

DIPLOMOVÁ PRÁCE

**Analýza daňového systému ČR v kontextu
vybraných evropských zemí**

**Analysis of the Czech Tax Policy in the Context of
Selected European Countries**

STUDIJNÍ PROGRAM

Projektové řízení inovací

VEDOUCÍ PRÁCE

Ing. Robin Maialeh, Ph.D.

Kůla

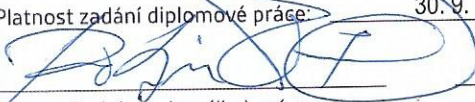

Jan

2020

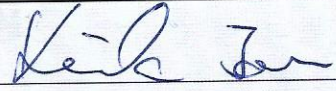
I. OSOBNÍ A STUDIJNÍ ÚDAJE

Příjmení:	<u>Kůla</u>	Jméno:	<u>Jan</u>	Osobní číslo:	<u>460896</u>
Fakulta/ústav:	<u>Masarykův ústav vyšších studií (MÚVS)</u>				
Zadávací katedra/ústav:	<u>Oddělení ekonomických studií</u>				
Studijní program:	<u>Projektové řízení inovací</u>				
Studijní obor:	<u>-</u>				

II. ÚDAJE K DIPLOMOVÉ PRÁCI

Název diplomové práce:	<u>Analýza daňového systému ČR v kontextu vybraných evropských zemí</u>		
Název diplomové práce anglicky:	<u>Analysis of the Czech Tax Policy in the Context of Selected European Countries</u>		
Pokyny pro vypracování:	<p>CÍL PRÁCE: Cílem DP je analyzovat a porovnat daňový systém vybraných zemí s daň. systémem ČR. Součástí DP bude analýza mechanismu fungování a daňových instrumentů vybraných ekonomik a návrh opatření, která by vedla ke zjednodušení a efektivnější daň. politice v České republice. PŘÍNOS PRÁCE: Přínos DP spočívá ve zpracování daňové problematiky a v navržení doporučení ke změně tzv. daňového mixu tak, aby efektivněji reflektoval specifické nerovnováhy hospodářské oblasti ČR.</p> <p>OSNOVA: (1) Úvod; (2) Teoretická část - teoretické vymezení daní; (3) Praktická část - daňový systém vybraných zemí, komparace, návrhy opatření; (4) Závěr</p>		
Seznam doporučené literatury:	<p>(1) KUBÁTOVÁ, Květa. Daňová teorie a politika. 7. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2018. ISBN 978-80-7598-165-3.</p> <p>(2) GRUBER, Jonathan. Public finance and public policy. 3rd ed. New York: Worth Publishers, c2011. ISBN 978-1-4292-1949-5.</p> <p>(3) James, S. & Nobes, C. (2012). The Economics of Taxation. 12th ed. Birmingham: Fiscal Publications. ISBN 978-1906201197</p> <p>(4) Lymer, A. & Oats, L. (2016). Taxation: Policy and Practice. 23rd ed. Birmingham: Fiscal Publications. ISBN 978-1906201302</p>		
Jméno a pracoviště vedoucí(ho) diplomové práce:	<u>Ing. Robin Maialeh, Ph.D., ČVUT v Praze, Masarykův ústav vyšších studií</u>		
Jméno a pracoviště konzultanta(ky) diplomové práce:	<u></u>		
Datum zadání diplomové práce:	<u>20. 2. 2020</u>	Termín odevzdání diplomové práce:	<u>7. 8. 2020</u>
Platnost zadání diplomové práce:	<u>30. 9. 2021</u>		
	<u>SI</u>		
Podpis vedoucí(ho) práce	Podpis vedoucí(ho) ústavu/katedry	Podpis děkana(ky)	

III. PŘEVZETÍ ZADÁNÍ

<u>15. 3. 2020</u>	
Datum převzetí zadání	Podpis studenta(ky)

KŮLA, Jan. *Analýza daňového systému ČR v kontextu vybraných evropských zemí*. Praha: ČVUT 2020. Diplomová práce. České vysoké učení technické v Praze, Masarykův ústav vyšších studií.

**MASARYKŮV ÚSTAV
VYŠŠÍCH STUDIÍ
ČVUT V PRAZE**

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem svou diplomovou práci vypracoval samostatně. Dále prohlašuji, že jsem všechny použité zdroje správně a úplně citoval a uvádím je v příloženém seznamu použité literatury.

Nemám závažný důvod proti zpřístupnění této závěrečné práce v souladu se zákonem č. 121/200 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) v platném znění.

V Praze dne:

Podpis:

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval svému vedoucímu diplomové práce, Ing. Robinovi Maialeh, Ph.D., za jeho konzultace, cenné a odborné připomínky, vynikající přístup a především čas, který mi věnoval při vypracování této práce a problematiky.

Také bych rád poděkoval své rodině, která mě podporovala celé roky studia a umožnila mi splnit přání univerzitního vzdělání.

Poděkování také patří MÚVS při ČVUT v Praze, který mi poskytl nabytí univerzitních vědomostí, setkání s inspirujícími osobnostmi, a především vzdělání odpovídající globální úrovni.

Abstrakt

Cílem diplomové práce je analyzovat daňový systém České republiky a porovnat ho s daňovými systémy vybraných evropských zemí. Komparace je věnována příjmovým, spotřebním a majetkovým daním a jejich vlivu na ekonomický růst. K porovnávací analýze jsou využity vědecké studie, které se touto problematikou zabývaly a dokládají to pomocí empirických výsledků. Na základě těchto výsledků jsou poté navrženy úpravy v daňovém mixu České republiky, tak aby více reflektoval specifické nerovnováhy hospodářské oblasti České republiky a vedl k jednodušší a efektivnější daňové politice.

Klíčová slova

Fiskální politika, HDP, Daňová soustava, Daň z příjmu právnických osob, Daň z příjmu fyzických osob, Spotřební daně, Majetkové daně

Abstract

The aim of Diploma thesis is to analyze the tax system of the Czech Republic and compare it with the tax systems of selected European countries. The comparison is devoted to income taxes, consumption taxes, and property taxes and their impact on economic growth. Scientific studies that have dealt with this issue are used for comparative analysis and prove it with the help of empirical results. Based on these findings are proposed adjustments in the Czech tax structure to reflect the specific imbalances of the economic area of Czech Republic and lead to a simpler and more effective tax policy.

Key words

Fiscal policy, GDP, Tax system, Corporate Income Tax, Personal Income Tax, Consumption Taxes, Property Taxes

Obsah

Úvod.....	11
1. Koncept daně a její definice.....	13
1.1. Poplatek a clo	16
1.2. Funkce daní	17
2. Klasifikace daní.....	20
2.1. Přímé a nepřímé daně.....	20
2.2. Dle daňové sazby.....	21
2.3. Dle daňového určení	21
2.4. Klasifikace dle OECD.....	21
3. Daňová sazba	22
4. Druhy sociálního státu	25
5. Daňová soustava České republiky	29
5.1. Přímé daně v české daňové soustavě	30
5.1.1. Daň z příjmu FO.....	30
5.1.2. Daň z příjmu PO	37
5.1.3. Silniční daň.....	40
5.1.4. Daň z nemovitých věcí	42
5.1.5. Daň z nabytí nemovitých věcí	44
5.2. Nepřímé daně v české daňové soustavě.....	44
5.2.1. Daň z přidané hodnoty	45
5.2.2. Spotřební daň.....	46
5.2.3. Ekologické daně	48
5.3. Sociální pojištění	49

5.3.1.	Sociální zabezpečení	49
5.3.2.	Veřejné zdravotní pojištění.....	50
5.4.	Rozdělení daní ve státním rozpočtu.....	50
5.5.	Struktura výdajů státního rozpočtu ČR	51
6.	Daňové systémy vybraných evropských zemí	52
6.1.	Švédský daňový systém.....	52
6.1.1.	Důchodové daně	53
6.1.2.	Daň z přidané hodnoty	55
6.1.3.	Majetkové daně	55
6.2.	Německý daňový systém.....	56
6.2.1.	Důchodové daně	57
6.2.2.	Daň z přidané hodnoty	59
6.2.3.	Majetkové daně	59
6.3.	Italský daňový systém	60
6.3.1.	Důchodové daně	60
6.3.2.	Daň z přidané hodnoty	62
6.3.3.	Majetkové daně	62
6.4.	Daňový systém Velké Británie.....	63
6.4.1.	Důchodové daně	64
6.4.2.	Daň z přidané hodnoty	66
6.4.3.	Majetkové daně	66
7.	Komparace daňových systémů	68
7.1.	Daň z příjmu právnických osob	75
7.2.	Daň z příjmu fyzických osob a příspěvky na sociální zabezpečení.....	78

7.3. Spotřební daně.....	80
7.4. Majetkové daně	82
8. Doporučení	84
Závěr	88
Seznam použité literatury.....	90
Seznam tabulek.....	99
Seznam obrázků.....	99

Úvod

Fiskální politika neboli rozpočtová politika, je důležitou součástí makroekonomické oblasti a má na starosti finance veřejných rozpočtů. Na jedné straně jsou výdaje, které jsou tvořeny transfery domácnostem, dotacemi, úroky ze státního dluhu, investičními výdaji nebo podporou podniků. Aby tyto výdaje bylo možné uskutečnit, jsou k tomu potřeba příjmy veřejného rozpočtu, které jsou tvořeny příjmy z prodeje státního majetku nebo dříve poskytnutých úvěrů, cly, a především daněmi a příspěvky na sociálním zabezpečení.

Daně a jiné platby daňového charakteru jsou mandatorní část veřejných rozpočtů, bez kterých by nebylo možné uskutečnit výdaje veřejných rozpočtů. Daňové platby jsou stanoveny v zákonu, neb jsou povinné a jsou uvaleny na různé druhy aktivit, zejména na příjmy jednotlivců a podniků, majetek a spotřebu. Jedním z fiskálních nástrojů je právě zdanění, pomocí kterého lze zmírnit ekonomické výkyvy.

Cílem této práce je analyzovat daňový systém České republiky a porovnat ho s daňovými systémy vybraných evropských zemí a následně navrhnout doporučení, která by vedla k efektivnější daňové politice a eliminovala specifické nerovnováhy v hospodaření. Výběr evropských států probíhá na základě typů fiskálních systémů, jelikož jednotlivé země aplikují rozdílné zdanění a s tím také souvisí rozlišná výdajová politika a rozdělení blahobytu v dané zemi.

Pro naplnění výše stanoveného cíle je nejprve vymezena definice daní a její funkce a znaky, dále je poté popsána klasifikační struktura daní a vymezení sociálních států, které slouží k výběru jednotlivých zemí ke komparaci. Dále je provedena podrobná analýza daňového systému České republiky a zobrazení podílů jednotlivých daňových výnosů a výdajových položek k celkovému výkonu ekonomiky. Poté jsou analyzovány daňové systémy vybraných evropských zemí, které jsou analyzovány pouze na úrovni daní z příjmu fyzických a právnických osob, daně z přidané hodnoty a majetkových daní. Následující komparace je věnována pouze těmto daním, neb představují hlavní položky v příjmech veřejných rozpočtů. Porovnání sleduje vliv těchto daní na ekonomický růst.

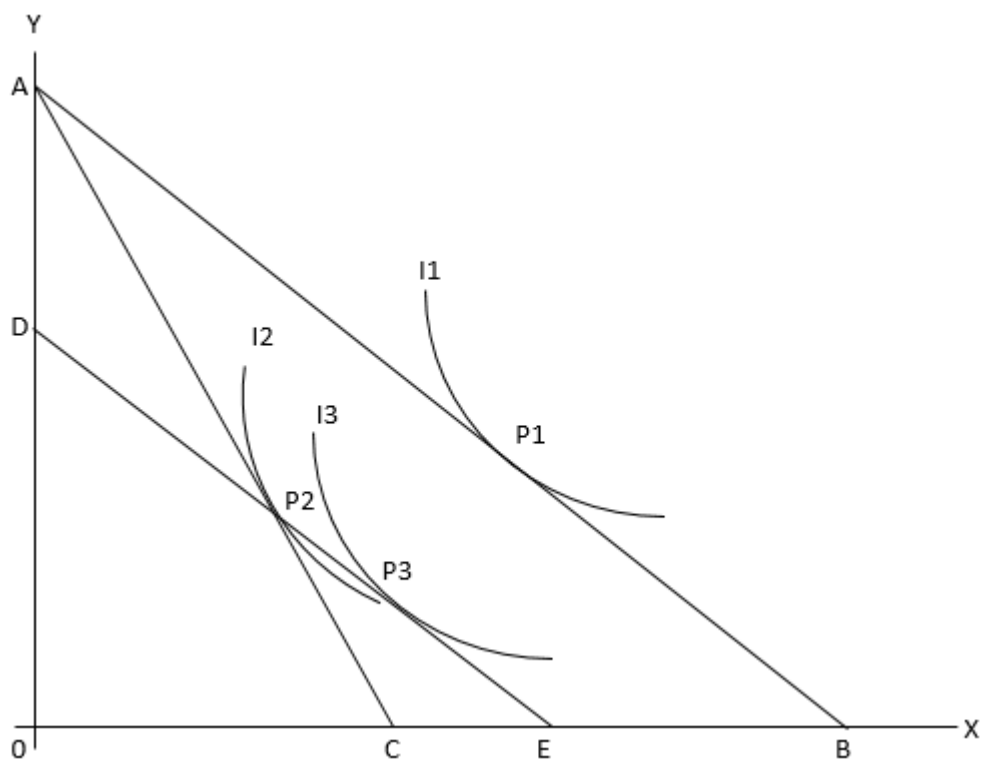
Závěr je poté věnován návrhům ke změně daňového mixu v České republice, které vyšly z komparace. K porovnávací analýze jsou využity výsledky vědeckých studií, které se zabývají danou problematikou a k výzkumu využily reálná data.

Ke zpracování celé práce je využita odborná literatura zaměřená na zdanění a fiskální politiku, dále vědecké studie, které poskytly především empirické výsledky a dále internetové zdroje. Zdrojová data k daňovým výnosům jednotlivých zemí a ke komparační analýze jsou získána z veřejně dostupných databází OECD a Eurostat, kdy všechny země mají stejnou strukturu na základě systému národních účtů, pomocí kterých lze porovnávat na mezinárodní úrovni.

1. Koncept daně a její definice

Daně měly a budou mít svou zásadní roli v ekonomice v civilizovaných společnostech. Hlavním účelem zdanění je získat finanční prostředky na vládní výdaje. Zdanění je jednou z metod, jak prostředky přemístit ze soukromého sektoru do veřejného. Jinými slovy, co vláda chce dát, musí nejdříve získat a tím jsou daně. (James, Nobes, 2013)

Vliv daní v ekonomice a ve společnosti je poměrně zásadní a široký. Zvýšení daní je ve společnosti obecně bráno negativně, protože se týká téměř všech subjektů a znamená snížení příjmů či zvýšení výdajů. Tato změna je vyvolána důchodovým a substitučním efektem. Důchodovým efektem je myšlena právě změna ve výdajích, kdy ekonomický subjekt čelí sníženému příjmu a substitučním efektem je myšlena změna v nákupních preferencích, díky vyšším výdajům způsobené vyšším zdaněním. (Lymer, Oats, 2017, s. 52)

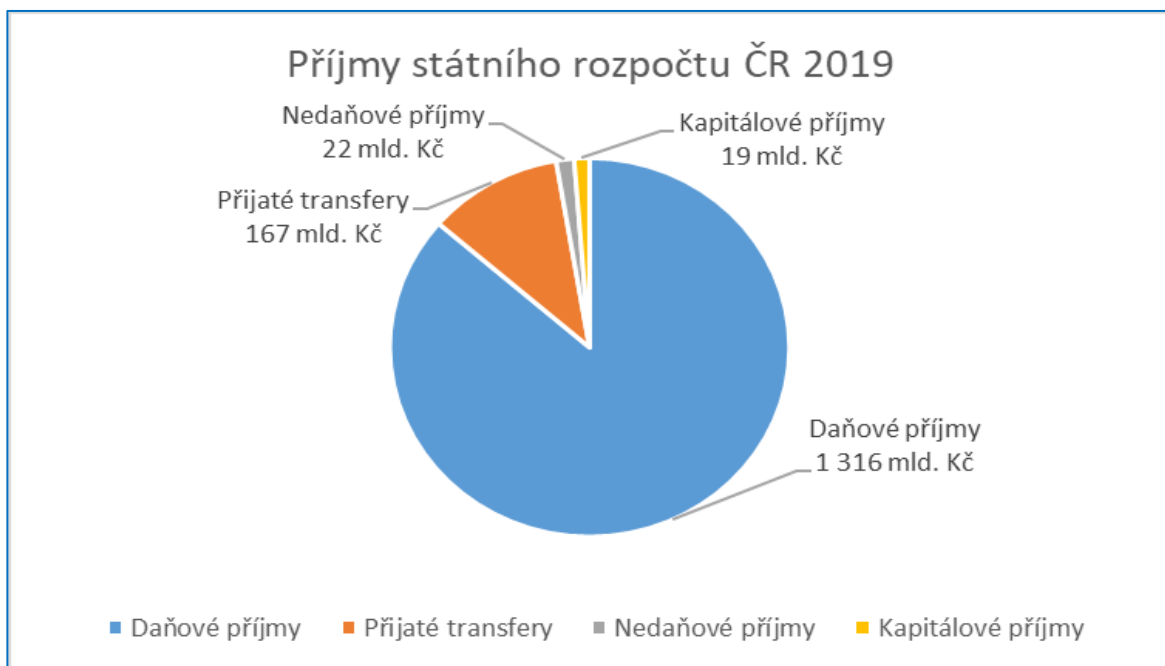
Obrázek 1: Důchodový a substituční efekt. Zdroj: (James, Nobes, 2013, s. 27)

Obrázek 1 představuje pozici jednotlivce mezi spotřebou statku X a Y. Rozpočtové omezení subjektu je prezentováno úsečkou AB. Spotřebitelská preference je prezentována

indiferenčními křivkami. V případě, že spotřebitel chce maximalizovat svou spotřebu, volí kombinaci statků X a Y na rozpočtovém omezení AB. Toto zobrazuje indiferenční křivka I3 v bodě P1. Pokud se statek X zatíží daní, je možné pozorovat změnu rozpočtového omezení z AB do AC, kdy spotřebitel si může dovolit stejné množství statku Y, ale již nižší množství statku X, jelikož vzrostla jeho cena. Nyní nastává nové optimum indiferenční křivkou I2 v bodě P2.

Nyní se bude uvažovat daňové zatížení příjmu, kdy cena spotřeby a spotřebitelské preference zůstanou neměnné. Vznikne tím nové rozpočtové omezení DE, které je paralelní k AB, tzn., že spotřebitel si nyní může dovolit méně než při předchozím rozpočtovém omezení. Tím vznikne nové spotřebitelské optimum v bodě P3, definováno vyšší indiferenční křivkou I3 než I2. Výsledkem je tedy, že zdanění příjmu způsobuje menší zatížení daňového poplatníka, jelikož méně ovlivňuje výběr spotřebitele a přidělování zdrojů. Pokud je daň rozšířena na rozsáhlou škálu produktů, je vyšší eliminace substitučního efektu, jelikož daň zatěžuje více zboží a služeb. (James, Nobes, 2013, s. 28)

Daň může být definována jako povinný odvod finančních prostředků soukromých a veřejných subjektů, kdy tyto subjekty za odvod nedostávají žádnou fyzickou protihodnotu. Dle Kubátové je daňová definice: *„Daň je definována jako povinná, nenávratná, zákonem určená platba do veřejného rozpočtu. Je to platba neúčelová a neekvivalentní. Daň se pravidelně opakuje v časových intervalech (např. každoroční placení daně z příjmů) nebo je nepravidelná a platí se za určitých okolností (např. při každém převodu nemovitosti).“* (Kubátová, 2018, s. 15) Daně patří mezi mnoha způsoby, jak mohou vlády generovat příjmy. Formy těchto příjmů jsou považovány za nejdůležitější finanční zdroje fiskální politiky, kterými jsou financovány mandatorní části vládních veřejných výdajů. Na obrázku 2 lze vidět, jak velkou část státního rozpočtu tvoří daňové příjmy – více jak 85 %.

Obrázek 2: Příjmy státního rozpočtu 2019. Zdroj: Vlastní zpracování z dat (Monitor státní pokladny)

Daňových teorií je v dnešní době mnoho a záleží, z jakého pohledu se na definici nahlíží, neboť se rozlišuje mezi pohledem ekonomickým a právním. Dle výše uvedené definice podle Kubátové se jedná o ekonomický pohled, zatímco z právního hlediska lze daň formulovat jako „povinnou, nenávratnou a neúčelovou platbu, kterou stát stanoví zákonem pro získání příjmů pro úhradu celospolečenských potřeb, tj. pro veřejný rozpočet, aniž by přitom poskytoval nějaké ekvivalentní protiplnění“. (Bakeš, 2012, s. 154)

Mezi klíčové znaky daňové definice od Kubátové lze uvést, že daň je: (Vančurová, Láchová, 2018, s. 11) (MF ČR, 2018, s. 1)

1. **Nenávratná** – znak tohoto charakteru znamená, že stát nemá povinnost daň vracet. Existují výjimky, kdy se daň vrací, ale z obecného hlediska je daň nevratná. Zdroj v podobě příjmu z daní se tedy liší od jiných způsobů financování, kdy jiné zdroje jsou zapotřebí splatit zpět. V momentu úhrady, kdy plátce daně plní svojí daňovou povinnost, je důležité si připomenout, že plátce daně neobdrží žádnou protihodnotu ani jiný nepeněžitý nárok.

2. **Neekvivalentní** – jak je již uvedeno výše u 1. znaku, plátce neobdrží žádnou protihodnotu za plnění daně ze strany veřejné moci. Znamená to tedy, že subjekt v budoucnu nebude čerpat výhody/nevýhody na veřejných financích s ohledem na to, jak se podílel na spotřebě statků nebo výdajích veřejných rozpočtů svým daňovým plněním.
3. **Příjem veřejných rozpočtů** – příjem z daní do veřejných rozpočtů se využívá především jako zdroj financování veřejných statků a je určen ke společné spotřebě, nikoliv k financování konkrétního projektu. (Pojem daně - Podnikas.cz.) Tento zdroj v ČR představuje více jak 85% část celkových příjmů státního rozpočtu. Příjmy z daní jsou poté využívány k výdajům rozpočtu státu, krajů, měst, obcí a dalších veřejných subjektů, které využívají především zdroje generované státem.
4. **Neúčelovost** – při výběru daně není subjekt obeznámen, jak s danou částkou bude naloženo ze strany veřejné moci. Z druhého pohledu není ani zřejmé jakým subjektem bude určitá veřejná potřeba financována.
5. **Stanovená zákonem** – čl. 11 odst. 5, ústavního zákona č. 2/1993 Sb., listiny základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů, udává, že v České republice daně a poplatky je možné vyžadovat od plátců daně pouze na základě zákona. Veškeré změny daní a daňové reformy jsou podloženy zákonem, jelikož veškerá daňová povinnost zasahuje do svobody jedince.
6. **Pravidelná platba** – tzn., že úhrada povinnosti na dani se z hlediska určitého časového období opakuje, zpravidla se jedná o podání daňového přiznání či platba daní z příjmu. Z tohoto důvodu může správce daně plánovat a odhadovat výběr daní v určitém období. Plánovanost by se dala považovat jako další hlavní znak daní.
7. **Peněžité plnění** – subjekt svojí daňovou povinnost musí hradit pouze v peněžní formě, žádná jiná forma např. drahé kovy či jiná obchodovatelná komodita není přípustná.

1.1. Poplatek a clo

Dalším peněžitým plněním vedle daní lze považovat poplatky a cla. Poplatek lze definovat jako „peněžní ekvivalent za služby poskytované veřejným sektorem. Jako takový je účelový,

dobrovolný, nepravidelný a nenávratný.“ (Kubátová, 2018, s. 16) Poplatkem se tedy rozumí transakce mezi subjektem a státem, kdy subjekt obdrží za peněžitou úhradu konkrétní protihodnotu. Z definice je patrné, že poplatek má pouze jeden hlavní znak shodný s daní – nenávratnost. Znak ekvivalentnosti by se dal rozporovat, protože není zcela jasné, zda poplatník obdrží ekvivalent vybrané služby nebo se jedná o příspěvek veřejnému subjektu na výdaje spojené s danou službou.

Mezi platby daňového charakteru z ekonomického hlediska patří i cla. Na tuto platbu vzniká státu nárok při přechodu zboží nebo služeb státní hranici. V dnešních dnech se setkáváme výhradně s dovozními cly, které mají za úkol chránit tuzemskou produkci především před asijskou. Clo má podobný znak dani a to, že se jedná o neúčelovou platbu, kdy opět není určeno, jakým způsobem se peníze využijí.

Diskutabilním příkladem, zda se jedná o daňovou platbu, jsou příspěvky na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění. Tyto platby se určují dle výše příjmu jedince a mají velmi podobné znaky daním, neboť jsou zákonem určené a jsou povinné. Nedaňový charakter by se dal považovat ekvivalentnost, kdy jedinec určitým způsobem dostane protihodnotu např. v případě nemoci či ve výši starobního důchodu. Dalším nedaňovým charakterem, především zdravotního pojištění, je, že se nejedná přímo o příjem státního rozpočtu nýbrž určitého fondu, který je poté doplněn ze státního rozpočtu. (Kubátová, 2018, s. 16)

V kapitole zabývající se tříděním daní bude možnost vidět, že dle metodiky klasifikace daní zemí OECD se příspěvky na sociální zabezpečení berou jako daňové platby.

1.2. Funkce daní

Daně se nevybírají z důvodu omezování svobody občanů státu či jejich snižování bohatství, ale jelikož daně tvoří přibližně 90 % příjmů státních rozpočtů zemí EU (8), ČR není výjimkou, představují tedy mandatorní položku příjmů, bez které by se většina států neobešla. Jedná se o fiskální funkci, kdy stát musí pokrýt své výdaje. Daně ale neslouží pouze jen jako příjem veřejných rozpočtů, ale dá se pomocí nich ovlivňovat podnikatelské prostředí či chování spotřebitelů a tím ovlivnit celou společnost.

Mezi klíčové daňové funkce lze považovat: (Vančurová, Láchová, 2018 s. 11-13), (MF ČR, 2018, s. 2-3)

1. **Fiskální funkce** – tato funkce je z pohledu daňové teorie a příjmů do veřejných rozpočtů nejdůležitější, neboť daně představují neodmyslitelnou položku příjmů těchto rozpočtů. Výjimkou jsou daně „chránící“ životní prostředí. Tyto daně ve své podstatě mají fiskální funkci, neb příjmy z ekologických daní také plynou do veřejných rozpočtů, ale jejich primární účel je omezit spotřebu produktů, které mají negativní vliv na ekologii.

Úkolem fiskální funkce daní je nalézt optimální hladinu daňové sazby, tak aby z určité daně byl maximalizován výnos. Mnozí by si mysleli, že čím vyšší daňová sazba tím vyšší daňový výnos. Tento předpoklad by platil, pokud by se nezměnila spotřebitelská preference. Jak je uvedeno na začátku celé této kapitoly, daně mají zásadní vliv na společnost a neustálé zvyšování daňové sazby by spotřebitele vedlo různými cestami se určité dani vyhnout a může to vést ke snížení daňového výnosu.

Tím se určuje daňová efektivita. Pokud je daňové zatížení efektivní, znamená to, že výběr je méně nákladný a není snadné se mu vyhnout. V opačném případě se jedná o neefektivní zdanění. Příkladem mohou být důchodové daně, kdy korporátní daň se dá považovat za méně efektivní daň, kdy jsou vysoké monitorovací náklady ze strany státu, zatímco u daně z příjmu fyzických osob je tomu naopak, kdy se stát o výběr daní nemusí starat, jelikož je vše hrazeno skrz zaměstnavatele. Naopak majetkové daně, či zdanění příjmu podnikajících fyzických osob může být také spíše neefektivní zdanění. Tyto daně mohou být administrativně náročnější spravovat, a proto subjekty musí využít rady poradců, což jim zvyšuje náklady a tím i zvyšuje šanci na vyhýbání se dani. (Stretton, 1999)

Další otázka, vedle výše daňové efektivity, vyvstává, zda finanční zdroje mají přicházet ze spotřebních daní, příjmových daní nebo jejich kombinací. Většina rozvinutých ekonomik má zdanění zaměřené spíše na příjmové daně než spotřební. Jedním z důvodů může být, že spotřební daně jsou jednodušší na jejich výběr a u

důchodových daní není dostatečně silná administrativa. Tudiž je žádoucí zjistit, z jakého důvodu se nenahradí důchodové daně, především daň z příjmu fyzických osob, daněmi spotřebními.

Zdůvodnění přináší publikace od Avi-Yonah (2006), která říká, že je brán v potaz i sociální pohled. V období světových válek, kdy se daně začaly vybírat napříč populací. Po první světové válce se daně vrátily do předchozího stavu, zatímco po druhé nikoliv, kvůli nákladným, veřejnosti oblíbeným programům na zdravotní a sociální zabezpečení. Proto k důchodovým daním jsou přidány i spotřební daně, aby tyto sociální programy bylo možné ufinancovat.

2. **Redistribuční funkce** – tato funkce nabírá své důležitosti, protože společnost považuje rozdělení bohatství a důchodu v tržní ekonomice jako nespravedlivé. Jedním z nástrojů, který tuto nerovnost zmírňuje, je právě redistribuce, kdy se přesouvá bohatství směrem k chudší populaci prostřednictvím transferů. Každý stát má jinou redistribuční politiku, tzn., některé státy jsou více sociálně zaměřené a některé méně. V každém případě to znamená, že stát, pokud je více či méně aktivní v redistribuci, měla by tomu odpovídat i daňová politika, neboť tyto výdaje jsou hrazeny převážně z daní.
3. **Alokační funkce** – rozdělovací funkce daní slouží k zajištění efektivnosti při rozdělování zdrojů, kdy tržní mechanismy toho nejsou schopny. Aby se efektivnost tržní ekonomiky vrátila ke svým původním hodnotám, lze využít alokační funkci daní, kdy se odeberou prostředky z oblasti více financované veřejnými prostředky do oblastí méně financovaných či podfinancovaných. Vždy se nemusí jednat o finanční transfer prostředků, ale lze to udělat způsobem nižší daňové povinnosti.
4. **Stabilizační funkce** – jelikož každá ekonomika je cyklická a žádná z ekonomik není stále rostoucí. Daňová politika se dá využít v tomto směru, kdy se její pomocí dokáže zmírnit cyklický výkyv. V období recese je obecně do veřejných rozpočtů čerpáno méně nežli při konjunkturu. V období růstu tedy by mělo docházet k progresivnějšímu zdanění, kdy z ekonomiky bude odčerpávána vyšší suma

prostředků, aby se vytvořil peněžní polštář na období stagnace a ekonomika se ochránila před tzv. přehřátím.

5. **Stimulační funkce** – jak již bylo uvedeno na začátku kapitoly, že daně jsou velmi zaryté ve společnosti a zasahují určitým způsobem do svobody jednotlivce. Smyslem funkce tohoto charakteru je podporovat chování jednotlivých subjektů či je odrazovat. Existují různé formy daňových zatížení či úlev, které poskytuje stát. Může se jednat např. o zvýšení zdanění na tabákové a alkoholické výrobky, aby se omezilo jejich konzumaci nebo zvýšení ekologické daně na starší vozidla s horší emisní účinností.

2. Klasifikace daní

Na základě specifikace daně, konečného plátce daně a úrovně centralizace existují tři zásadní klasifikační skupiny daní. Tyto skupiny se navzájem propojují, tudíž nelze jednoznačně říci, že daná daň patří pouze do jedné skupiny. První z klasifikačních skupin daní je dle dopadu, na koho tedy připadá povinnost odvést daň správci daně. Druhá skupina je klasifikace dle daňové sazby a třetí klasifikační skupina pojednává o daňovém určení tedy, do jakého rozpočtu daná daň plyne. (Gruber, 2011, s. 554)

2.1. Přímé a nepřímé daně

V této formě klasifikace daní závisí na tom, zda je možné převést daňovou povinnost na jinou osobu. Přímá daň je charakterizována tím, že je vyměřena přímo dané osobě – fyzické či právnické. Tuto povinnost nelze přenést na nikoho jiného a musí ji odvést správci daně. Exemplárním příkladem této formy daně, téměř napříč všemi světovými ekonomikami, je zdanění důchodu.

Opakem přímých daní jsou daně nepřímé. Zásadní rozdíl je, že u tohoto typu zdanění lze převést daňové zatížení na jiný subjekt zahrnutý v procesu. Daň je již obsažená v ceně produktu a je hrazena při transakci. Typickými příklady této daně jsou daň z přidané hodnoty a různé jiné formy spotřebních daní. (James, Nobes, 2013, s. 11)

2.2. Dle daňové sazby

Klasifikace daní dle daňové sazby je zapotřebí rozlišit, z jakého daňového základu se daná daň bude vyměřovat. Na základě tohoto rozlišení se poté použije příslušná daňová sazba. Základ, z něhož se daň vyměřuje, může být ve formě množstevní nebo hodnotové. V případě množstevního vyjádření se má na mysli daně specifické a u hodnotového základu se jedná o daně ad valorem. (James, Nobes, 2013, s. 14)

Specifické daně jsou vyměřovány dle přesného množství dané komodity, kdy k danému množství komodity přísluší určitá daňová sazba vyjádřena v hodnotové formě. Příkladem specifické daně může být spotřební daň na pohonné hmoty, kdy na 1 l PHM připadá určitá výše spotřební daně, bez ohledu na to, kolik daný 1 l pohonných hmot stojí.

Zatímco ad valorem daně jsou vyměřovány z hodnoty produktu. Sazba je fixní a uvedena v procentuální formě na určitý druh zboží. Získá se jako součin ceny produktu a dané sazby. Příkladem tohoto typu zdanění jsou daně z příjmu nebo daň z přidané hodnoty, kdy se vyměřená daň mění se změnou daňového základu.

2.3. Dle daňového určení

Rozdělení daní lze předpokládat i na základě úrovně centralizace veřejné moci. Tuto skutečnost lze rozdělit na centrální a lokální daňovou povinnost. Tím je myšleno, která daň a jakou svojí výší přispívá do příslušného veřejného rozpočtu. Základním rozdílem je tedy, že centrální vláda dává pravomoc lokálním správcům daně vybírat a spravovat její povinnost. Jelikož jedním ze znaků daně je neúčelovost, lokální úroveň veřejné moci poté může s vybranými prostředky hospodařit, jak uzná za vhodné za předpokladu, že bude hospodařit s péčí řádného hospodáře. (Gruber, 2011, s. 554)

2.4. Klasifikace dle OECD

Klasifikace daní dle Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (dále jen „OECD“) není zmíněn výše v odstavci uvádějící daňovou klasifikaci, neboť toto rozdělení zahrnuje i platby, které nejsou považovány za daně, ale charakter daní mají velmi podobný. Tato klasifikace by se mohla považovat jako efektivní nástroj k porovnání výběru daní různých

států, jelikož daňová struktura dle OECD je pro všechny členské státy stejná. V potaz se samozřejmě musí brát, že určení daňového základu a výši daňových sazeb je v roli jednotlivých států, tudíž nelze srovnávat výběr daně na základě sumy výběru daně. V každém případě by tento ukazatel mohl posloužit, jako ukazatel oblastí, ve které by se daňový výběr mohl optimalizovat. Daňová klasifikační struktura je následující: (OECD, 2020)

- 1000 – Daně z důchodů, zisků a kapitálových výnosů
- 2000 – Příspěvky na sociální zabezpečení
- 3000 – Daně z mezd a pracovních sil
- 4000 – Majetkové daně
- 5000 – Daně ze zboží a služeb
- 6000 – Ostatní daně

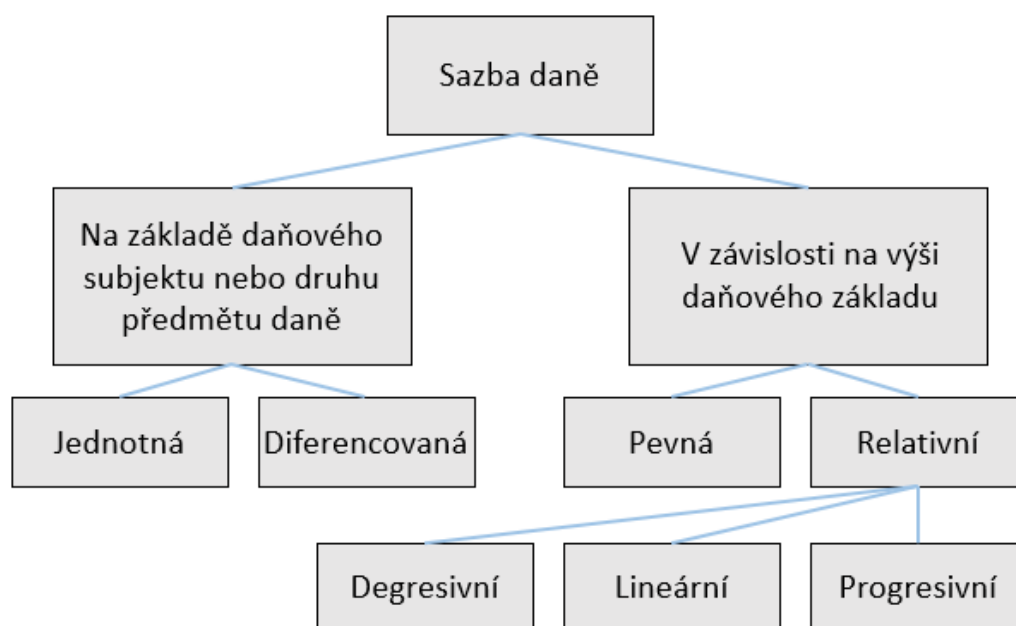
Každá z výše uvedených položek má mnoho podpoložek, z čehož poté vyplívá, jaká položka svým podílem přispívá na daňových příjmech dané země.

3. Daňová sazba

Jedná se o algoritmus, pomocí kterého se určí velikost daně z daňového základu. Vyjádření daňové sazby může být v relativní či absolutní formě. Při relativní sazbě se mění velikost daně na základě velikosti daňového základu, přičemž velikost daně u absolutní formy daňové sazby je neměnná. Existují různé druhy daňových sazeb:

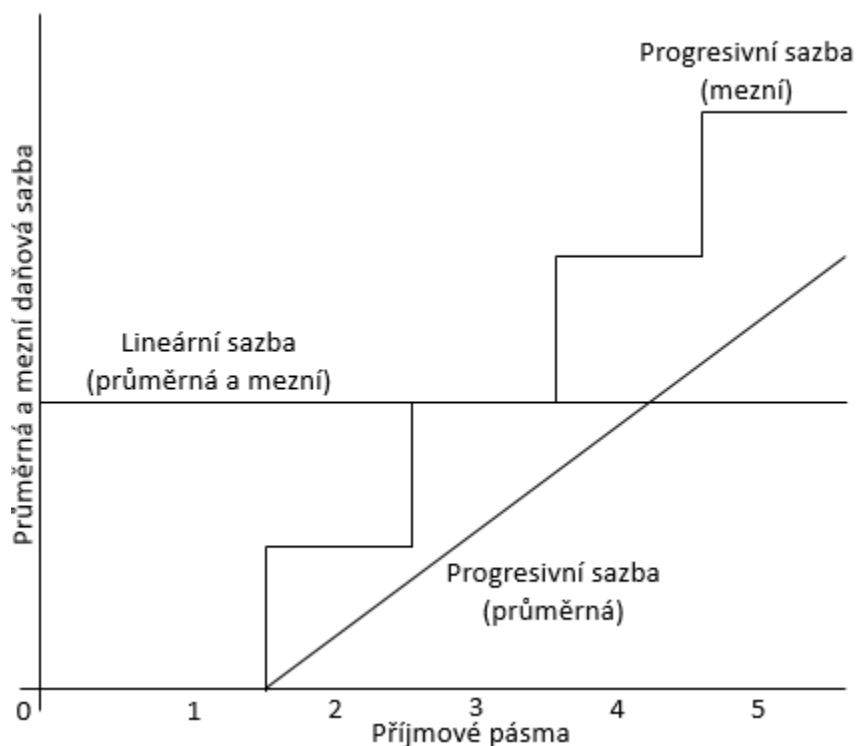
- Jednotná sazba – druh sazby, která je pro veškeré druhy a typy předmětu daně daně bez ohledu na kvalitu stejná.
- Diferencovaná sazba – sazba daně se mění na základě druhu nebo kvality daného předmětu. Typickým příkladem tohoto druhu sazby je daň z přidané hodnoty, kdy se setkáváme se základní sazbou a sníženou.
- Pevná sazba – sazba daně určená pevnou částkou nehladě na hodnotu vyjádření základu daně, který vychází z fyzikálních či chemických jednotek. Aby daň byla splatná, musí být buď základ daně, nebo daňová sazba vyjádřena v peněžních jednotkách.

- Relativní sazba – sazba má využití tam, kde má daňový základ charakter hodnoty. Výši daně vyjadřuje podíl sazby na základu daně.
- Degresivní sazba – jedná se o druh relativní sazby, jejíž hodnota se snižuje s rostoucím základem daně.
- Lineární sazba – procentuální sazba, která se s měnícím daňovým základem nemění.
- Progresivní sazba – jedná se o opak degresivní sazby, kdy sazba daně udává pozitivní trend v závislosti rostoucího daňového základu. V praxi se hojně využívá pásmové rozdělení sazby, kdy každé pásmo má svou daňovou sazbu.

Obrázek 3: Rozdělení daňových sazeb. Zdroj: (Vančurová, Láchová, 2018, s. 24) (Testovací server CDV, Daňové zákony: Sazba daně)

Na obrázku 4 je vyobrazena lineární a progresivní sazba daně z příjmu. Lineární sazba je pro všechny pásma totožná. V případě progresivní sazby, je pouze první pásmo osvobozeno od daně, druhé pásmo se nachází pod lineární sazbou, třetí pásmo se již svou mezní sazbou nachází na úrovni lineárního zdanění, ale v případě průměrné progresivní sazby se nachází pod lineárním zdaněním. Čtvrtá skupina je s mezní progresivní sazbou výše než lineární sazba, ale v případě průměrné sazby je stále pod lineární a pátá skupiny převyšuje svou mezní a průměrnou sazbou lineární sazbu.

Obrázek 4: Progresivní a lineární zdanění příjmu. Zdroj: (James, Nobes, 2013, s. 56)

V tabulce 1 lze pozorovat efekty zvýšení progresivní sazby, a jak působí na pracovní nasazení. Plus a mínus v případě sazeb znamená zvýšení či snížení daňového zatížení, u efektů se jedná o zvýšení/snížení daných efektů. Je možné pozorovat, že u prvních dvou a poslední skupiny není zřejmé, jaký efekt bude převažovat. V prvních dvou případech se sníží důchodový efekt, který zvyšuje prostředky domácnostem, a ty si mohou dovolit méně pracovat, ale substituční efekt naopak prostředky domácnostem bere. U páté je tomu naopak. Zatímco u třetí a čtvrté skupiny se oba efekty snižují, tzn., že tyto dvě pásma nejsou pro zvýšení daňové sazby u progresivního zdanění tolik náchylné. (James, Nobes, 2013, s. 55)

Tabulka 1: Efekty zvýšení progresivního zdanění příjmu. Zdroj: (James, Nobes, 2013, s. 56)

Příjmová skupina	Změna průměrné sazby	Změna mezní sazby	Důchodový efekt	Substituční efekt	Výsledný efekt
1	-	-	-	+	?
2	-	-	-	+	?
3	-	0	-	0	-
4	-	+	-	-	-
5	+	+	+	-	?

4. Druhy sociálního státu

Vymezení druhů sociálních státu je pro tuto práci žádoucí, neboť se základem tohoto vymezení se v této práci setkáme. Jak je výše uvedeno, pokud chce vláda vynaložit určité prostředky, musí je v první řadě získat. Tímto ziskem jsou z 90 % daně, protože veřejné rozpočty jsou tvořené především z daní. K danému vymezení nám poslouží typologie tří světů od Esping-Andersena (1990). Jedná se o teoretický základ, jenž pracuje s myšlenkou, že státy se liší v sociálních a redistribučních dopadech. Zabývá se i myšlenkou jaký je vztah mezi soukromým a veřejným sektorem, a dále kdo nese odpovědnost za rozdělení prosperity mezi trh, stát a rodinu. (Esping-Anderson, 1990, s. 26)

Esping-Andersen při vytváření typologie se ptá na tři otázky:

1. Jak a v jaké výši jsou dostupné sociální služby pro občany bez ohledu na to, jakou mají pozici na pracovním trhu?
2. Jaká je redistribuce příjmů z daní, tzn., jestli všichni občané mají rovné podmínky bez ohledu na sociální statusu?
3. Kdo je odpovědný za vyplácení důchodu, jestli je to stát, tržní systém nebo zaměstnavatel?

Tyto otázky jsou základní pilíře této teorie a na základě toho Esping-Andersen vymezil tři typy sociálního státu: sociálnědemokratický, liberální a konzervativní.

Tabulka 2: Charakteristika režimů sociálních států. Zdroj: (Esping-Anderson, 1999, s. 85)

		Sociálnědemokratický	Liberální	Konzervativní
Role	Rodiny	Okrajová	Okrajová	Centrální
	Trhu	Okrajová	Centrální	Okrajová
	Státu	Centrální	Okrajová	Střední
Charakteristiky sociálního státu	Závislost na trhu	Nízká	Vysoká	Spíše nízká
	Zdroj solidarity	Stát	Trh	Rodina
	Model solidarity	Univerzální	Individuální	Korporativismus
	Kritéria k dávkám	Občanství	Potřeba	Status

Typologie sociálnědemokratického státu vychází ze všestrannosti a nízké závislosti na trhu práce, jenž je rozšířena i do nižších tříd. Nachází se zde úsilí o uspokojení minimálních potřeb pro každého. Tento systém nerozlišuje vrstvy, ale každá vrstva se od sebe odlišuje výdělkem, na nichž je založeno rozdělení dávek. Systém je nákladný a daně představují primární zdroj krytí. Režim sociálnědemokratického státu je založen na vysoké sociální politice, vysoké účasti žen na trhu práce, aktivní politice zaměstnanosti a populace čelí vyššímu zdanění. Ze strany obyvatel je zde velká zavázanost příspěvkem na tento systém.

Liberální typologie sociálního státu je prezentována uspokojováním potřeb populace prostřednictvím převážně trhu a rodiny. Angažovanost státu je minimální a zvyšuje se až při selhání rodiny nebo trhu. Sociální dávky jsou poskytnuty výhradně obyvatelům s nižšími příjmy a také spíše na pokrytí potřeb existenčních. Naopak rodiny dostávají podporu ve formě daňových slev a obyvatelstvo obecně čelí nižšímu zdanění. Výsledek je poté vysoká závislost na trhu a nízká podpora ze strany státu.

Konzervativní typ sociálního státu je stát schopný nahradit trh v případě zdroje sociálního zabezpečení. Systém je zaměřen převážně na osoby, které ze zdravotních důvodů přišly o zaměstnání či se ze stejného důvodu nemůžou aktivně podílet na trhu práce. Výše dávek a sociální podpory je závislá na odváděných příspěvcích či pojistném a na jeho době. Ženy

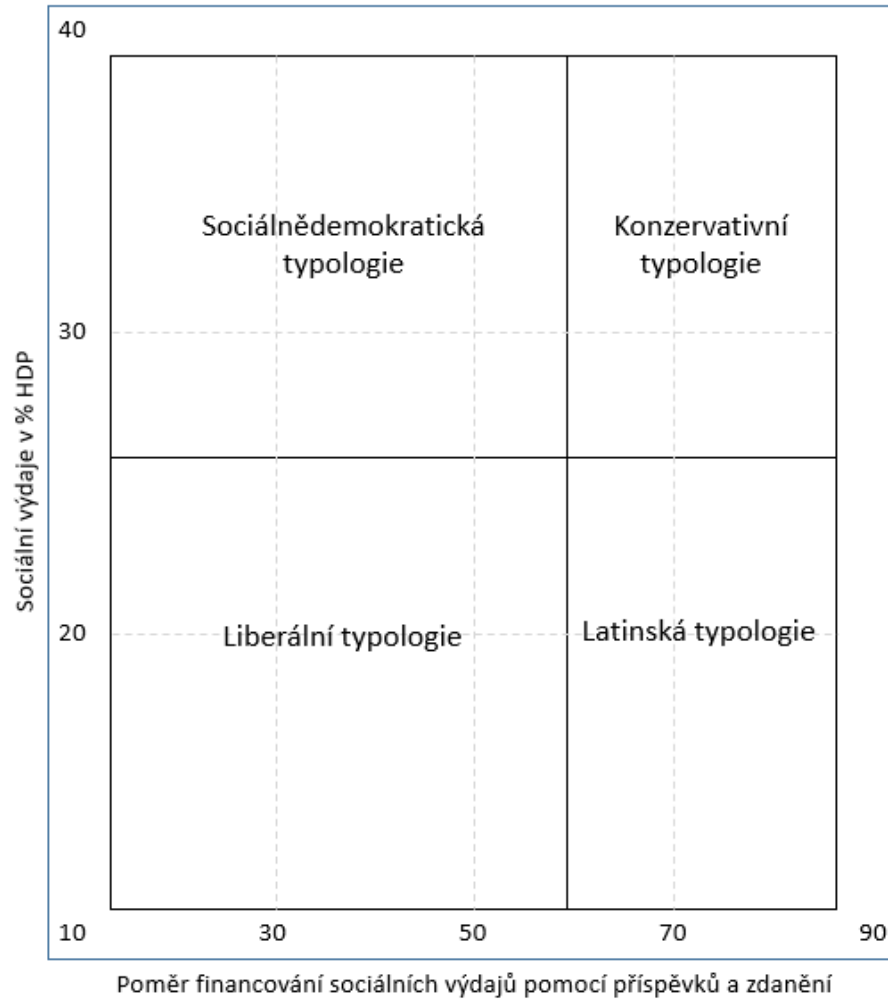
jsou v tomto systému v roli starající se o domácnost a děti, zatímco muži zastávají roli živitele rodiny.

Esping-Andersen (1990) ve své publikaci zmínil pouze 3 typologie a jihoevropské státy zařazuje do liberálního typu sociálního státu, Bonoli (1997) naopak tyto státy zařazuje do nové samostatné typologie. Čím je tato typologie rozdílná od liberální, je spolehnutí v ochraně rodinných členů proti sociálním a ekonomickým rizikům.

Teorií o typech sociálního blaha je nespočet, ale právě Esping-Andersen dál základ pro dvou rozměrnou teorii (Bonoli, 1997), která bere v potaz míru výdajů na sociální zabezpečení jako podíl z celkového HDP a jak se tyto výdaje získávají zpět. Dánský autor bral v potaz dekomodifikaci, tzn. svobodu rozhodnutí, jestli jedinec bude aktivní na trhu práce či nikoliv v návaznosti na to, jestli přijde o nastavenou životní úroveň či příjem, dále stratifikaci, tj. sociální nerovnost v populaci a vztah mezi trhem a státem.

Každý z uvedených kvadrantů v obrázku 5 je prezentován vybranými zeměmi. Typickými představiteli sociálnědemokratické typologie jsou severské země, jako jsou Norsko, Švédsko nebo Dánsko. Liberální státy jsou státy anglosaské, tedy např. USA, Austrálie a v Evropě se jedná o Velkou Británii. Do konzervativní typologie, patří z velké části v Evropě kontinentální státy, jako jsou Německo, Francie nebo Nizozemí. Jak je uvedeno výše, Esping-Anderson jihoevropské státy zařadil do liberální typologie, ale dle Bonoliho se jedná o rozdílnou typologii, které jsou prezentovány jihoevropskými státy, tedy Španělskem, Itálií nebo Řeckem. Z následné komparace vládních výdajů a složení daňových příjmů bude více patrné, dle této teorie, do jaké typologie bude patřit Česká republika.

V každém případě nelze univerzálně země rozdělit do jednotlivých kvadrantů dle typologie, zejména země na hranicích mezi jednotlivými kvadranty. Aby typologie odpovídaly jednotlivým zemím, muselo by existovat tolik typů sociálních světů, kolik je zemí. Naopak ale pomocí tohoto zjednodušení lze porovnat jednotlivé země a je možné nacházet podobné znaky či trendy v jejich vývoji. Jelikož fiskální výdaje jsou druhou stranou fiskálních příjmů, které jsou tvořeny, jak již v této práci několikrát zaznělo, převážně daněmi, je žádoucí zjistit daňové soustavy vybraných zemí.

Obrázek 5: Dvou rozměrná teorie sociálních států. Zdroj: (Bonoli, 1997)

5. Daňová soustava České republiky

Daňová soustava České republiky v dnešní podobě vznikla daňovou reformou v roce 1993, kdy proběhlo rozdělení České a Slovenské federativní republiky na 2 samostatné země a zároveň docházelo k přechodu na tržní orientaci ekonomiky. Bez daňových příjmů by stát nemohl fungovat, neboť tato položka tvoří téměř 90% podíl příjmů veřejných rozpočtů.

Od roku 1993 proběhlo několik daňových reforem, ale vždy se jednalo o dílčí změny a struktura daňové soustavy ČR se výrazně nezměnila. Největší zásahy do soustavy daní lze považovat v roce 2004 při vstupu ČR do Evropské unie, kdy výstupem byl nový zákon o DPH, spotřebních daní a změny v daních z příjmu u právnických osob. V roce 2008 přišla nejzásadnější změna v podobě vzniku tzv. super hrubé mzdy u daně z příjmu fyzických osob a vznik ekologických daní.

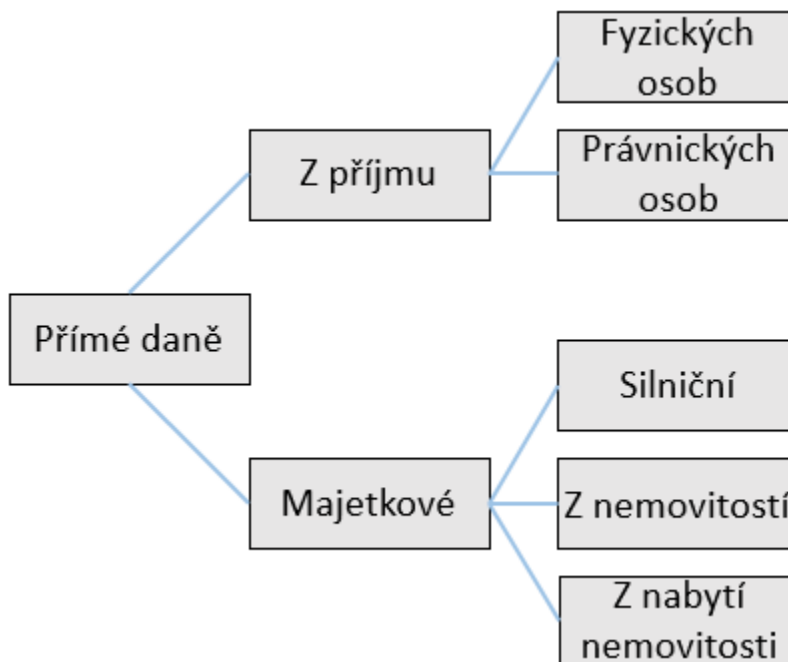
V České republice se jednotlivé daně rozdělují, jako ve většině zemí, na přímé a nepřímé. Jejich rozdělení se poté seskupuje na základě předmětu zdanění, které odpovídá dle klasifikační metodiky OECD. V České republice se přímé daně dále dělí na příjmové daně a majetkové daně. Toto rozdělení poté již obsahuje jednotlivé daně, kde právnické osoby čelí dvojitému zdanění. Daní je nejdříve zatížen zisk a poté jsou zdaněny vyplacené dividendy.

Nepřímé daně jsou děleny na daně všeobecné a výběrové. Skupina všeobecných daní je reprezentována daní z přidané hodnoty. Mezi selektivními daněmi lze zmínit především spotřební a ekologické daně. (Zaviačičová, 2008, s. 17)

Jak je již zmíněno v kapitole zabývající se definicemi daní, vedle existence daní se lze setkat s pojmem poplatky a clo. V české daňové soustavě je možné se setkat s poplatky jak na obecní úrovni, tak i na celostátní. Obec může poplatky vybírat za psy, pobyt, svoz odpadu, kanalizaci či vjezd motorových vozidel. (Zákon o místních poplatcích)

Dalším zatížením, které je v České republice aplikováno nenesé pojem daň ve svém názvu, ale charakterově je velmi podobné daním, je pojistné na veřejném zdravotním pojištění a pojistné na sociálním zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. I z hlediska metodiky OECD jsou tyto pojistné plnění brány jako daňová plnění. (Zaviačičová, 2008)

5.1. Přímé daně v české daňové soustavě

Obrázek 6: Přímé daně ČR. Zdroj: (Zaviačičová, 2008)

Z výše uvedeného obrázku 6 je patrné, že v České republice existuje 5 přímých daní. U fyzických a právnických osob je zdaněn jejich příjem, popř. zisk. U majetkových daní je zatížena daní motorová doprava, nemovitosti a jejich nabytí.

5.1.1. Daň z příjmu FO

Daň z příjmu zatěžuje všechny peněžní a nepeněžní příjmy, které fyzické osoby získají. Příjem veřejného rozpočtu tohoto charakteru je právně upraven v zákoně 586/1992 Sb., o daních z příjmů a ve znění pozdějších.

Daňovým poplatníkem daně z příjmu FO jsou fyzické osoby, které jsou rezidenty i nerezidenty. Poplatník, jenž je považován za rezidenta, má bydliště nebo se zdržuje 183 dní v kalendářním roce na území České republiky. Rezident má povinnost zdanit příjmy, které plynou jak z českých, tak i zahraničních zdrojů. Poplatník, který se nezdržuje a nemá bydliště na území ČR, má uloženou povinnost zdanit pouze příjmy pocházející z českých zdrojů.

Daň z příjmu fyzických osob má celkem 5 druhů předmětů daně v české daňové soustavě, ze kterých se vypočítává základ k daňové povinnosti. Toto členění je důležité rozlišovat, neboť každý z níže uvedených druhů příjmu má rozdílnou metodiku stanovení základu daně. (Krajňák, Široký, 2018, s. 42) (Zákon č. 586/1992 Sb.)

- **Příjmy ze závislé činnosti (§ 6)**

Tato úprava je uvedena v § 6. Daňovým předmětem je peněžní a nepeněžní příjem. Podobu nepeněžního příjmu představuje využití služebního auta k zaměstnancovým soukromým cestám. Příjem ze závislé činnosti pochází z dřívějšího či současného pracovně právního vztahu, kterým je podle zákoníku práce pracovní smlouva, dohoda o provedení práce a dohoda o pracovní činnosti.

- **Příjmy ze samostatné činnosti (§ 7)**

Do příjmů, které patří do této kategorie, se řadí příjmy ze zemědělské výroby, vodního a lesního hospodářství. Dále příjmy ze živnostenského a jiného podnikání, podíl na zisku komplementáře v komanditní společnosti nebo společníka ve veřejné obchodní společnosti.

- **Příjmy z kapitálového majetku (§ 8)**

Tyto příjmy pochází z majetkové držby. Může se jednat o podíly na zisku podílových fondů nebo v akciových společnostech, s. r. o., komanditních společnostech či úroků z prostředků na bankovním účtu nebo výnosů na vkladních knížkách.

- **Příjmy z nájmu (§ 9)**

Mezi příjmy z nájmu patří příjmy z nájmu pozemků a bytových jednotek. V případě movitých věcí se příjmy musí zdanit, pokud se jedná o trvalý nájem nikoliv dočasný.

- **Ostatní příjmy (§ 10)**

Kategorie ostatních příjmů bere v potaz takové příjmy, které svým charakterem nepatří do ani jedné z výše uvedených kategorií. Jedná se o příjmy z příležitostného nájmu movitých věcí či činností nebo příjmy z výroby elektrické energie, příjmy z úplatného převodu nebo příjmy z přijatého výživného nebo důchodů.

Naopak v soustavě daní České republiky existují i příjmy, které jsou osvobozené od daně z příjmu fyzických osob. Jedná se o příjmy: (Finanční správa, Ostatní)

- Dary – jedná se o bezúplatné příjmy od příbuzných v přímé a vedlejší linii, osob, s nimiž poplatník žil ve společné domácnosti po dobu jednoho roku.
- Dědictví – příjmy pocházející z nabytí odkazu nebo dědictví.
- Z prodeje nemovitého a hmotného movitého majetku – jedná se o příjmy, které poplatník získá z prodeje rodinného domu, pozemku, bytové jednotky nebo jejího nabytí. U hmotné movité věci se z osvobození vyjmají cenné papíry nebo movité věci, které byly či jsou zahrnuty do obchodního majetku.
- Důchody, penze, invalidní penze, jiná plnění z pojištění osob nebo dávky pro osoby se zdravotním postižením.

Příjmy, které nepodléhají zdanění je z právního hlediska celá řada. Výše zmíněné je pouze výčet, jenž je vhodné zmínit v souvislosti s daní z příjmu fyzických osob.

Základ daně z příjmu FO

Stanovení základu daně se rozlišuje dle druhu činnosti vykonávající fyzickou osobou. Jak je uvedeno výše, u každého druhu činnosti se rozlišuje způsob stanovení základu daně či typ základu daně.

Tabulka 3: Základ daně z příjmu FO u dílčích činností. Zdroj: (Krajňák, Široký, 2018, s. 36)

Dílčí základ daně	Způsob stanovení základu daně	Typ základu daně
Ze závislé činnosti (§ 6)	Hrubá mzda zaměstnance x 1,34	> 0
Ze samostatné činnosti (§ 7)	Příjmy – Výdaje	<0; 0; 0>
Z kapitálového majetku (§ 8)	Příjmy	> 0
Z nájmu (§ 9)	Příjmy – Výdaje	<0; 0; 0>
Ostatní příjmy (§ 10)	Příjmy – Výdaje	0; 0>

Z tabulky 3 je patrné, že u příjmů ze závislé činnosti se způsob stanovení základu daně výrazně liší nežli u zbylých činností. Tato skutečnost je dána tím, že příjmy ze závislé činnosti podléhají okamžitému zdanění v daném měsíci na základě výše hrubé mzdy zaměstnance obdržené od zaměstnavatele. Hrubá mzda je navýšena o částku odváděnou

zaměstnavatelem na všeobecné zdravotní pojištění a sociálním zabezpečením zaměstnance, tj. 9 % a 25 %. Toto navýšení se nazývá super hrubá mzda a jedná se o celkový náklad zaměstnavatele vynaložený na zaměstnance. Super hrubá mzda se poté zaokrouhluje na celé sto korunou nahoru, z čehož se stanovuje daňová povinnost zaměstnance.

Dále z tabulky 1 vyplývá, že dílčí základ daně může u příjmů z nájmu a ze samostatné činnosti vyjít záporný. V případě základu daně u ostatních příjmů nelze mít negativní základ daně, i když způsob stanovení základu daně je totožný se způsobem u příjmů ze samostatných činností a ostatních, tudíž výdaje lze uplatnit pouze do výše dosažených příjmů.

Při stanovení základu daně se sčítají dílčí základy z daně z nezávislé činnosti – příjmy ze samostatné činnosti, z kapitálového majetku, z nájmu a ostatní příjmy. V případě kladné hodnoty základu daně, přičte se k ní hodnota základu daně ze závislé činnosti. V opačném případě – základ daně z nezávislé činnosti je negativní, představuje základ daně pouze částka ze závislé činnosti.

Základ daně lze u příjmu ze samostatné činnosti, z nájmu a ostatních příjmů snížit skutečnými a prokazatelnými výdaji, jež jsou vynaloženy k udržení a zvýšení příjmů z činnosti. Zejména drobní podnikatelé si mohou vybrat, zda budou prokazovat opravdu každý výdaj nebo uplatní možnost, tzv. výdajových paušálů a tím si sníží daňový základ k dani z příjmu. Limit pro využití výdajového paušálu je maximální roční příjem 2 mil. Kč, v případě překročení limitu, musí si podnikatel vést účetnictví. Tato forma výdajů zjednodušuje podnikateli daňovou evidenci a může uměle navyšovat jeho výdaje.

Tabulka 4: Přehled výdajových paušálů. Zdroj: (Finanční správa, Podnikatel – OSVČ)

Samostatná činnosti	Výdaje v %	Maximální částka
Zemědělská výroba, lesní a vodní hospodářství, řemeslné živnosti	80	1 600 000 Kč
Neřemeslné živnostenské podnikání	60	1 200 000 Kč
Jiné podnikání	40	800 000 Kč
Příjmy z nájmu	30	600 000 Kč

V tabulce 4 lze vidět, jaké činnosti mohou uplatnit výdajový paušál, procentuální výše každé činnosti a maximální částku výdajů odečitatelnou od příjmů. (Krajňák, Široký, 2018, s. 46)

Snížení daňové povinnosti

Daňovou povinnost si poplatník může snížit několika způsoby. V daňovém systému České republiky lze snížit daň z příjmu fyzických osob pomocí nezdanitelné části základu daně, odečitatelnými položkami od základu daně a slevami na dani.

Nezdanitelné části základu daně (Krajňák, Široký, 2018, s. 37)

- Úroky z hypotéčních úvěrů – lze snížit základ daně o hodnotu zaplacených úroků v maximální hodnotě 300 000 Kč za jednu domácnost. V případě více účastníků úvěrové smlouvy, může odpočet uplatnit buď jeden, nebo každý z účastníků rovným dílem.
- Pojistné na penzijní připojištění – poplatníci si mohou odečíst od základu daně pojistné, které zaplatili za doplňkové penzijní spoření nebo připojištění. Nejvyšší hodnota odpočtu činí 24 000 Kč.
- Pojistné na soukromé životní pojištění – stejně jako v případě penzijního připojištění lze snížit základ daně o 24 000 Kč o zaplacené příspěvky na životní pojištění poplatníka.
- Bezúplatná plnění – jedná se jinými slovy o dar, který může mít podobu finanční částky, poskytnuté služby nebo nemovité věci. V případě služby či věcného daru je třeba provést ocenění. Aby se dalo využít této formy snížení základu daně, musí

hodnota daru buď činit minimálně 1 000 Kč, nebo přesáhnout 2 % základu daně. Maximální hodnota bezúplatného plnění může být však 15 % základu daně.

- Příspěvek na úhradu dalšího vzdělání – poplatky ze zkoušky nesmí být placeny zaměstnavatelem nebo uplatněny jako uznatelný výdaj. Jedná se o zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělání, nikoliv zkoušky na vysoké či střední škole. Limit je 10 000 Kč, v případě osob se zdravotním postižením až 15 000 Kč.
- Členské odborové příspěvky – zaměstnanec si může snížit základ daně o členské příspěvky odborové organizace. Lze si odečíst částku do výše 1,5 % zdanitelných příjmů, v maximální hodnotě 3 000 Kč za zdaňovací období.

Odčitatelné položky od základu daně

Odčitatelné položky mají stejný význam jako nezdanitelné části základu, a tedy snižují poplatníkovi základ daně. Jedná se zejména o 2 položky, které se v daňové soustavě České republiky hojně využívají k snížení daňového základu – ztráta a výdaje spojené s výzkumem a vývojem. Odpočet v podobě ztráty může poplatník uplatnit pouze tehdy, pokud ztráta vznikla nejpozději v předcházejících 5 zdaňovacích obdobích, a to maximálně do hodnoty dílčích základů z nezávislé činnosti. (Zákon č. 586/1992 Sb., § 34)

Slevy na dani

Daň z příjmu fyzických osob umožňuje upravit daňový základ pomocí několika daňových úlev ve formě slev.

V tabulce 5 jsou uvedeny slevy pro poplatníka. Sleva ve výši 24 840 Kč na druhého z manželů je podmíněna společně hospodařící domácnosti a zároveň, pokud jeden z manželů nedosahuje svých příjmů převyšující 68 000 Kč za zdaňovací období. Student má nárok na dodatečnou slevu na dani ve výši 335 Kč za měsíc k základní slevě na poplatníka ve výši 2 070 Kč.

V případě slevy v souvislosti s elektronickou evidencí tržeb je podmínka, že ji lze využít pouze jednou, a to ve zdaňovacím období, ve kterém se subjekt zapojil do evidence tržeb. Tato forma slevy by se dala považovat jako příspěvek subjektu státem na pořizovací náklady spojené se zařízením evidující tržby.

Tabulka 5: Slevy na dani z příjmu FO. Zdroj: (Zákon č. 586/1992 Sb., § 35ba)

Sleva	Výše slevy za rok
Poplatník	24 840 Kč
Druhého z manželů	24 840 Kč
Sleva na invaliditu 1. a 2. stupně	2 520 Kč
Sleva na invaliditu 3. stupně	5 040 Kč
ZTP/P	16 140 Kč
Student	4 020 Kč
Školkové	14 600 Kč
EET	5 000 Kč

Tabulka 6: Daňové zvýhodnění. Zdroj: (Krajňák, Široký, 2018, s. 39)

Daňové zvýhodnění	Částka za rok
První dítě	15 204 Kč
Druhé dítě	19 404 Kč
Třetí a další dítě	24 204 Kč

V tabulce 6 lze pozorovat daňové zvýhodnění na děti, které žijí ve společně hospodařící domácnosti. Tuto formu zvýhodnění může využít pouze jeden z rodičů. V případě ZTP/P dítěte se částka zdvojnásobuje. Pokud výše všech slev přesahovala hodnotu vyměřené daně, nevznikal poplatníkovi přeplatek u správce daně. U daňového zvýhodnění je tomu naopak, a tedy poplatníkovi může vzniknout daňový bonus, pokud daňové zvýhodnění bude přesahovat daňovou povinnost. Toto zvýhodnění může dosahovat maximální částky 60 300 Kč za zdaňovací období. (Zákon č. 586/1992 Sb., § 35c)

Sazba daně z příjmu FO

Sazba daně z příjmu fyzických osob činí 15 %, a pokud daňový základ přesáhne 48násobek průměrné mzdy, sazba se zvýší o dalších 7 %. Zdaňovacím obdobím je kalendářní rok a přiznání k dani z příjmu se podává do 3 měsíců po uplynutí zdaňovacího období. Pokud daň

nepřesáhne hodnotu 30 000 Kč za zdaňovací období, neplatí se žádná záloha, a tedy se platí jednou ročně. V případě, že daňová povinnost je v rozmezí 30 000-150 000 Kč, musí se daň platit ve formě pololetních záloh. Čtvrtletní zálohy platí poplatník, jehož daňová povinnost přesáhla 150 000 Kč. Periodicita záloh je závislá na výši daňové povinnosti v předchozím zdaňovacím období. (Finanční správa, Podnikatel – OSVČ)

5.1.2. Daň z příjmu PO

V téměř všech zemích světa čelí podnikatelské prostředí zdanění a Česká republika není výjimkou. Jelikož právnické osoby jsou vlastněny fyzickými osobami, lze se v české daňové soustavě setkat s dvojitým zdaněním, tzn. nejdříve je zdaněn příjem právnické osoby, jinými slovy zisk a poté je zdaněn příjem vlastníků společností, nejčastěji plynoucí z vyplacených dividend či jiných podílů na zisku. Tato konkrétní daň svou existencí představuje přibližně 10% podíl všech daňových příjmů ve státním rozpočtu. Korporátní daň, neboť právnické osoby jsou obchodní společnosti a její výnos je nejen sdílen se státním rozpočtem, ale i rozpočty krajů a obcí.

Poplatníka této daně lze rozdělit, stejně jako v případě fyzických osob, na daňové rezidenty a nerezidenty. Poplatník, jehož sídlo nebo místo vedení se nachází na území České republiky, se označuje jako rezident. Tomuto poplatníkovi jsou zatíženy příjmy pocházející z tuzemských a zahraničních zdrojů. Poplatník, jenž nemá sídlo či místo vedení v České republice, má povinnost zdanit pouze příjem plynoucí ze zdrojů na území České republiky. (Krajňák, Široký, 2018, s. 57)

Předmětem této daně jsou příjmy ze všech činností podniku a z nakládání s veškerým majetkem. Daň tedy zatěžuje disponibilní příjem právnické osoby, který je ponížen o daňově uznatelné nákladové položky.

Pro potřeby této daně se právnické osoby dělí do dvou skupin: (Rybová, 2017, s. 34)

1. Veřejně prospěšný poplatník, tedy právnická osoba, jež není založena za účelem dosažení zisku.
2. Subjekt založený za účelem podnikání a dosažení zisku.

Z hlediska zákona o daních z příjmu je veřejně prospěšný poplatník takový subjekt, jehož hlavní činnost není podnikáním. Příjmy, které jsou předmětem daně u tohoto poplatníka, jsou příjmy z reklam, členských příspěvků, úroků a nájemného.

Zdanění naopak nepodléhají příjmy z nepodnikatelské činnosti, pokud daňově uznatelné výdaje vynaložené na tuto činnost převyšují výnosy. Dále se jedná o dotace či jiné plnění z veřejného rozpočtu, podpora od Vinařského fondu, výnosy daně plynoucí do obecního či krajského rozpočtu, úplata směřující do státního rozpočtu za převod nebo užívání státního majetku, anebo prodej státního majetku, dále příjmy z bezúplatného nabytí věci podle zákona o majetkovém vyrovnání s církvemi.

Druhou skupinu tvoří subjekty, které jsou založeny za účelem dosažení zisku. Jedná se o obchodní korporace, které zahrnuje komanditní společnost, veřejnou obchodní společnost, akciovou společnost, společnost s ručením omezeným, evropskou společnost a družstva. Dále tuto skupinu tvoří zdravotní pojišťovny, nadace, společenství vlastníků jednotek, Česká televize, Český rozhlas nebo ČTK.

Základ daně z příjmu PO

Základ daně představuje účetní výsledek hospodaření před zdaněním. Jedná se o kladný rozdíl výnosů a nákladů, které nastaly při dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů. Výsledek hospodaření podniku se dále může upravovat, kdy lze od něj odečíst osvobozené příjmy, příjmy nezahrnované do základu daně, rozpuštěné rezervy účetní a opravné položky daňově uznatelné.

Naopak výsledek hospodaření může navyšovat tvorba účetní rezervy, kdy se nejedná o daňově neuznatelné náklady.

Stanovený základ daně z hospodářského výsledku, lze snížit o daňovou ztrátu za předchozí zdaňovací období. Dále je možné snížit základ pomocí výdajů na výzkum a vývoj, odpočtu na podporu odborného vzdělání nebo darů na veřejně prospěšné účely. (Rybová, 2017, s. 38)

Veřejně prospěšný poplatník má možnost ponížít základ daně o 30 %, v maximální míře 1 mil. Kč, v případě, že uspořené finance na dani využije ve 3 nadcházejících zdaňovacích obdobích k pokrytí výdajů spojených s hlavní činností. (Krajňák, Široký, 2018, s. 59)

Slevy na dani

Slevy na dani mohou čerpat, podobně jako fyzické osoby, i právnické subjekty. Poplatník si může snížit daňovou povinnost, v případě zaměstnání osoby se zdravotním postižením, o 18 tis. Kč za každého zaměstnance se zdravotním postižením. 60 tis. Kč představuje slevu na dani za zaměstnání osoby s těžším zdravotním postižením. Další slevy, které poplatník může uplatnit, jsou ve formě investičních pobídek, kdy poplatník na základě příslibu zahájil podnikání. Může se jednat o pobídky zaměřené na příliv kapitálu ze strany zahraničních investorů. (Obecné informace, Finanční správa)

Odpisy

Odpis, jako daňově uznatelný náklad, je upraven v zákoně o dani z příjmu právnických osob. Tato položka není explicitní výdaj, neboť fyzický výdaj za dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek proběhl v minulosti, ale aby tato položka nesnížila daňový základ nadproporcionálně, využijí se odpisy. V závislosti na druhu pořizovaného majetku, který je oceněn pořizovací cenou, vlastními náklady nebo reprodukční pořizovací cenou, je stanovena odpisová skupina a ta určuje sazbu a počet let odpisování. Rozlišuje se rovnoměrné a zrychlené odpisování a volba je na poplatníkovi, kterou možnost využije. Způsob, jakým majetek bude odpisován, se nesmí v průběhu odpisování měnit a strop odpisu majetku je výše vstupní ceny. (Krajňák, Široký, 2018, s. 60)

Sazba daně z příjmu PO

Vypočítaný základ daně z účetního hospodářského výsledku po veškeré úpravě a zaokrouhlí dolů na celé tisíce. Sazba daně činí 19 %. Zdaňovacím obdobím této daně je kalendářní rok, hospodářský rok, účetní období, jeli toto období delší než 12 po sobě jdoucích měsíců, anebo období od rozhodného dne, kdy došlo k jinému rozložení vlastnictví společnosti – fúze, rozdělení nebo převod jmění na společníka. Hospodářským rokem je myšleno období nezačínající prvním měsícem v kalendářním roce a trvá 12 po sobě jdoucích měsíců.

Periodicita a výše záloh, se jako u fyzických osob, odvíjí od daňové povinnosti za předchozí období zdanění. Pokud daňová povinnost v předchozím zdaňovacím období nepřesáhne 30 000 Kč, poplatník zálohy neplatí. Kraj nebo obec také nemá povinnost platit zálohy, i když jejich hodnota přesáhne zmíněnou hodnotu. Zálohu ve výši 40 % poslední daňové povinnosti platí poplatníci šestý a dvanáctý měsíc zdaňovacího období, jejichž daňová povinnost v předcházejícím období se pohybovala v limitu 30–150 tis. Kč. Pokud daňová povinnost překročila hranici 150 000 Kč, musí poplatníci platit každý 3., 6., 9. a 12. měsíc zdaňovacího období zálohu ve 25 % poslední známé daňové povinnosti. Záloha je vždy splatná k 15. dni daného měsíce a zaokrouhuje se nahoru na celé stovky. (Rybova, 2017, s. 40) (Obecné informace, Finanční správa)

Daňové přiznání subjekt podává na příslušný finanční úřad, kde je umístěn jeho spis.

5.1.3. Silniční daň

Silniční daň je brána v české soustavě daní, dle klasifikačních pravidel, jako daň přímá a majetková, ale z hlediska třídění podle OECD se tato daň zařazuje do spotřebních daní. Toto zařazení v České republice je dáno tím, že dani nepodléhá každé vozidlo, jako tomu může být v jiných zemích, ale zatížení podléhají jen vozidla využívaná k podnikání. Tato daň byla zavedena z důvodu získání vyšších prostředků na výstavbu, opravu a údržbu silniční infrastruktury. (Vančurová, Láchová, 2018, s. 232)

Poplatníkem této daně jsou právnické i fyzické osoby, tedy jedná se o provozovatele vozidla, jenž je jeho jméno uvedeno v technickém průkazu. Mezi poplatníky patří i zaměstnavatel, kdy k výdělečné činnosti využívá zaměstnancovo vozidlo.

Předmětem daně jsou jak nákladní vozidla, tak i osobní vozidla do 3,5 t. V případě vozidel do 3,5 t je předmět daně pouze vozidlo, které se využívá k podnikání. U vozidel do 12 t jsou předmětem daně všechna vozidla bez ohledu jeho využití, ale daň je vyměřena jen v případě využití k dosažení zisku. Bez ohledu na využití vozidla je předmětem daně každé vozidlo přesahující hmotnost 12 t.

Vozidla, na která se nevztahuje daňové zatížení, jsou vozidla, která využívá veřejně prospěšný poplatník, vozidla se zvláštní registrační značkou a zemědělské, lesnické traktory a přípojná vozidla k nim, speciální pásové automobily a pojízdné pracovní stroje. Daň se nemusí dále platit na jednostopá a tříkolová vozidla, vozidla na elektrický a hybridní pohon a vozidla využívající zkapalněný ropný a stlačený zemní plyn. Další skupinou vozidel, která nepodléhají zdanění, jsou vozidla s veřejným zájmem. (Rybová, 2017, s. 70)

Základ daně

Základ této daně představuje u osobních automobilů do 3,5 t zdvihový objem válců motoru v cm³. V případě ostatních vozidel vstupuje do základu daně nejvyšší povolená hmotnost v tunách a počet náprav vozidla. Pokud je předmětem daně návěs, základ daně představuje počet náprav a součet nejvyšších povolených zatížení náprav. (Krajňák, Široký, 2018, s. 78)

Sazba daně

Daňové období představuje kalendářní rok. Daňová sazba se rozlišuje na základě druhu vozidla a jeho velikosti. V tabulce 7 jsou uvedeny roční pevné sazby pro vozidla do 3,5 t využívané k podnikatelské činnosti. Pro návěsy a vozidla přesahující hmotnost 3,5 t jsou sazby daně závislé na počtu náprav a jejím zatížení.

Tabulka 7: Daňové sazby osobních vozidel. Zdroj: (Zákon č. 16/1993 Sb., § 6)

Zdvihový objem motoru	Roční sazba daně
Do 800 cm ³	1 200 Kč
Nad 800 cm ³ do 1 250 cm ³	1 800 Kč
Nad 1 250 cm ³ do 1 500 cm ³	2 400 Kč
Nad 1 500 cm ³ do 2 000 cm ³	3 000 Kč
Nad 2 000 cm ³ do 3 000 cm ³	3 600 Kč
Nad 3 000 cm ³	4 200 Kč

Sazby daně mohou být dále navýšeny nebo sníženy na základě jejich využití a stáří. Sazba může být snížena, pokud se jedná o vozidla pro zemědělskou výrobu nebo pro nová vozidla, jejichž stáří nepřesahuje 108 měsíců od 1. registrace. Naopak daň se navyšuje o 25 % pro

vozidla, která byla registrována před datem 31. 12. 1989, jedná se o ekologické navýšení. (Rybová, 2017, s. 71)

5.1.4. Daň z nemovitých věcí

Daň z nemovitých věcí je rozdělena do dvou částí podle předmětu zdanění – daň z pozemků a daň ze staveb a jednotek. Příjmy z těchto daní plynou do rozpočtů samospráv, na jejichž území se nachází daná nemovitá věc. Poplatníkem této daně jsou všichni vlastníci pozemků, staveb a jednotek. Dále je poplatníkem uživatel věci, u které není známý majitel nebo právnická osoba, která drží právo trvalého užití.

Předmětem této daně jsou pozemky nacházející se na území České republiky a jsou evidovány v katastru nemovitostí. U staveb a jednotek je předmětem daně jednotka, tedy jedná se o byt, společné plochy domu, sklep, garážové stání nebo podíl na pozemku, dále se jedná o inženýrské stavby, obytné budovy a budovy pro rodinnou rekreaci, garáže. V případě budovy, ve které se nachází bytové jednotky zaevidované v katastrálním úřadu, budova nepodléhá zdanění. Pozemky ve vlastnictví státu, používané k veřejně prospěšným účelům nebo pozemek součástí kulturní památky také nepodléhá zdanění. (Rybová, 2017, s. 46)

Základ daně

Základ daně se u pozemků liší, zda se jedná o pozemky zemědělského či nezemědělského charakteru. Pokud se jedná o zemědělské pozemky, základ daně je v Kč. Naopak základ daně u nezemědělských pozemků je uveden v m².

U staveb a jednotek se základ daně určuje dle zastavěné plochy nebo podlahové plochy v m². Základ daně u zdanitelné budovy je upraven dále pomocí koeficientu velikosti obce a u jednotek se využívá koeficient podílu vlastníka na společných částech domu. (Krajňák, Široký, 2018, s. 79)

Sazba daně

V tabulce 8 jsou vedeny sazby daně z pozemků. Sazby pro pozemky zemědělské jsou ad valorem, neboť základ daně je uveden v Kč a specifické sazby jsou pro pozemky

nezemědělské. Součin daňové sazby a plochy stavebních pozemků je dále navýšen pomocí koeficientu nabývací hodnoty 1 až 4,5 podle počtu obyvatel dané obce.

Tabulka 8: Sazby daně z pozemků. Zdroj: (Zákon č. 338/1992 Sb., § 6)

Typ pozemku		Sazba daně	
Zemědělský pozemek	Orná půda, vinice, chmelnice, ovocné sady, zahrady	0,75 %	
	Travní porosty, rybníky s chovem ryb, hospodářské lesy	0,25 %	
Nezemědělský pozemek	Ostatní pozemky	Zemědělská prvovýroba, lesní a vodní hosp.	1,00 Kč
		Průmysl, stavebnictví, doprava, energetika	5,00 Kč
	Stavební pozemky		2,00 Kč
	Ostatní plochy, nádvoří		0,20 Kč

Tabulka 9 ilustruje sazby daně ze staveb a jednotek. Jedná se o specifické sazby, neboť daňový základ představují m². U obytného domu, stejně jako v případě stavebních pozemků, se navyšuje součin sazby daně a plochy obytného domu o koeficient dle počtu obyvatel dané obce.

Tabulka 9: Sazby daně ze staveb a jednotek. Zdroj: (Zákon č. 338/1992 Sb., § 11)

Typ stavby		Sazba daně
Obytný dům + příslušenství nad 16 m ²		2,00 Kč
Budova pro rodinnou rekreaci		6,00 Kč
Garáž		8,00 Kč
Budovy pro podnikání	Zemědělská prvovýroba, lesní a vodní hosp.	2,00 Kč
	Ostatní podnikání	10,00 Kč
Ostatní stavby		6,00 Kč
Ostatní jednotky		2,00 Kč

5.1.5. Daň z nabytí nemovitých věcí

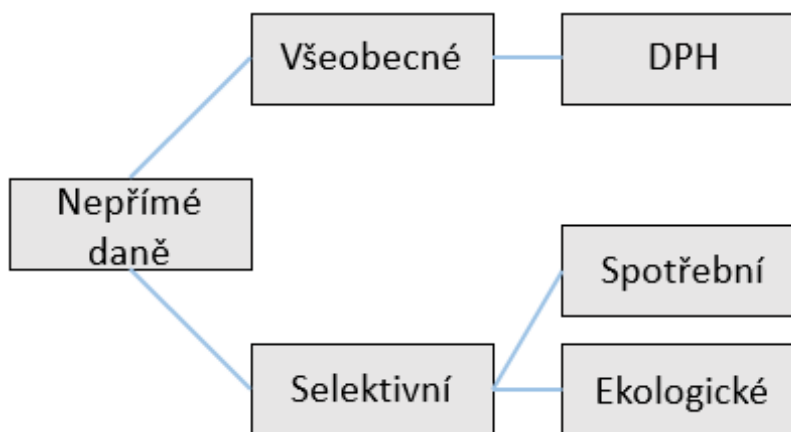
Jedná se o majetkovou daň jednorázového charakteru, kdy dochází k převodu vlastnictví u nemovité věci. Tato daň se již ne dlouho bude objevovat v daňovém systému České republiky, neboť návrh na zrušení této daně prošlo 27. května 2020 Sněmovnou ČR v prvním čtení. (MF ČR, Zrušení daně z nabytí nemovitosti)

Tato daň je vyměřena nabyvateli vlastnického práva, které dochází při koupi nebo směně. V případě, že nabyvatelem jsou manželé, jsou poplatníky společně a nerozdílně. Poplatník, který nenabývá 100% podíl nemovitosti, je povinen uhradit daň za svůj nabývací podíl.

Předmětem daně je nabytí vlastnického práva nemovité věci za úplatu v Kč nebo za směnu v nepeněžních jednotkách. Dále je předmětem daně nabytí stavby, jež se stane součástí majetku. Z předmětu daně se vyjímá nabytí vlastnického práva prováděním pozemkových úprav, přeměnami obchodních korporací a náhrady za vyvlastnění. (Zákon č. 340/2013 Sb., §2 a § 5)

Základ daně představuje nabývací hodnota nemovitosti, která je ponížena o uznatelný náklad. Tento daňový základ je poté zdaněn 4% sazbou, která je jednotná a lineární.

5.2. Nepřímé daně v české daňové soustavě

Obrázek 7: Nepřímé daně ČR. Zdroj: (Zaviačičová, 2008)

5.2.1. Daň z přidané hodnoty

Jedna z nejvíce výnosných daní v celé soustavě je daň ze spotřeby – daň z přidané hodnoty. Jelikož se jedná o nepřímou daň, za daňovou povinnost nezodpovídá poplatník, ale plátce odvádí daň příslušnému správci. Jedná se o příjem státního rozpočtu a plyne do něj pouze rozdíl daně mezi nakoupeným a prodaným zbožím.

Předmětem daně je poskytování služeb a dodání zboží za úplatu v České republice, dovoz zboží s místem plnění v tuzemsku, pořízení zboží za úplatu z jiného členského státu s místem plnění v tuzemsku s právnickou osobou nepovinnou dani a osobou povinnou k dani v rámci ekonomické činnosti nebo pořízení za úplatu dopravního prostředku z jiného členského státu osobou nepovinnou k dani. (Zákon č. 235/2004 Sb., § 2)

Základ daně

Základem daně je částka, úplata, která již byla zaplacená nebo teprve čeká na zaplacení zdanitelného plnění. Při dodání daného plnění může být poskytnuta sleva a tím se sníží základ daně. V hodnotě daňového základu mohou být již zahrnuté výdaje související s poskytnutou službou nebo zbožím, dále se může jednat o jiné nepřímé daně – spotřební a ekologické nebo materiál poskytnutý k ceně služby. (Rybová, 2017, s. 59)

Sazba daně

V soustavě daní České republiky sazba daně z přidané hodnoty představuje lineární a 3 úrovně diferenciací sazby – základní sazba a dvě snížené. 21% základní sazba je aplikována na zdanitelná plnění, která nepatří do úrovně snížené sazby. První snížená daň je prezentována 15 % a je určena na potraviny a nealkoholické nápoje, palivové dřevo, dětské sedačky, vstupenky na kulturní akce a jiné uvedené v příloze č. 3 k zákonu č. 235/2004 Sb. Druhá snížená sazba, jež dosahuje hodnoty 10 %, je určena na léky, očkovací látky, kojeneckou výživu, tištěné knihy a jiné uvedené v příloze č. 3a k zákonu č. 235/2004 Sb. (Krajňák, Široký, 2018, s. 67)

5.2.2. Spotřební daň

Daň z přidané hodnoty patří mezi spotřební daně, protože zatěžuje celou spotřebu domácností a firem. Spotřební daně jako takové, patří do selektivních daní, neboť zatěžují pouze část spotřeby, která je brána za nežádoucí pro jednotlivce či celou společnost.

Předmětem daně jsou minerální oleje, pivo, líh, vína a meziprodukty, nebo tabákové výrobky. Základ daně je u všech předmětů daně fyzická jednotka a k nim stanovená sazba daně. Zdaňovací období představuje kalendářní měsíc a její správu má na starosti celní úřad.

Daň z minerálních olejů

Předmětem daně jsou motorové benziny, zkapalněné ropné plyny, střední oleje, odpadní oleje a těžké plynové oleje. U minerálních olejů je daňový základ v 1 000 litrech při teplotě 15 °C a v případě zkapalněných ropných plynů a těžkých topných olejů je základ daně 1 tuna. V tabulce 10 lze vidět všechny sazby daně z minerálních olejů.

Tabulka 10: Sazby daně z minerálních olejů. Zdroj: (Zákon č. 353/2003 Sb., § 48)

Předmět daně	Sazba daně
Motorové benzíny, ostatní benzíny a letecké PHM s obsahem olova do 0,013 g/l	12 840 Kč/ 1000 l
Motorové benzíny, ostatní benzíny a letecké PHM s obsahem olova nad 0,013 g/l	13 710 Kč/1 000 l
Střední oleje a těžké plynové oleje	10 950 Kč/1 000 l
Těžké topné oleje	472 Kč/ 1 000 kg
Odpadní oleje	660 Kč/1 000 l
Zkapalněné ropné plyny určené k použití k pohonu motorů	3 933 Kč/1 000 kg
Zkapalněné ropné plyny určené k použití pro výrobu tepla	0 Kč
Zkapalněné ropné plyny určené k použití na provoz strojů používaných na stavbách	1 290 Kč/1 000 kg

Daň z piva

Pivo nepodléhá spotřební dani z lihu, ale zatížení podléhá celé hmotnostní procento extraktu původní mladiny. Základ daně představuje 100 l, jenž daňová sazba je 32 Kč za hl. Pokud producent piva má menší objem výroby, tzn., že jeho roční objem produkce nepřekročí 200 000 hl, sazba spotřební daně je menší než 32 Kč. V tabulce 11 lze pozorovat sazby daně z piva, dle roční produkce.

Tabulka 11: Snížené sazby daně z piva. Zdroj. (Finance.cz)

Objem produkce	Sazba daně
Do 10 000 hl	16,00 Kč
Od 10 000 hl do 50 000 hl	19,20 Kč
Od 50 000 hl do 100 000 hl	22,40 Kč
Od 100 000 hl do 150 000 hl	25,60 Kč
Od 150 000 hl do 200 000 hl	28,80 Kč

Daň z vína a meziproduktů

Základem daně je, stejně jako u piva, množství v hektolitrech. Sazba daně u šumivých vín a meziproduktů je 2 340 Kč/100 l. V případě tichých vín se žádná spotřební daň neplatí.

Daň z tabáku

Tato daň prošla novelou v letošním roce a zvýšila se její sazba. Tato daň zatěžuje cigarety, doutníky a surový tabák. Základ daně představuje kusové množství cigaret a doutníků a kilogramy u surového tabáku. Cigarety mají 2 základy daně a tím druhým je cena pro konečného spotřebitele. V tabulce 12 lze pozorovat sazby daně jednotlivých tabákových výrobků. U cigaret daňová povinnost vzniká součtem procentní a pevné sazby daně. Pokud tento součet je menší než minimální sazba daně, využije se sazba 2,90 Kč/ks.

Tabulka 12: Sazby daně z tabáku. Zdroj: (Zákon č. 353/2003 Sb., § 104)

Položka	Procentní část	Pevná část	Minimální
Cigarety	30 %	1,61 Kč/ks	2,90 Kč/ks
Doutníky	-	1,88 Kč/ks	-
Surový tabák	-	2 460 Kč/kg	-

Daň z lihu

Předmětem daně jsou výrobky, jejichž obsah přesahuje 1,2 % etanolu. Základ daně je prezentován množstvím lihu v hektolitrech etanolu při teplotě 20 °C. Sazba daně činí pro ovocné destiláty z drobného pěstelského pálení 16 200 Kč/hl a 32 250 Kč/hl pro ostatní. Líh, který se používá ve výrobě a přípravě léčiv, je osvobozen od spotřební daně.

5.2.3. Ekologické daně

Opět se jedná o spotřební daň, která je určena jen na určitou část spotřeby. Předmětem těchto daní, též nazývané energetické daně, je zemní plyn a další plyny, pevná paliva a elektřina. Daňový základ je u všech předmětů zdanění množství ve fyzických jednotkách u daného produktu a její správu má na starosti, stejně jako v případě spotřebních daní, celní úřad. (Rybová, 2017, s. 69)

Daň ze zemního plynu

Základ daně je prezentován množstvím plynu v MWh spalného tepla. Sazba daně činí od 1. ledna 2020 264,80 Kč/MWh a tato sazba se používá na zemní plyn využívající pro pohon motorů. Snížená sazba ve výši 30,60 Kč/MWh je určena pro výrobu tepla. (Zákon č. 261/2007 Sb., § 6)

Daň z elektřiny

Základem daně je opět množství v MWh. Sazba této daně je 28,30 Kč/MWh. Elektrická energie, která je šetrně ekologicky vyrobená, je osvobozena od daně. Dále elektrická energie vyrobená z pevných paliv nebo zemního plynu a energie využívaná v trakční dopravě je také osvobozena. (Innogy, Daň z elektřiny)

Daň z pevných paliv

Předmětem daně jsou pevná paliva, tedy hnědé a černé uhlí, koks, brikety a rašelina. Základ daně je vyjádřen množstvím paliv v GJ spalného tepla v původním vzorku. Sazba činí 8,50 Kč/GJ spalného tepla. (Krajňák, Široký, 2018, s. 75)

5.3. Sociální pojištění

V České republice je vedle přímých příjmových daní i sociální pojištění, které svým charakterem je daňová platba. Jedná se o sociální zabezpečení, které obsahuje příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a na veřejné zdravotní pojištění.

5.3.1. Sociální zabezpečení

Sociální zabezpečení se skládá z nemocenského a důchodového pojištění a státní politiky zaměstnanosti. Každá z uvedených má svoji sazbu. Plátcí jsou zaměstnanci, zaměstnavatelé a OSVČ. Další skupinu plátců tvoří dobrovolní účastníci na důchodovém pojištění a zahraniční zaměstnanci. Základ daně, v případě závislých příjmů, tvoří souhrn mezd od zaměstnavatele. Tento základ je omezen 48násobkem průměrné měsíční mzdy. U příjmů ze samostatné činnosti je základ daně stanoven z rozdílu 50 % příjmů a daňově uznatelných výdajů. Minimum činí 25 % průměrné mzdy u hlavní činnosti a 10 % u vedlejší činnosti a maximum je stejné jako u příjmů ze závislé činnosti. Sazba pojistného je 29,2 %. V tabulce 13 jsou zaznamenány sazby pojistného u zaměstnance a zaměstnavatele.

Tabulka 13: Sazby pojistného zaměstnance a zaměstnavatele. Zdroj: (Zákon č. 589/1992 Sb., § 7)

Pojistné	Zaměstnanec	Zaměstnavatel
Důchodové pojištění	6,5 %	21,5 %
Nemocenské pojištění	0 %	2,3 %
Státní politika zaměstnanosti	0 %	1,2 %

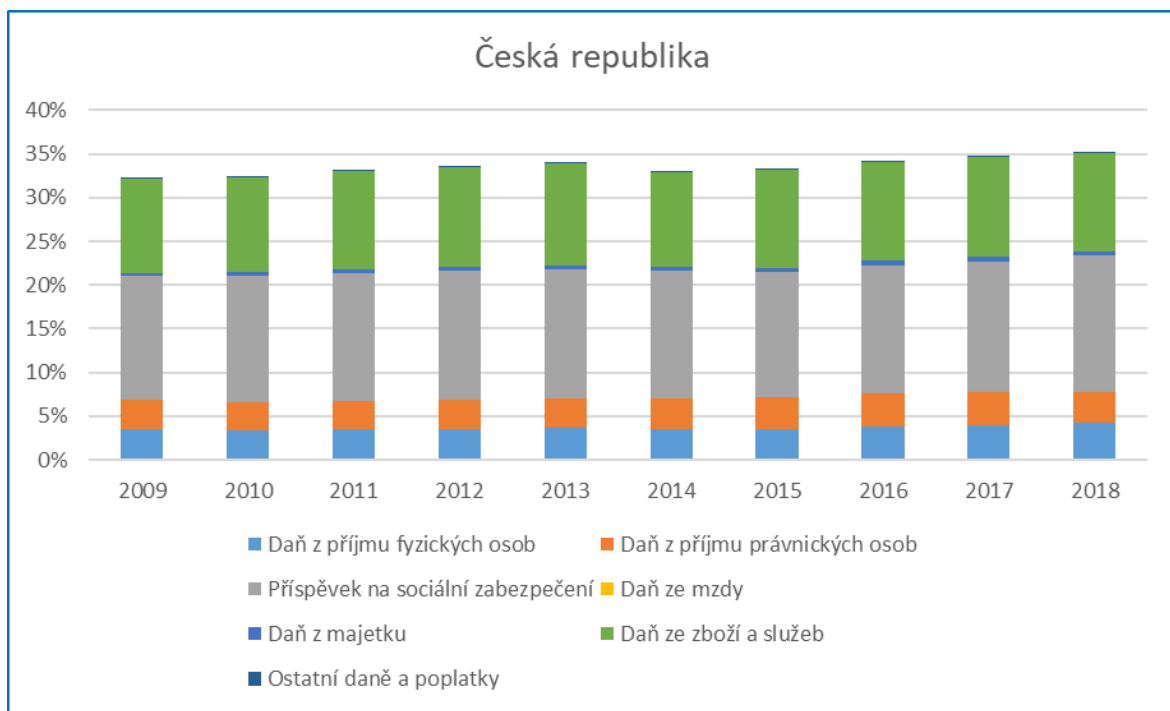
5.3.2. Veřejné zdravotní pojištění

Plátcí pojistného jsou OSVČ, zaměstnavatelé, stát a osoby bez zdanitelných příjmů. Sazba daně u všech plátců je totožná – 13,5 %. Zaměstnavatelům na pojištění přispívají zaměstnanci 4,5 % ze základu daně, kterým je měsíční mzda. Spodní hranice základu daně představuje minimální mzda a horní hranice není stanovena.

Příjmy ze samostatné činnosti tvoří základ pojistného stejným způsobem, jako v případě sociální zabezpečení. Minimum je vymezeno 50% podílem průměrné mzdy a maximum není stanoveno. (Krajňák, Široký, 2018, s. 52)

5.4. Rozdělení daní ve státním rozpočtu

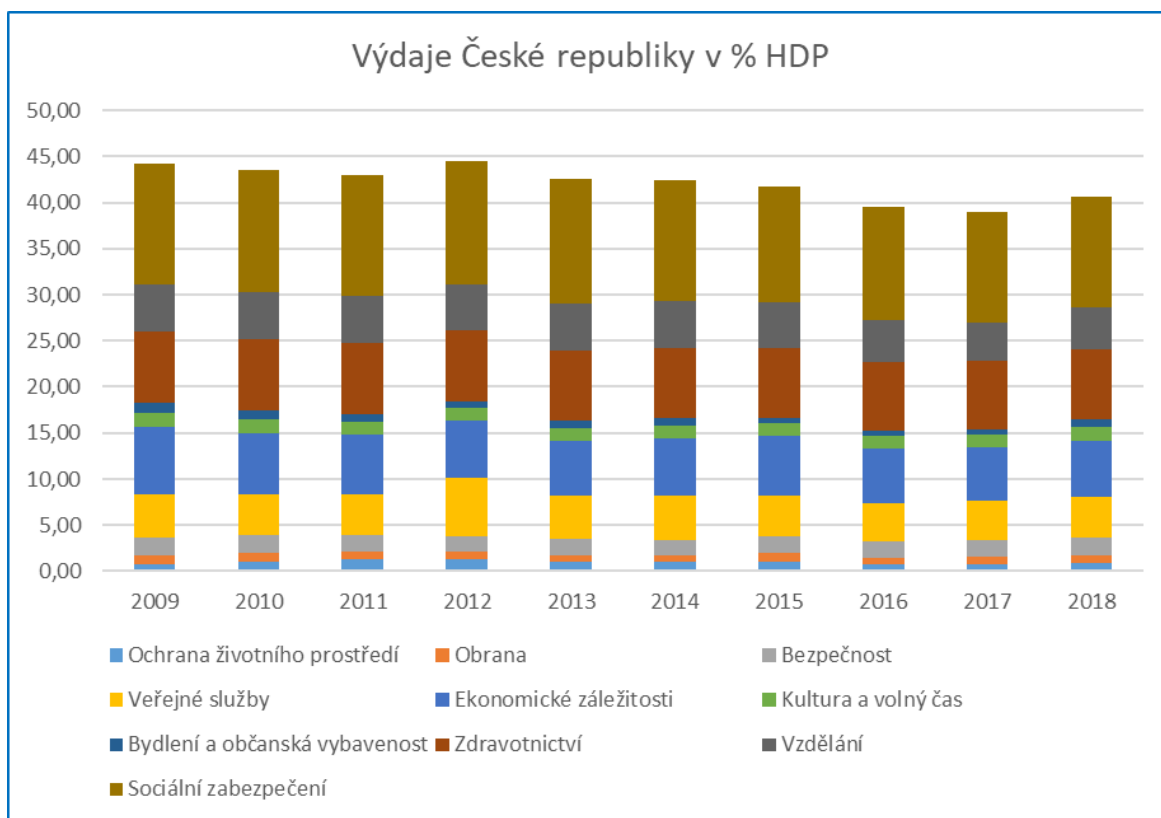
Na obrázku 8 je patrné, že nejvyšší podíl – přibližně 15 %, představuje příspěvek na sociální zabezpečení. Druhá nejvyšší položka je tvořena daněmi ze spotřeby, které přesahují hranici 10 %. Naopak majetkové daně jsou velmi nízké, které se celkově pohybují pod 1 %. Dále je možné pozorovat, že struktura výběru daní je bez výrazných změn stabilní. Celkové příjmy státního rozpočtu v roce 2018 byly ve výši 42,2 % celkového HDP a daňové příjmy České republiky představují 35,3 % celkového HDP, což je nad celkovým průměrem OECD.

Obrázek 8: Struktura daňových příjmů ČR. Zdroj: Vlastní zpracování z dat (OECD)

5.5. Struktura výdajů státního rozpočtu ČR

Z obrázku 9 je možné pozorovat vládní výdaje České republiky. Celkové výdaje za horizont 10 let od roku 2009 v průměru přesahují hodnotu 42 % celkového HDP. Nejvyšší položku tvoří výdaje na sociální zabezpečení, které se pohybují okolo hranice 13 % výdajů celkového HDP, a druhou nejvyšší položkou je financování zdravotnictví ve výši 7,5 %. Další významné položky v celkových výdajích jsou náklady na vzdělání, veřejné služby a poté na krytí ekonomických záležitostí, které představují výdaje na dopravu, průmysl, výzkum a jiné hospodářství. Lze pozorovat spíše sestupný trend, který nezpůsobuje nižší výdaje v absolutních číslech, ale naopak rostoucí výkon české ekonomiky.

Obrázek 9: Struktura výdajů České republiky. Zdroj: Vlastní zpracování z dat (OECD)

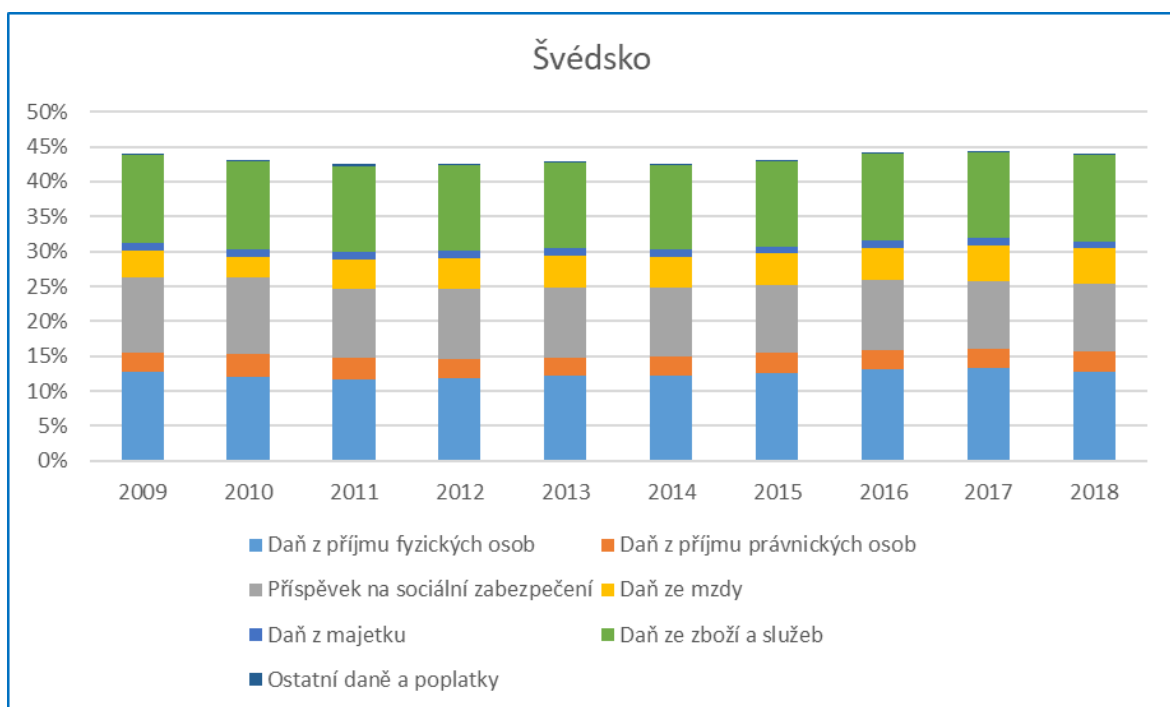
6. Daňové systémy vybraných evropských zemí

V této kapitole jsou představeny daňové systémy vybraných evropských zemí. Výběr probíhal na základě typologií sociálních světů. Z každé typologie je vybrána jedna země. Sociálně demokratická typologie je prezentována Švédskem, Německo konzervativní typologii. Esping-Andersen (1990) dle své publikace zařadil do liberální typologie Velkou Británii a dle Bonoliho (1997) je latinská, popř. jihoevropská typologie prezentována Itálií.

Daňové systémy jednotlivých zemí nebudou podrobně rozebrány, jako v případě České republiky, ale bude rozebrána struktura důchodových daní a majetkových daní. V případě daní ze spotřeby bude analyzována pouze daň z přidané hodnoty, neb ta představuje nejvyšší podíl ve výnosech z daní tohoto charakteru.

6.1. Švédský daňový systém

Švédská daňová soustava vykazuje jisté míry podobnosti soustavě daní v České republice. Míra podobnosti je myšlena v její klasifikaci, neboť daně jsou rozděleny na přímé a nepřímé a lze nalézt podobné daně. Čím jsou rozličné soustavy, to je jejím daňovým zatížením.

Obrázek 10: Struktura daňových příjmů Švédska. Zdroj: Vlastní zpracování z dat (OECD)

Celkové daňové zatížení je jedno z nejvyšších v Evropě a zemí v OECD. Podíl daňových příjmů na celkovém HDP se pohybuje na hranici 44 % a v porovnání s průměrem zemí patřících do OECD je více jak 10 % nad jejím průměrem. Z obrázku 9 lze vyčíst, že nejvyšší podíl zabírají důchodové daně, výhradně daň z příjmu fyzických osob. V případě majetkových daní, jedná se podobně jako v České republice o nejmenší podíl daňových příjmů. Jinak struktura daní je v 10letém horizontu bez výrazného výkyvu jednotlivých podílů.

6.1.1. Důchodové daně

Daň z příjmu právnických osob

Korporátní daň je ve Švédsku uvalena na všechny příjmy plynoucí z podnikání právnických osob. Podobně jako v České republice je předmětem daně veškerý příjem rezidentního podniku snížen o výdaje na dosažení, zvýšení nebo udržení příjmů. V případě nerezidenta, je předmět daně pouze zisk plynoucí ze švédských zdrojů. (EY, Worldwide Corporate Tax Guide, 2019, s. 1611)

Dvojí zdanění, tedy nejprve zdanění zisku a poté vyplacených dividend, je ve Švédsku omezené a závisí, zda je subjekt rezident či nerezident. V případě, že dividenda je vyplacena švédskou společností jiné švédské společnosti, jedná se o daňově osvobozený příjem. Pokud je dividenda obdržena od nerezidentní společnosti nebo ji naopak obdrží nerezident od švédské společnosti, jedná se již o příjem, který je předmětem daně.

Daňová sazba má ve Švédsku klesající trend, jelikož od roku 2019 klesla o 0,6 % bodů na 21,4 %. Od roku 2021 sazba daně klesne o další 0,8 % bodů. Sazba je plošná a platí pro všechny podniky bez ohledu na velikost či výši zisku. Sazba daně na dividendu je 30 %. Daňovým obdobím je 12 po sobě jdoucích měsíců. (EY, Worldwide Corporate Tax Guide, 2019, s. 1611)

Daň z příjmu fyzických osob

Daň z příjmu fyzických osob platí ve Švédsku rezidenti ze všech příjmů, tuzemských i mezinárodních. Osoby, které se na švédském území zdrží méně jak 6 měsíců v roce nebo

nemají trvalé bydliště na švédském území, odvádí daň pouze z příjmů plynoucích ze zdrojů ve Švédsku.

Předmětem daně z příjmu fyzických osob jsou příjmy z podnikání, zaměstnání a kapitálové příjmy. V případě podnikání se jedná o příjmy ze samostatně výdělečné činnosti snížené o výdaje spojené s dosažením, zvýšením či udržením příjmů a příjmy plynoucí z obchodních aktivit. Kapitálové příjmy tvoří úroky a dividendy. Zaměstnanecké příjmy jsou takové, jež je subjekt daně získá od svého zaměstnavatele. Toto členění je důležité, protože se rozlišují jednotlivá zvýhodnění, odpočty a sazby. (Nexia International, 2017, s. 801)

Výdaje, které snižují základ daně, jsou vynaložené úroky, výdaje spojené s cestováním do práce nebo zaplacené alimony. Odečet v podobě cestovného do zaměstnání může být uplatněn, pokud překročí hodnotu 11 000 SEK. V případě použití vlastního vozu pro dopravu do zaměstnání nebo využití vlastního vozidla jako firemní se jedná o odpočet ve výši 1,85 SEK/km. (EY, Worldwide Personal Tax and Immigration Guide, 2020, s. 1434)

Sazba daně není jednotná, ale závisí na výši příjmu a lokalitě. Dále se sazba dělí na lokální a národní. Lokální sazba je v rozmezí od 29 % do 36 % a je jí zatížen každý příjem bez ohledu na výši příjmu. Národní sazba je naopak závislá na výši příjmu a jedná se o progresivní sazbu daně. Jednotná sazba daně ve výši 25 % představuje zatížení příjmu, jenž vznikne nerezidentnímu plátcovi. Další sazba daně je z příjmu dividend, jak je uvedeno výše v kapitole korporátní daně. V tabulce 14 jsou zobrazeny národní sazby v závislosti na výši ročního příjmu ze zaměstnání a podnikání.

Tabulka 14: Národní sazby daně z příjmu FO. Zdroj: (EY, Worldwide Personal Tax and Immigration Guide, 2020, s. 1435)

Výše příjmu	Sazba daně
Do 504 000 SEK	0 %
Od 504 000 SEK do 703 000 SEK	20 %
Od 703 000 SEK	25

Sociální zabezpečení

Daně ze sociálního zabezpečení se vybírají z platů, mezd a odhadované hodnoty věcných dávek a platí je především zaměstnavatel. Tímto výběrem se přispívá do několika programů, jedná se o všeobecné nemocenské pojištění, penzijní připojištění a pojištění na základní starobní důchod. Zaměstnavatelé odvádí za zaměstnance 31,42 %. Snížená sazba ve výši 10,21 % je uplatňována u osob narozených v letech 1939 až 1954 a u osob narozených před rokem 1938 není žádný odvod.

Zaměstnanci platí pouze 7 % z příjmu, jako příspěvek na penzijní pojištění, pokud jejich roční příjem je do 519 708 SEK. Částka 36 400 SEK (7 % z 519 708) je plně uznatelná jako výdaj v případě jiných příjmů.

U osob samostatně výdělečně činných je sazba sociálního zabezpečení ve výši 28,97 % a k tomu opět 7 % příspěvek na penzijní pojištění do limitu 519 708 SEK. (Deloitte, International Tax Sweden Highlights)

6.1.2. Daň z přidané hodnoty

Ve Švédsku je daň z přidané hodnoty uvalena, podobně jako v České republice, na téměř veškeré dodání zboží a služeb. I na území Švédska existují různé daňové sazby. Základní sazba je ve výši 25 %. První snížená sazba je určena na potraviny, restaurace a turismus a činí 12 %. Doprava, zábava a různé periodikum je zatížena druhou sníženou sazbou ve výši 6 %. Existuje i zboží, které nepodléhá dani z přidané hodnoty, jedná se o medikamenty, letecké palivo nebo investiční zlato. (Nexia International, 2017, s. 805)

6.1.3. Majetkové daně

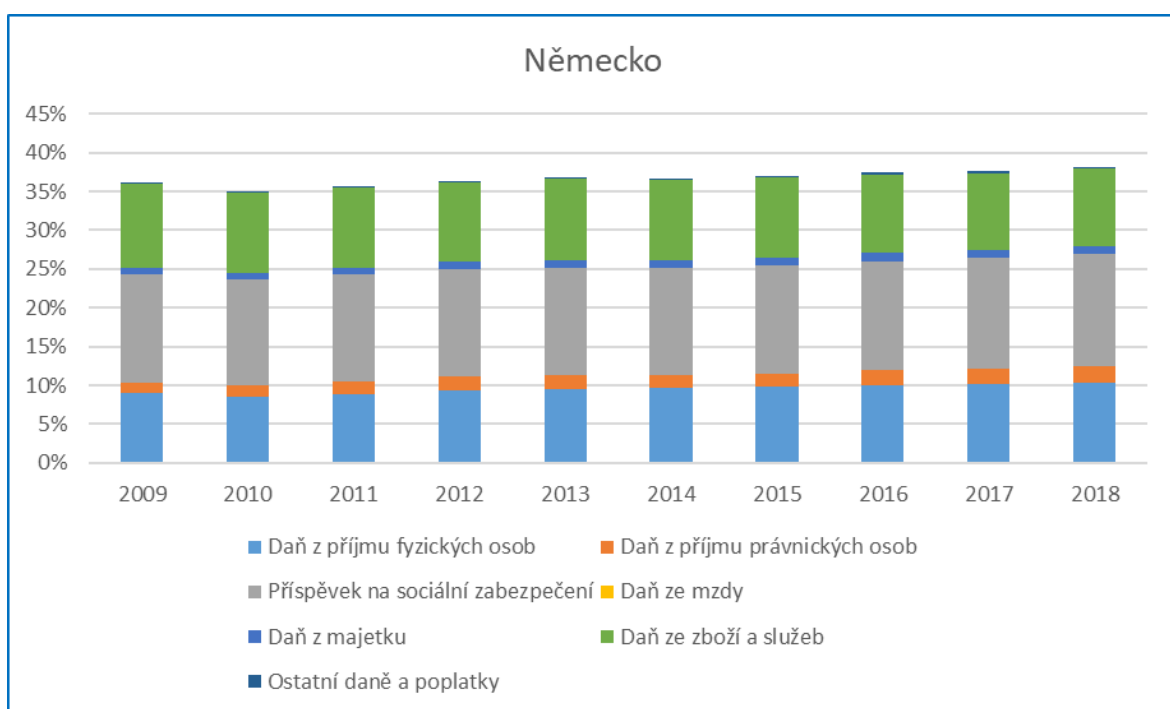
Předmětem daně z nemovitostí jsou pouze nemovitosti využívané k podnikání. Sazba se nachází v rozmezí 0,2 %-2,2 % hodnoty nemovitosti a je vyměřena každá rok. Daň je možné si odečíst v rámci daně z podnikání. Nemovitosti sloužící běžným domácnostem nejsou předmětem daně, ale majitelé musí odvádět poplatky obcím. V závislosti na velikosti domu je poté vyměřen poplatek. V případě nemovitosti se 2 místnostmi je sazba 0,75 % z hodnoty nemovitosti, maximální částka může být 7 812 SEK. Nemovitost se 3 a více místnostmi má

sazbu 0,3 % v maximální výši 1 337 SEK. Na nemovitosti mladší 5 let se nevztahuje místní poplatek. (Deloitte, International Tax Sweden Highlights)

Daň z převodu nemovitosti se ve Švédsku vyměřuje na individuální a korporátní úrovni. Rozdíl se nachází v sazbě, kdy 4,25 % z hodnoty nemovitosti je vyměřeno právníckým osobám a 1,5 % fyzickým osobám. (EY, Worldwide Estate and Inheritance Tax guide, s. 346)

6.2. Německý daňový systém

Na území Německa je struktura vybíraných daní podobná té české. Jsou ukládané daně na příjem, majetek a také na spotřebu. Vedle toho je poté církevní daň, příspěvky na sociální pojištění a solidární poplatek.

Obrázek 11: Struktura daňových příjmů Německa. Zdroj: Vlastní zpracování z dat (OECD)

Obrázek 11 zobrazuje daňové příjmy v porovnání s HDP a představují podíl ve výši 38,2 %, což je opět nad průměrem v porovnání se zeměmi v OECD. Nejvyšší podíl na daňových příjmech tvoří sociální a zdravotní pojištění, které zabírá přibližně 15% podílu německého HDP. Dle obrázku 8 je zřejmé, že struktura je neměnná, jen trend z hlediska daní z příjmů fyzických osob je spíše rostoucí, zatímco klesají daně ze spotřeby.

6.2.1. Důchodové daně

Daň z příjmu právnických osob

Daní ze zisku společností jsou v Německu zatíženy rezidentní i nerezidentní společnosti. Předmětem daně u rezidentní právnické osoby jsou všechny příjmy plynoucí z německých i zahraničních zdrojů. Nerezidentní podnik má povinnost zaplatit daň pouze ze zisku pocházejícího z německého území. Základ daně tvoří v obou případech příjmy očištěné o daňové uznatelné výdaje spojené s dosažením, zvýšením či udržením příjmů.

Daňová sazba je na federální úrovni rovná bez ohledu na výši zisku společnosti a dosahuje výše 15 %. Dále je započítaná solidární daň, což je 5,5 % z vyměřené daňové povinnosti, tedy celková federální daňová povinnost je 15,825 %. Dále je podnikům vyměřena živnostenská daň na základě své působnosti, její výše se pohybuje v rozmezí 7 %-17 %. Tedy zisk právnických osob podléhá daňové sazbě v rozmezí 22,83 %-32,83 %. (EY, Worldwide Corporate Tax Guide, 2019, s. 580)

Daň z příjmu fyzických osob

Podobně, jako v případě korporátní daně, jsou subjekty daně rozděleny na rezidenty a nerezidenty. Všechny příjmy podléhají zdanění u rezidentů a příjmy pouze z německých zdrojů u nerezidentů. Příjem fyzických osob může plynout z několika zdrojů, jedná se o příjem ze zaměstnání, podnikání a investic. Předmětem daně může být jedna z kategorií nebo jejich kombinace.

Daňový základ lze upravit pomocí několika odečtů, které daňový subjekt vynaloží na zajištění, udržení či navýšení svých příjmů. Mezi takové položky upravující daňový základ lze zmínit náklady spojené s cestováním do zaměstnání, výdaje spojené s chodem dvou domácností z důvodu podnikání, členské příspěvky placené profesním či odborovým organizacím, nebo ho lze upravit pomocí slevy na děti. (EY, Worldwide Personal Tax and Immigration Guide, 2020, s. 507)

Sazba daně není lineární, respektive v případě sazby daně z dividend a jiných kapitálových příjmů je jednotná ve výši 25 % navýšena o solidární poplatek ve výši 5,5 %, celková sazba daně z příjmu investičního charakteru je 26,375 %. Progresivní zdanění je uplatněno na

příjem ze zaměstnání a z podnikání. V německé daňové soustavě je zavedena tzv. církevní daň, kterou platí registrovaní členové v náboženských společnostech. Sazba církevní daně činí 8 % v Bavorsku a v Bádensku-Württembersku, 9% sazba je aplikována ve zbytku spolkových zemí. V tabulce 15 jsou zaznamenány daňové sazby z příjmu ze zaměstnání a podnikání. (Deloitte, International Tax Germany Highlights)

Tabulka 15: Sazby daně z příjmu ze zaměstnání a podnikání. Zdroj: (Deloitte, International Tax Germany Highlights)

Výše příjmu	Sazba daně
Do 9 407 EUR	0 %
Od 9 408 EUR do 14 532 EUR	14 % - 24 %
Od 14 533 EUR do 57 051 EUR	24 % - 42 %
Od 57 052 EUR do 270 500 EUR	42 %
Od 270 501 EUR	45 %

Z výše uvedené tabulky 15 si lze všimnout, že v druhém a třetím pásmu je také pohyblivá daňová sazba. Dále je ke všem sazbám, s výjimkou prvního pásma, přičten solidární poplatek ve výši 5,5 % a v případě registrace člena v církvi, přičte se k této sazbě i církevní sazba daně ve výši 8 nebo 9 % podle spolkové země. (EY, Worldwide Personal Tax and Immigration Guide, 2020, s. 511)

Sociální zabezpečení

Sociální zabezpečení se skládá z 5 následujících položek: Penzijní pojištění (18,6 %, do příjmu ve výši 82 800 EUR), pojištění v nezaměstnanosti (2,4 %, do příjmu ve výši 82 800 EUR), zdravotní pojištění (14,6 %, do příjmu ve výši 56 250 EUR), příspěvek na ošetrovatelskou péči (3,05 %, do příjmu ve výši 56 250 EUR) a zákonné úrazové pojištění (1,2 %). Vše se dělí rovným dílem mezi zaměstnance a zaměstnavatele s výjimkou úrazového pojištění, které hradí pouze zaměstnavatel. Vyšší povinnost u příspěvku na ošetrovatelskou péči o 0,25 % mají bezdětní zaměstnanci starší 23 let. (PWC, Germany – Other Taxes)

6.2.2. Daň z přidané hodnoty

V německé daňové soustavě je daň z přidané hodnoty uvalena na veškeré zboží a služby. Daňové sazby jsou 2, resp. 3, kdy zboží a služby jsou osvobozeny od DPH. Základní sazba je 19 % a snížená 7% sazba je určena na potraviny, různá periodika, vstupenky na kulturní akce, nebo krátkodobý pronájem spacích prostor. Od daně jsou osvobozeny nákup nebo prodej nemovitosti, lékařská péče, nebo dlouhodobý pronájem spacích prostor. (Value Added Tax, Steuerberater Regensburg)

6.2.3. Majetkové daně

Předmětem daně z nemovitosti je majetek bez ohledu na to, zda je využíván na soukromé účely nebo pro podnikání. Základ daně představuje hodnota nemovitosti, která podléhá federální sazbě ve výši 0,35 %. Tato částka je poté upravena pomocí koeficientů jednotlivých obcí, sazba se poté pohybuje v rozmezí 0,65 % - 2,83 %.

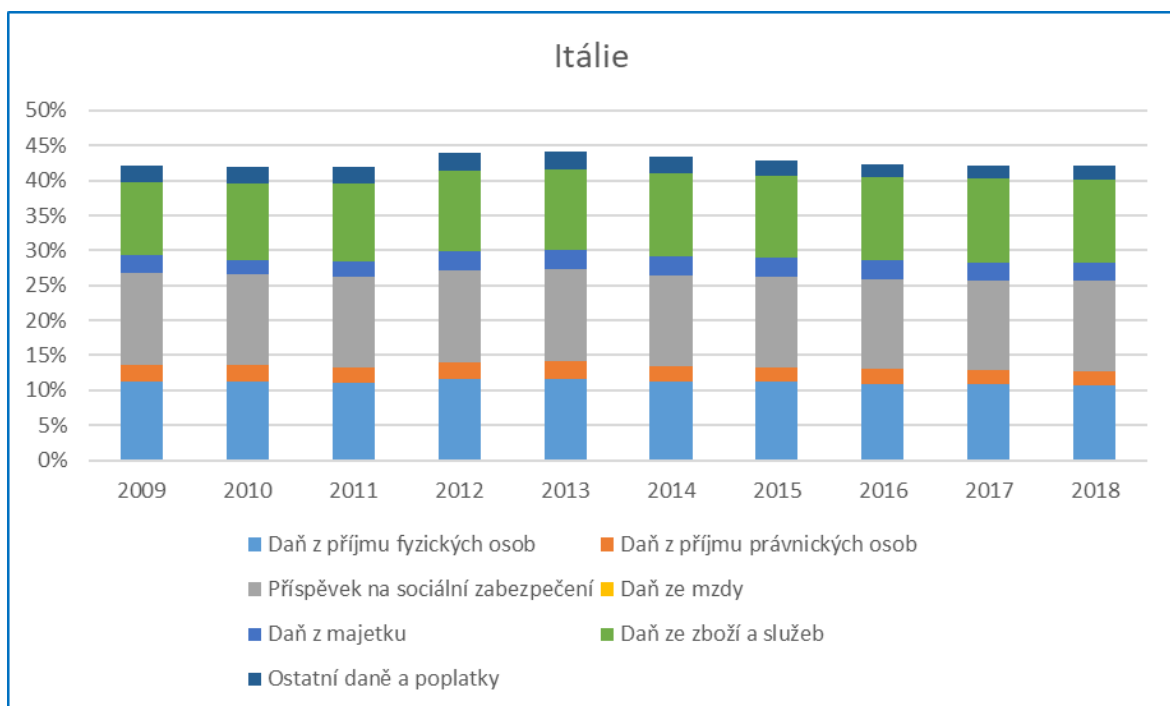
Daň z převodu nemovitosti se v Německu platí bez ohledu na typ nemovitosti a jejího použití. Předmětem daně je i převod podílů v korporacích, pokud je převedeno minimálně 95 % akcií. Základ daně tvoří prodejní cena nebo hodnota nemovitosti a podílu. Sazba daně je závislá na lokaci dané nemovitosti. V tabulce 16 jsou zaznamenány sazby daně z převodu nemovitosti v různých spolkových zemích. (EY, Worldwide Corporate Tax Guide, 2019, s. 587)

Tabulka 16: Sazby daně z převodu nemovitosti v jednotlivých spolkových zemích. Zdroj: (EY, Worldwide Corporate Tax Guide, 2019, s. 587)

Spolková země	Sazba daně
Bavorsko, Sasko	3,5 %
Hamburk	4,5 %
Bádensko-Württembersko, Brémy, Dolní Sasko, Maklenbursko-Střední Pomořansko, Porýní-Falc, Sasko-Anhaltsko	5,0 %
Berlín, Hesensko	6,0 %
Severní Porýní-Vestfálsko, Sársko, Šlesvicko-Holštýnsko, Durynsko	6,5 %

6.3. Italský daňový systém

Struktura daní v Itálii je podobná ostatním zemím. V soustavě lze nalézt důchodové a spotřební daně, nebo daně z majetku. Z hlediska celkového zdanění k výkonu ekonomiky, italské daňové příjmy představují 42,05 % HDP. Jedná se o nadprůměr všech zemí patřících do organizace OECD.

Obrázek 12: Struktura daňových příjmů Itálie. Zdroj: Vlastní zpracování z dat (OECD)

Nejvyšší podíl na obrázku 12 představuje příspěvek na sociální zabezpečení. Spotřební daně v horizontu 10 let mají rostoucí tendenci na úkor korporátní daně. Jinak podíl důchodových daní je bez výrazných výkyvů. Naopak podíl majetkových daní je zde výraznější než v případě předchozích vybraných ekonomik.

6.3.1. Důchodové daně

Daň z příjmu právnických osob

Předmětem daně jsou příjmy rezidentních a nerezidentních příjmů. Příjmy pouze z italských zdrojů jsou předmětem daně pouze u nerezidentů a celosvětové příjmy musí zdanit rezidentní společnosti. Základ daně tvoří účetní zisk, tedy všechny příjmy, od kterých jsou odečteny výdaje, jež byly vynaloženy na dosažení, udržení a zvýšení příjmů.

Podobně jako u české korporátní daně, v Itálii společnosti podléhají dvojímu zdanění. Nejprve je zdaněn účetní zisk a poté podléhá zdanění podíl na zisku vyplacen jednotlivým společníkům.

Ačkoliv se na území Itálie nachází zdanění na státní, regionální a místní úrovni, tak korporátní daň má jednotnou sazbu v celé zemi. Podniky mají povinnost odvést 24 % svého účetního zisku do veřejného rozpočtu. Dále musí odvést daň na regionální úrovni ve výši 3,9 %. Pro banky a jiné finanční instituce je korporátní daň ve výši 27,5 %. (EY, Worldwide Corporate Tax Guide, 2019, s. 797)

Daň z příjmu fyzických osob

Daňová povinnost padá na všechny fyzické osoby, které mají příjem plynoucí z italských zdrojů. Rezidentní osoby musí zdanit i příjem pocházející z jiných zdrojů než v Itálii. Příjem může plynout ze zaměstnání, podnikání či z kapitálových zdrojů. Základ daně tvoří všechny příjmy ze zaměstnání, v případě podnikání se jedná o příjmy snížené o výdaje spojené s podnikáním. Daňový základ u investičního příjmu je tvořen dividendou, příjmy z pronájmu nemovitého majetku, nebo přijatými úroky. Základ lze snížit několika způsoby, jedná se o výdaje vynaložené na sociální zabezpečení, slevami na děti, nebo slevami poskytnuté přímo daňovému plátcovi na základě jeho výše příjmu.

V Itálii daňová sazba je rozlišná na lokální, regionální a státní úrovni. V případě státní úrovně se jedná o progresivní daňovou sazbu.

Tabulka 17: Výše národní sazby daně z příjmu FO v Itálii. Zdroj: (Deloitte, International Tax Italy Highlights)

Výše příjmu	Sazba daně
Do 15 000 EUR	23 %
Od 15 001 EUR do 28 000 EUR	27 %
Od 28 001 EUR do 55 000 EUR	38 %
Od 55 001 EUR do 75 000 EUR	41 %
Od 75 001 EUR	43 %

V tabulce 17 lze pozorovat daňové sazby na národní úrovni. Lokální sazba daně závisí na regionu, ve kterém je plátce rezidentem a pohybuje se od 0 do 0,9 %. Regionální sazba se pohybuje v rozmezí 0,7 %-3,33 %. Na dividendy a jiné kapitálové zisky je uvalena sazba ve výši 26 %.

Sociální zabezpečení

Na sociální zabezpečení na italském území se podílí jak zaměstnavatelé, tak i zaměstnanci. Mandatorní částí samozřejmě přispívají zaměstnavatelé, a to celkově v rozmezí od 27 % do 32 % ze zaměstnancova příjmu. Zaměstnanci přispívají v rozmezí 9-10 %. Pokud příjem zaměstnance přesáhne výši 47 143, jeho příspěvek je vyšší o 1 %.

U podnikajících fyzických osob je tomu rozdílně, kdy přispívají 25,72 %. V případě, že podnikající osoba již přispívá na sociální zabezpečení z jiné aktivity, je sazba snížena o 0,72 %. (EY, Worldwide Personal Tax and Immigration Guide, 2020, s. 732)

6.3.2. Daň z přidané hodnoty

V Itálii je daň z přidané hodnoty uvalena, podobně jako v České republice a jiných zemích, na téměř veškeré dodání zboží a služeb. I na území Itálie existují různé daňové sazby. Základní sazba je ve výši 22 %. První snížená sazba je určena na vybrané potraviny, farmaceutické produkty a kulturní akce a činí 10 %. Základní potraviny, farmaceutické produkty a různé periodikum je zatíženo druhou sníženou sazbou ve výši 4 %. Existuje i zboží, které nepodléhá dani z přidané hodnoty, jedná se o zdravotnické a dentální služby. (EY, Worldwide VAT, GST and Sales Tax Guide 2020. s. 509)

6.3.3. Majetkové daně

Daň z nemovitostí mají povinnost hradit všichni vlastníci pozemků a budov. Sazba je ve výši 0,86 % a může být navýšena nebo snížena, tudíž se může pohybovat od 0,76 % do 1,06 % z hodnoty nemovitého majetku.

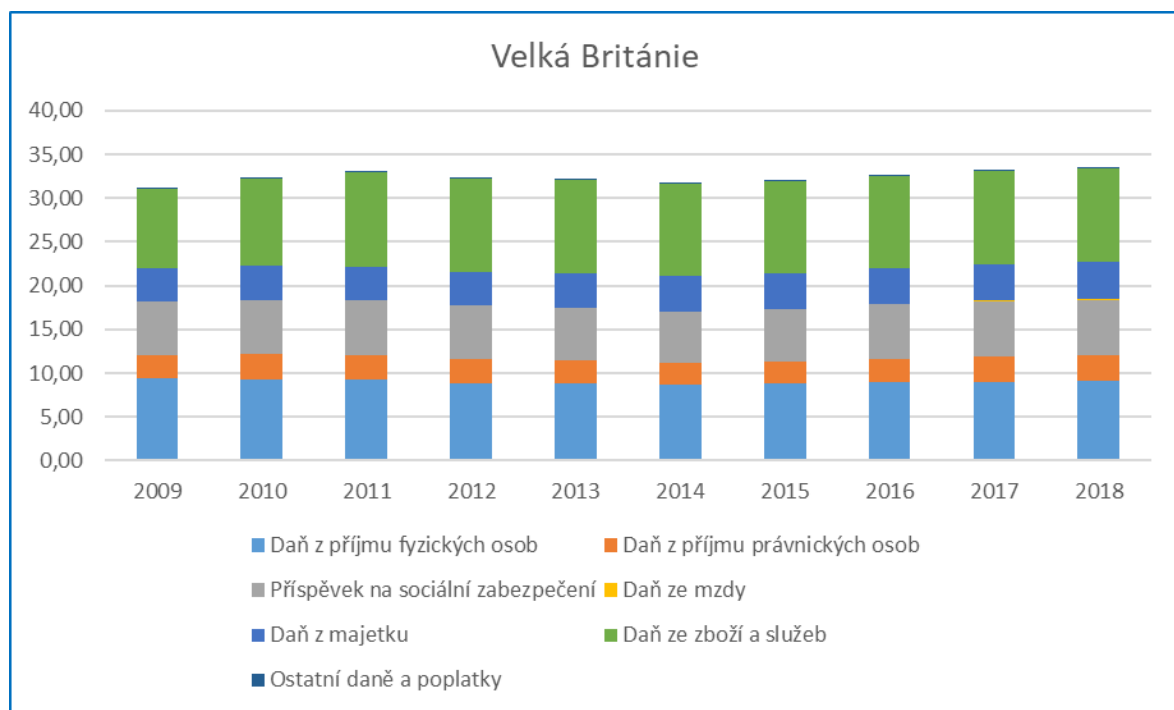
Daň z převodu nemovitosti je také v Itálii vybírána a závisí na převodovém majetku, statusu převodce a jiných faktorech, podle kterých se vypočítá daná sazba.

Dědická daň je vyměřena z celkové hodnoty děděného majetku a sazba se pohybuje v rozmezí od 4 % do 8 % na základě vztahů mezi dědicem a darovaným.

Další majetkovou daní v Itálii, resp. mimo území Itálie, je zdanění zahraničních bankovních účtů italských rezidentů a sazba je ve výši 0,2 %. Nemovitý majetek mimo italské území vlastněný italským rezidentem je také předmětem daně a sazba činí 0,76 % z nákupní ceny majetku nebo tržní ceny. (EY, Worldwide Estate and Inheritance Tax Guide, 2019, s. 194)

6.4. Daňový systém Velké Británie

Zdanění ve Velké Británii má klasické rozdělení na přímé a nepřímé daně. Oproti výše uvedeným zemím se na území Velké Británie nachází celkově nižší ukazatel zdanění oproti hrubému domácímu produktu. Hodnota představuje podíl 33,5 % daňových příjmů z hodnoty výkonu celé britské ekonomiky.

Obrázek 13: Struktura daňových příjmů Velké Británie. Zdroj: Vlastní zpracování z dat (OECD)

Obrázek 13 ilustruje rozložení daňových příjmů Velké Británie. Více jak 10% podíl představují majetkové daně. Celkově tyto daně tvoří 4 % HDP Velké Británie, což je nejvíce ze všech zemí spadajících do OECD. Podíl příspěvku na sociálním zabezpečení je v opačném

případě jeden z nejnižších mezi evropskými zeměmi v OECD. Celková struktura jednotlivých daní je v časovém horizontu bez velkých změn.

6.4.1. Důchodové daně

Daň z příjmu právnických osob

Předmětem korporátní daně jsou příjmy plynoucí z britských a zahraničních zdrojů u rezidentů. V případě nerezidentů se jedná o příjmy plynoucí pouze z území tohoto ostrovního státu. Základ daně představuje účetní zisk společnosti, tedy výnosy očištěné o náklady vynaložené v souvislosti s businesssem.

Ve Velké Británii je, podobně jako v jiných zemích, zdaněn zisk na úrovni celé společnosti a poté rozdělený zisk jednotlivých společníků na úrovni daně z příjmu fyzických osob.

Sazba daně je jednotná a nezávisí na výši zisku nebo místu působiště společnosti. Podobně jako v České republice korporátní daň činí 19 %. U společností, jejichž zisk plyne z těžby ropy a plynu, je sazba daně při zisku nad 300 000 GBP ve výši 30 %. V případě, že zisk nepřesáhne tuto hranici, aplikuje se standardní sazba. Další 8 % zatěžuje zisk bankovních institucí ve Velké Británii, pokud zisk překročí hranici 25 mil. GBP. (GOV.UK, Rates and allowances for Corporation Tax)

Daň z příjmu fyzických osob

Fyzické nerezidentní osoby mají povinnost odvést daň ze svých příjmů pouze ze zdrojů na britském území. Všechny své příjmy podléhají fyzickým osobám, které mají na území Velké Británie trvalý pobyt. Příjem může plynout ze zaměstnání, podnikání nebo z investičního charakteru. Daňový základ lze snížit, především u příjmu z podnikání, pomocí vynaložených výdajů spojených s podnikáním. Dále si všechny fyzické osoby s příjmy do 100 000 GBP můžou své příjmy snížit částkou 12 500 GBP, jinými slovy řečeno tato částka nepodléhá dani z příjmu. Nad 100 000 GBP se za každé 2 GBP příjmu sníží o 1 GBP částka 12 500 GBP, a tedy při příjmu ve výši 125 000 GBP již není možné využít snížení daňového základu. (EY, Worldwide Personal Tax and Immigration Guide, 2020, s. 1542)

Ve Velké Británii je sazba daně progresivní a neliší se v závislosti na lokální či celostátní úrovni, jako je tomu např. ve Švédsku či Španělsku. Rozdíl je jen v příjmech plynoucích z dividend či kapitálových výnosů, kdy se využívá jiná daňová sazba. U dividendy nepřevyšující 2 000 GBP se neplatí žádná daň, sazba 7,5 % je určena pro dividendu do výše 50 000 GBP, příjem menší jak 150 000 GBP je zatížen sazbou 32,5 % a nad tuto hranici je sazba daně 38,1 %. V tabulce 16 lze pozorovat jednotlivá pásma daňových sazeb.

Tabulka 18: Sazby daně z příjmu ve VB. Zdroj: (Deloitte, International Tax United Kingdom Highlights)

Výše příjmu	Sazba daně
Do 12 500 GBP	0 %
Od 12 501 GBP do 50 000 GBP	20 %
Od 50 001 GBP do 150 000 GBP	40 %
Od 150 001 GBP	45 %

V případě výše zmíněných zemích, kde je také aplikována progresivní daňová sazba, ale plátce vždy patřil do jednoho pásma dle výše svého příjmu. Ve Velké Británii jsou daňová pásma kumulativní. Pokud příjem dosahuje hodnoty 150 000 GBP, není možné využít odpočet ve výši 12 500 GBP, a tedy 37 500 GBP je zdaněno sazbou 20 % a na zbylých 112 500 GBP je aplikována sazba ve výši 40 %. (Money advice service)

Sazba daně z kapitálových výnosů má dvě sazby – 10 % a 20 %. Dani podléhá prodej movitých věcí s výjimkou vozidel, nemovitostí a akcie. Snížená sazba je aplikována, pokud příjmy fyzické osoby nepřekročí 37 500 GBP včetně příjmu z kapitálových výnosů. Hranici převyšující 37 500 GBP je sazba daně 20 %. V případě prodeje rezidenčního bydlení je základní a snížená sazba navýšena o dalších 8 %. (EY, Worldwide Personal Tax and Immigration Guide, 2020, s. 1557)

Sociální zabezpečení

Platby na sociální zabezpečení odvádí zaměstnanci, zaměstnavatelé a osoby samostatně výdělečně činné. Obecně tyto příspěvky jsou mnohem nižší než ve výše uvedených státech

a dokazují to dané sazby. V případě zaměstnance není při příjmu do 183 GBP týdně žádný odvod, v příjmovém intervalu mezi 183 GBP a 962 GBP za týden je sazba 12 %, příjem převyšující 962 GBP týdně je zatížen 2 %. Podobně jako u daně z příjmu fyzických osob se jedná o kumulativní pásma. Zaměstnavatel musí odvádět ze zaměstnancova příjmu 13,8 % bez ohledu na výši příjmu, pokud je jeho týdenní příjem vyšší než 169 GBP. (GOV.UK, National Insurance rates and categories)

Podnikající osoby platí 9 % z ročního příjmu v rozmezí od 9 501 GBP do 50 000 GBP, při zisku nad 50 000 se platí 2 %. Jedná se o kumulativní sazby, podobně jako u zaměstnance. Při příjmu nad 6 475 GBP ročně se platí fixní poplatek ve výši 3 GBP týdně. (GOV.UK, Self-employed National Insurance rates)

6.4.2. Daň z přidané hodnoty

V britské daňové soustavě je daň z přidané hodnoty uvalena na veškeré zboží a služby. Daňové sazby jsou 2, resp. 3, kdy zboží a služby jsou osvobozeny od DPH. Základní sazba je 20 % a snížená 5% sazba je určena na stavební materiál, dětské autosedačky, dodávku energie do domácností, služby spojené s instalací zařízení na úsporu energie, nebo hygienické ochranné produkty. Od daně jsou osvobozeny potraviny a nápoje s výjimkou alkoholu, knihy, noviny a periodika, dětské ošacení, léky a jiné medikamenty, pořízení bydlení, nebo doprava. (EY, Worldwide VAT, GST and Sales Tax Guide 2020. s. 1114)

6.4.3. Majetkové daně

Majetkové daně jsou naopak, v porovnání s vybranými zeměmi, mnohem vyšší. Zatížení daní je převod nemovité věci, dědictví a dary a dále vlastnictví nemovitých věcí. Výnosy z těchto daní představují 4% podíl britského HDP, což je nadprůměr všech zemí spadajících do OECD.

Daň z převodu nemovitostí je zatížení, u kterého je předmětem daně změna vlastníka nemovitých věcí nebo cenných papírů. Sazba daně je 0,5 % u cenných papírů a u nemovitostí se sazba pohybuje od 0 % až po 12 %. Při nákupu první rezidenční nemovitosti se do hodnoty 125 000 GBP neplatí žádná daň, na dalších 125 000 GBP je již sazba 2 %, v intervalu od 250 000 GBP do 925 000 GBP je sazba 5 % a na dalších 575 000 GBP je 10 %

a 12 % je aplikováno na hodnotu přesahující 1,5 mil. GBP. Pásma sazeb jsou opět kumulativní. (GOV.UK, Stamp Duty Land Tax)

Dary a dědictví podléhají ve Velké Británii také zdanění. Pokud darovaný majetek nepřevýší hodnotu 325 000 GBP nebo dárce žije dalších 7 let od darování, tak majetek není brán jako předmět daně. V opačném případě je použita sazba ve výši 40 %. Snížená sazba 36 % je aplikována, pokud alespoň 10 % majetku je určeno na charitu. Hranice 325 tis. GBP se posouvá na 500 tis. GBP v případě darování ve vztahu rodič a dítě. Výše zmíněnou sazbou se daní pouze hodnota převyšující dané hranice, a nikoliv celkovou hodnotu majetku. (GOV.UK, Inheritance Tax)

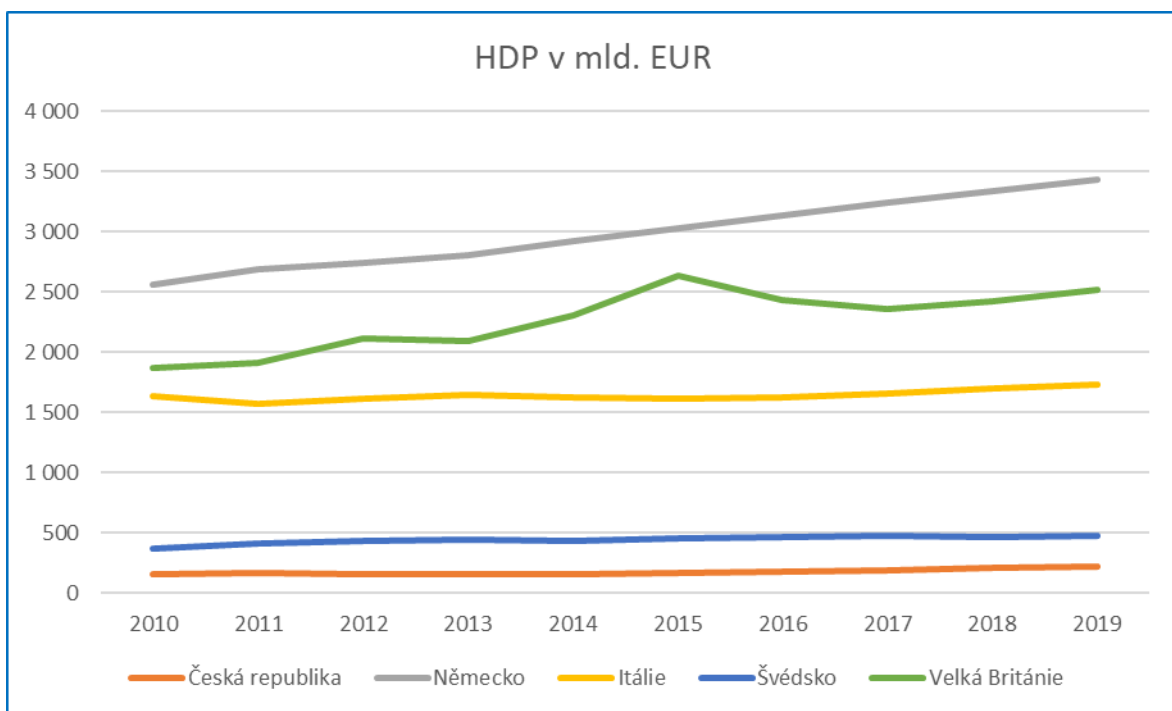
Daň z vlastnictví nemovité věci je uvalena na rezidenční nemovitosti ve Velké Británii vlastněné společnostmi. Daň je vyměřena na roční bázi a podléhá jí majetek přesahující hodnotu 500 tis. GBP. V tabulce 19 lze vidět sazby jednotlivých pásem této daně.

Tabulka 19: Sazby daně z vlastnictví rezidentní nemovitosti. Zdroj: (GOV.UK, Annual Tax on Enveloped Dwellings)

Hodnota majetku	Roční sazba
Od 500 tis. GBP do 1 mil. GBP	3 700 GBP
Od 1 mil. GBP do 2 mil. GBP	7 500 GBP
Od 2 mil. GBP do 5 mil. GBP	25 200 GBP
Od 5 mil. GBP do 10 mil. GBP	58 850 GBP
Od 10 mil. GBP do 20 mil. GBP	118 050 GBP
Od 20 mil. GBP	236 250 GBP

7. Komparace daňových systémů

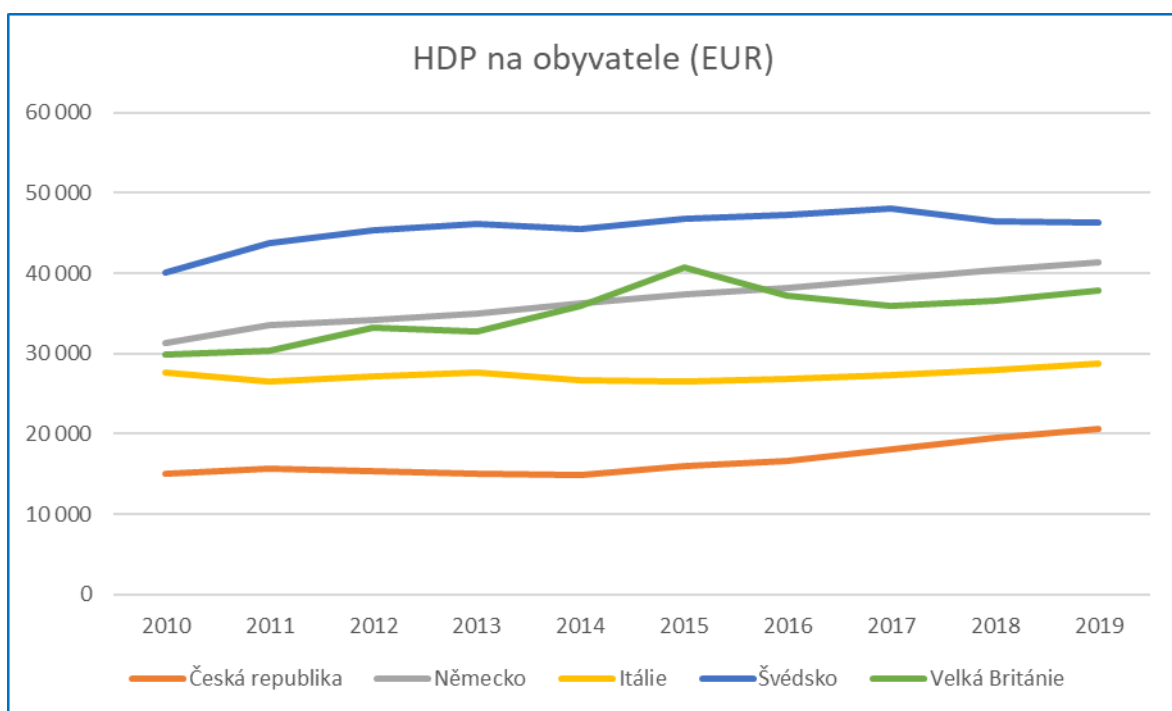
Každá z výše uvedených zemí je rozdílná jak z pohledu geografie, demografie, rozdělení moci, jistých makroekonomických ukazatelů a sociální politiky, se kterou souvisí i rozdíly v daňových systémech. Německo a Itálie patří do eurozóny a zbylé 3 země využívají nadále svou původní měnu. Do 31. 1. 2020 byly všechny země součástí Evropské unie, ale od 1. 2. 2020 Velká Británie již není součástí této organizace. Během následujících 11 měsíců od odchodu z EU platí pro britské území přechodné období, kdy země musí plnit určité závazky. Všechny země jsou naopak členy OECD a ke komparaci daňových systémů a příslušnému výběru daní budou využita právě data shromážděná a vygenerovaná touto organizací. Země jsou rozdílné z pohledu celkového výkonu ekonomiky a kupní síly. Na obrázcích 14 a 15 je možné pozorovat vývoj celkového HDP všech vybraných zemí.

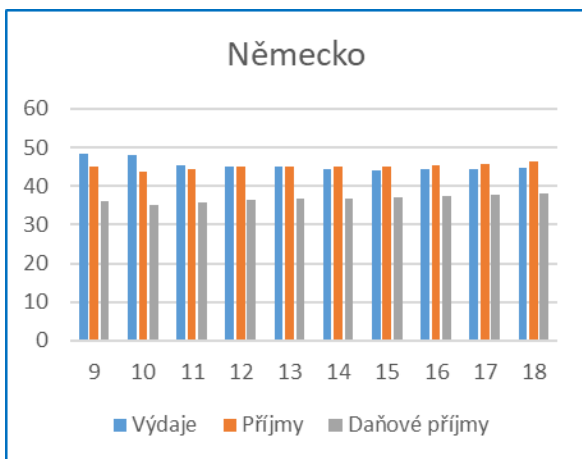
Obrázek 14: Vývoj HDP vybraných zemí. Zdroj: Vlastní zpracování z dat (OECD, Eurostat)

Obrázek 14 nelze považovat jako vhodný porovnávací parametr, neboť v každém případě se jedná o jinou velikost ekonomik. Z jiného pohledu ale lze konstatovat, že německá, britská a italská ekonomika představují jedny z největších ekonomik na světě a právem patří do skupiny G7, tedy 7 nejvyspělejších ekonomik světa. Celkové HDP Německa se pohybuje

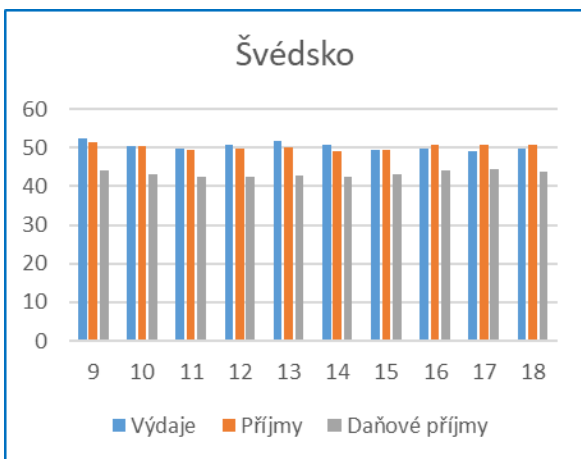
na hranici 3,5 biliónu EUR, zatímco Česká republika je lehce nad hranicí 200 mld. EUR. Každopádně je v obrázku 13 možné pozorovat, že od roku 2010 je trend vývoje HDP pozitivní, bez signifikantních výkyvů. V následujících letech tento rostoucí trend nelze očekávat z důvodu zpomalení ekonomiky zejména kvůli pandemii v souvislosti s Covid-19. S tím vším souvisí i výběr daní a daňová politika, neboť daně představují přibližně 90 % příjmů veřejných rozpočtů. Z obrázků 14-18 lze vidět hospodaření vybraných zemí. Zatímco Německo, Švédsko a částečně Česká republika dokázali hospodařit spíše s vyrovnanými a někdy i s přebytkovými rozpočty, tak Velká Británie a Itálie hospodařily pokaždé s deficitním rozpočtem. Odpovídá tomu i celkové zadlužení, kdy právě Itálie a Velká Británie mají celkový dluh přesahující HDP, konkrétně jejich dluh dosahuje výše v případě Velké Británie 117 % a 147 % u Itálie. (OECD)

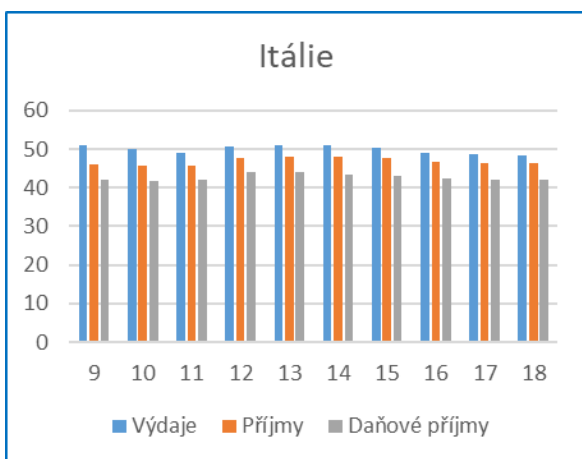
Obrázek 15: Vývoj HDP na obyvatele vybraných zemí. Zdroj: Vlastní zpracování z dat (OECD, Eurostat)

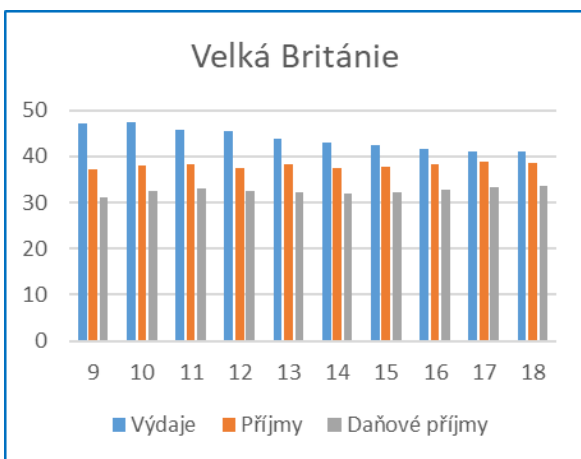
Obrázek 20: Hospodaření Německa. Zdroj: Vlastní zpracování z dat (OECD)

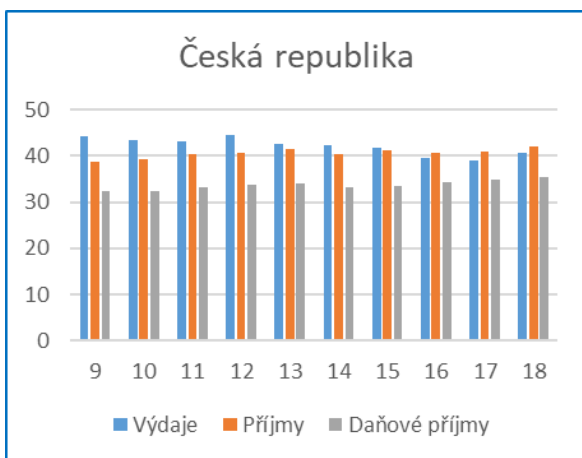
Obrázek 19: Hospodaření Švédska. Zdroj: Vlastní zpracování z dat (OECD)

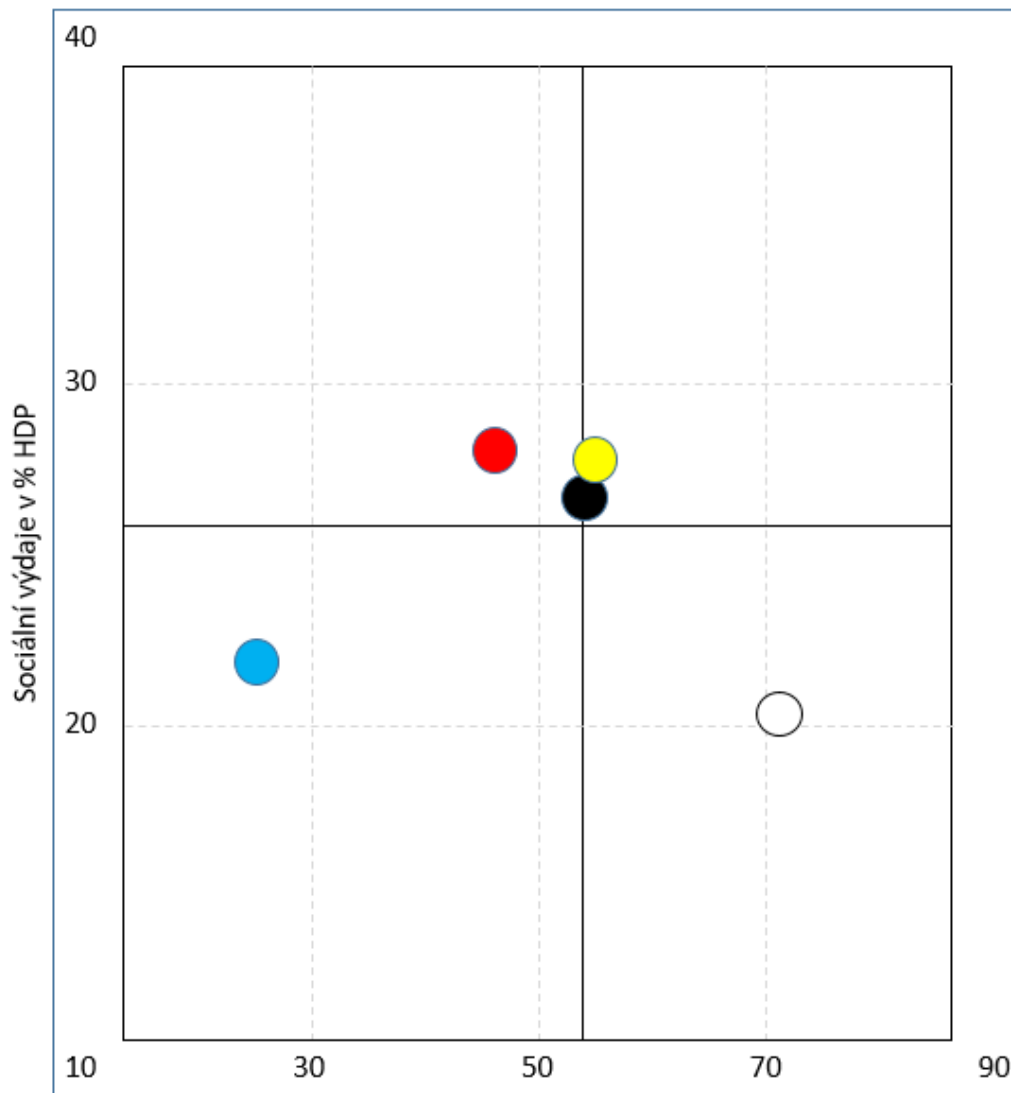
Obrázek 17: Hospodaření Itálie. Zdroj: Vlastní zpracování z dat (OECD)

Obrázek 16: Hospodaření Velké Británie. Zdroj: Vlastní zpracování z dat (OECD)

Obrázek 18: Hospodaření České republiky. Zdroj: Vlastní zpracování z dat (OECD)

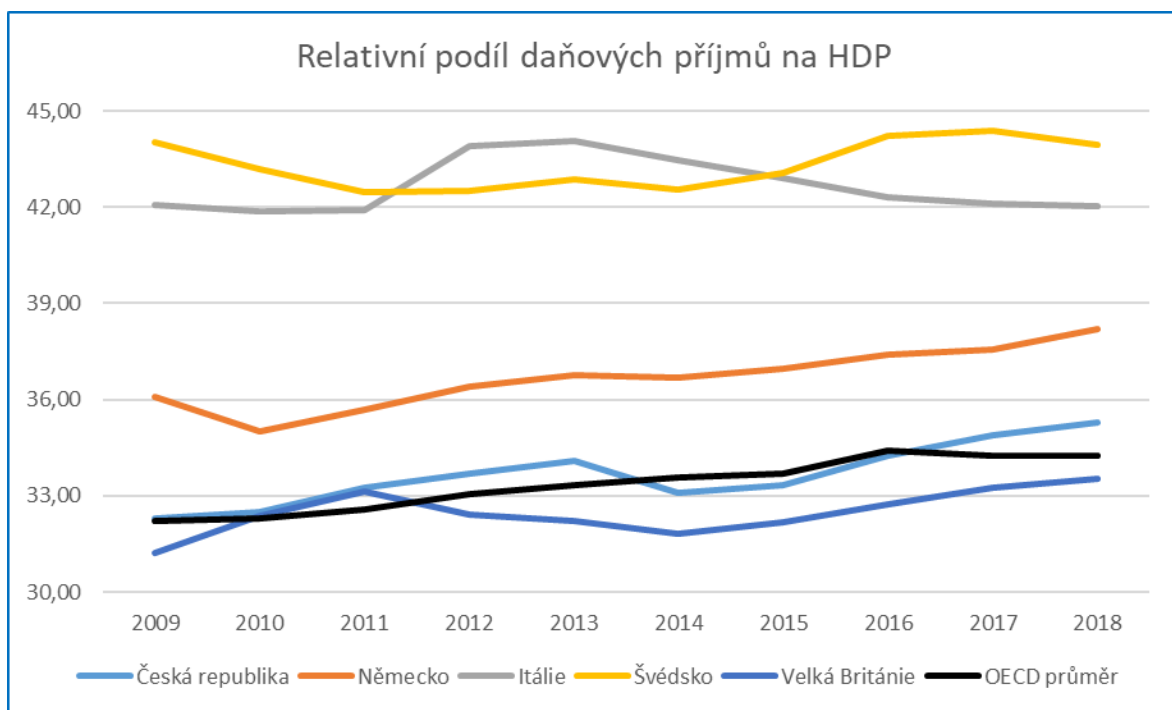

Poměr financování sociálních výdajů pomocí příspěvků a zdanění

Obrázek 21: Aplikace dvourozměrné typologie sociálních světů. Zdroj: Vlastní zpracování z dat (Bonoli 1997, OECD)

Dle Bonoliho (1997), který rozšířil teorii sociálních světů od Esping-Andersena (1990) o jednu typologii – rudimentární, by měly vybrané země spadat do jednotlivých kvadrantů podle jejich sociální politiky a výběru daní. Do výpočtu sociálních výdajů na ose Y vstupovala suma výdajů na sociální zabezpečení a zdravotnictví, na které zaměstnanci, zaměstnavatelé a podnikající osoby přispívají svou aktivitou. Hodnoty na ose X jsou brány jako podíl hodnot na ose Y a procentuálního podílu příspěvku na sociální zabezpečení k výkonu celé ekonomiky dané země.

Dle jejich teorie by měla patřit Itálie (červený symbol v obrázku 21) do rudimentární, resp. latinské či jihoevropské, typologie, ale dle výše uvedeného obrázku 21 patří do sociálně demokratické typologie. Jelikož tyto studie vznikly v 90. letech, poměr výdajů na sociální zabezpečení a zdravotnictví se změnil a také výběr daní a celkového zdanění se změnil. Zejména u Itálie, která dle výše uvedené teorie patří do rudimentární typologie, se zvýšili výdaje na sociální zabezpečení a zdravotnictví a také výběr příspěvku na sociální zabezpečení a celkově daňové zatížení se zvýšilo z 35 % na stávajících 42 %. Změna také proběhla u Švédska, kdy se dle dat OECD snížily sociální výdaje v průměru o 5procentních bodů a zároveň se zvýšily příspěvky na sociální zabezpečení. U České republiky (bílý symbol) lze vidět nepoměr mezi příspěvky na sociální zabezpečení a celkových sociálních výdajů a výdajů na zdravotnictví.

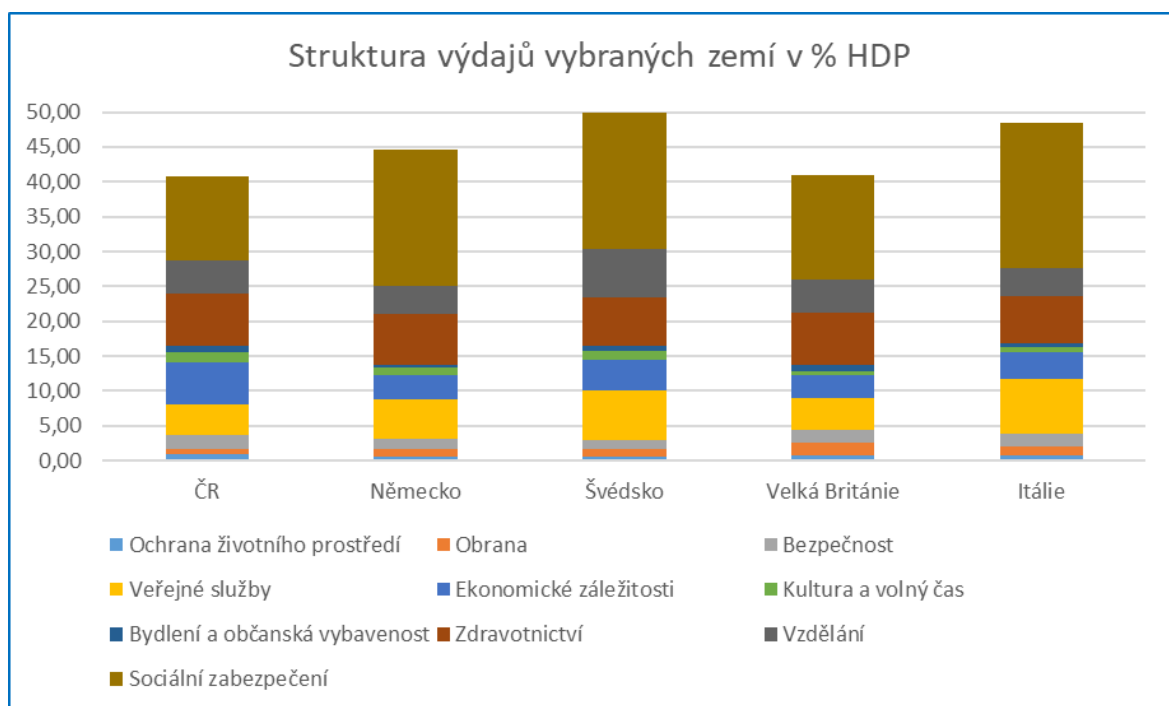
Obrázek 22: Relativní podíl daňových příjmů na HDP. Zdroj: Vlastní zpracování z dat (OECD)

Obrázek 22 ilustruje relativní podíl celkových daňových příjmů na celkovém HDP dané země. Na první pohled je tedy zřejmé, že nejvyšší podíl zdanění na výkon ekonomiky má Švédsko, jehož zdanění se pohybuje mezi 42-44 %. Druhá je Itálie, která se také v 10letém horizontu pohybuje v rozmezí 42-44 %. Třetí země je Německo, jehož zdanění se pohybuje na hranici 38 %. V případě, že trend je rostoucí, nemusí se pokaždé jednat o zvyšování

daňového zatížení, ale trend může podpořit i celkový lepší výběr daní, kdy se státu daří transformovat šedou ekonomiku do oficiální ekonomiky.

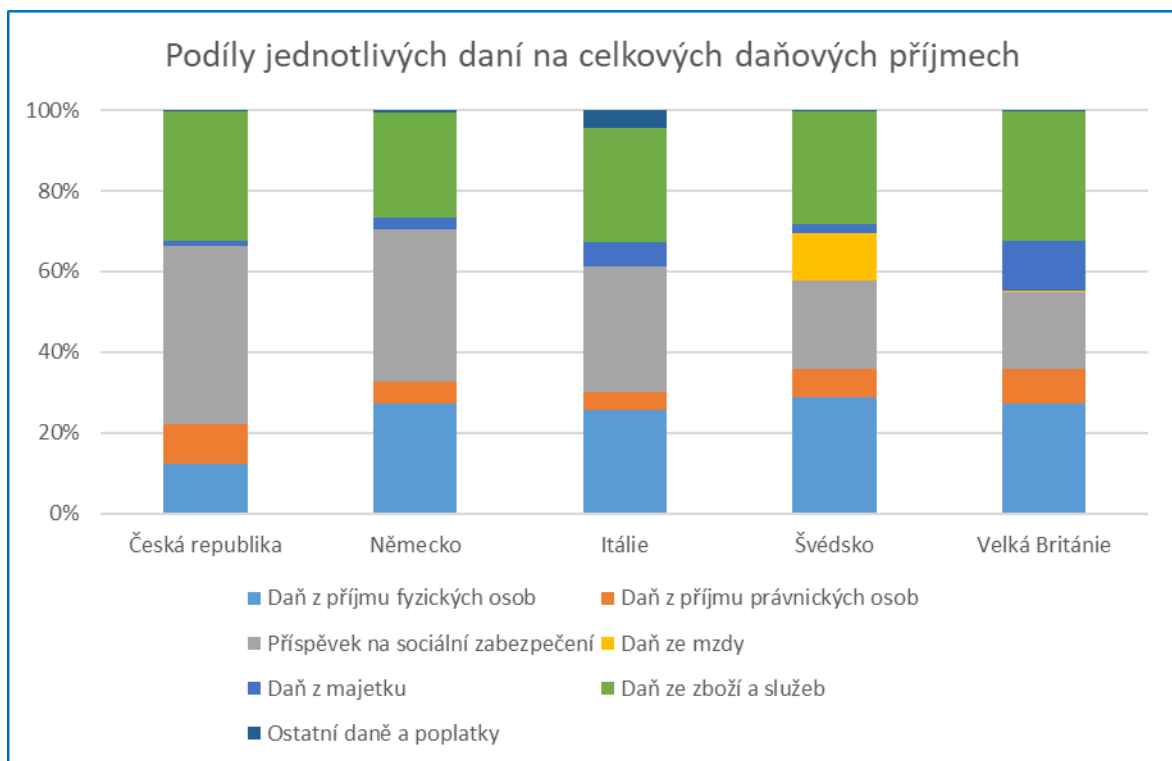
Vyšší celkové zdanění koresponduje s obrázkem 18, kdy Švédsko, Itálie a Německo mají vyšší podíl výdajů na sociální zabezpečení a zdravotnictví. Právě země, které uplatňují vyšší sociální politiku, se vyznačují vyšším zdaněním populace, neboť tyto programy jsou finančně náročné a je potřeba je ufinancovat. Právě naopak Velká Británie, která má nižší zdanění v porovnání s vybranými zeměmi a průměrem zemí v OECD má výdaje zejména na sociální zabezpečení nižší. Česká republika dle obrázku 18 je na tom s výdaji převážně na sociální zabezpečení nejhůře, kdy tyto výdaje celkově dosahují podílu ve výši 12 % z celkového HDP. Tuto skutečnost dokládá obrázek 23, ve kterém je možné pozorovat, jak vybrané země vynakládají své prostředky do jednotlivých oblastí.

Obrázek 23: Struktura výdajů vybraných zemí v % HDP. Zdroj: Vlastní zpracování z dat (OECD)

Obrázek 24 ukazuje, že téměř všechny vybrané země, s výjimkou Velké Británie, mají daňové příjmy tvořené z více jak 50 % daněmi související se zdaněním práce, tzn. daň z příjmu fyzických osob a příspěvky na sociální zabezpečení. Zatímco korporátní daň představuje ve veřejných rozpočtech 2-3 % celkového HDP. To koresponduje s teorií od Stretton (1999),

který ve své publikaci se zmínil o efektivitě daní. Právě zdanění práce představuje vyšší efektivitu z pohledu toho, že daně ze zaměstnání odvádí zaměstnavatel a správce daně nemusí vynakládat prostředky navíc. Zatímco u korporátní daně podniky odvádějí daň ze zisku přímo dané samosprávě.

Obrázek 24: Podíl jednotlivých daní na celkových daňových příjmech. Zdroj: Vlastní zpracování z dat (OECD)

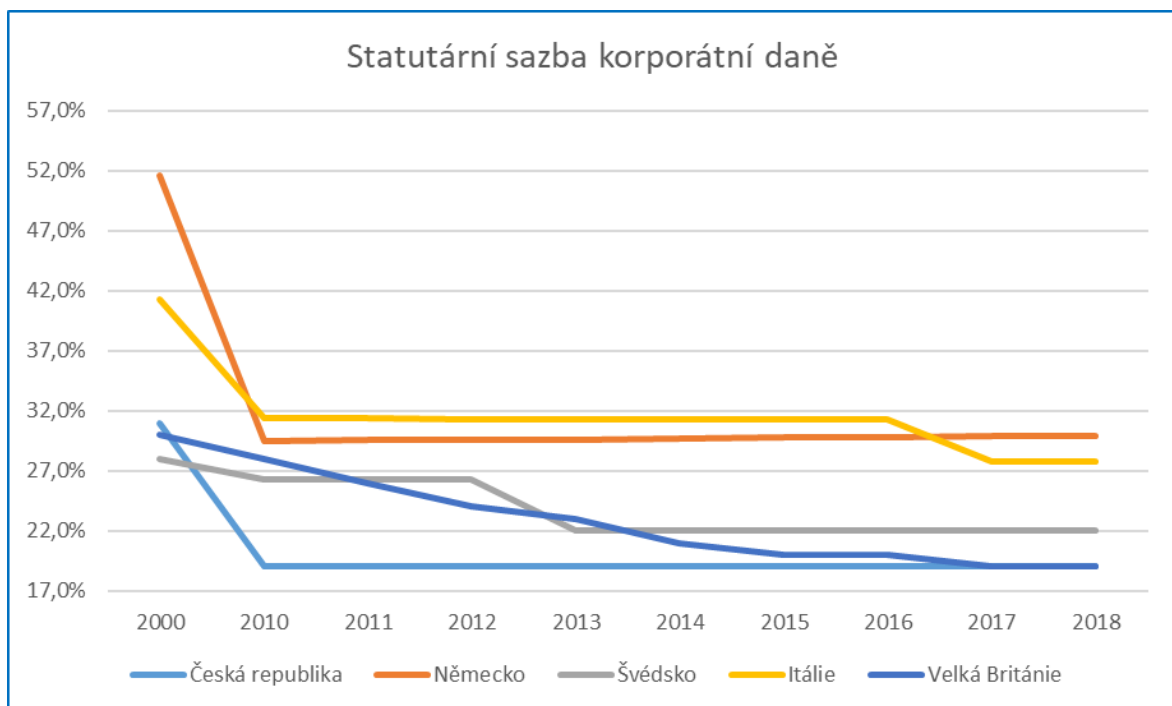
Daně jsou finanční nástroj, který slouží k pokrytí vládních výdajů a tyto dvě fiskální veličiny poté ovlivňují makroekonomickou stabilitu dané země. Omezení vládních výdajů nemusí znamenat v každém případě lepší hospodaření země, protože s těmito výdaji jsou spojené daňové příjmy. Daňová politika by proto měla být prováděna v koordinaci s hospodářskou politikou, aby nedošlo ke snížení kupní síly. Je důležité brát v potaz účel výdajů, pokud veřejné výdaje jsou směřovány do výrobní infrastruktury, může to ovlivňovat zaměstnanost a jelikož daňové příjmy tvoří více jak z poloviny daně z příjmu a příspěvků, výdaje se můžou vrátit tímto způsobem do rozpočtů.

7.1. Daň z příjmu právnických osob

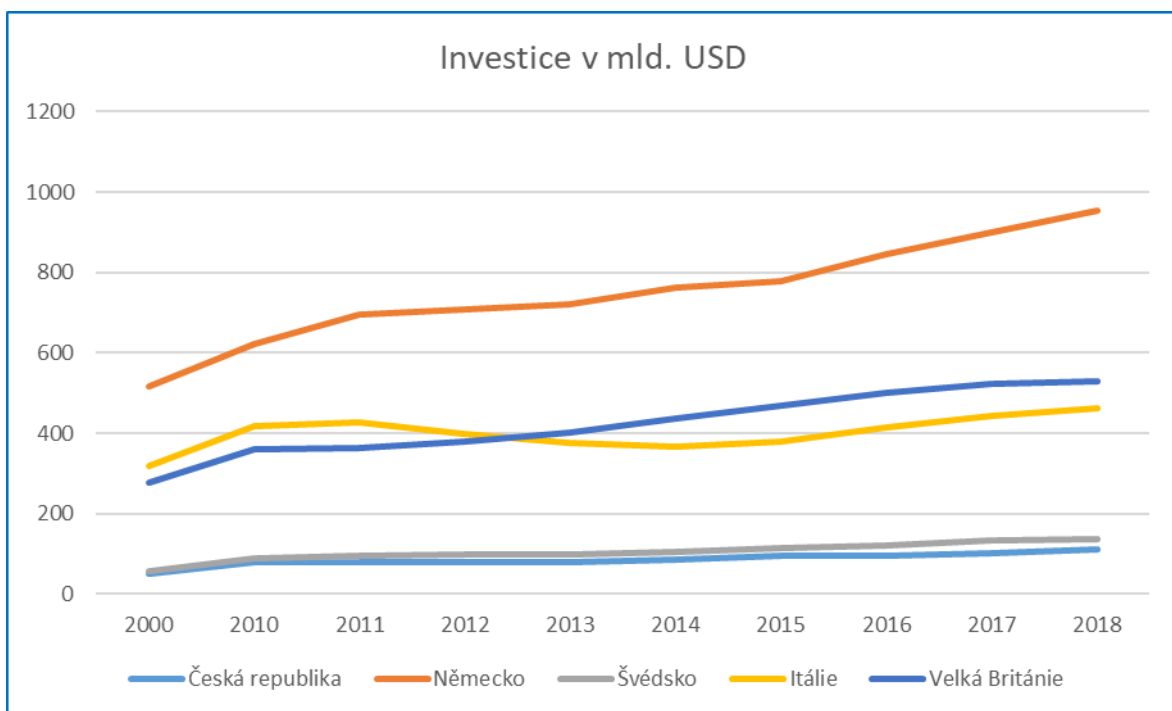
Z obrázku 24 je patrné, že každá ze zemí má jiné rozložení daňové struktury. Widmalm (2001) provedl analýzu pro 23 zemí OECD a zjistil, že právě daňová struktura má vliv na ekonomický růst. Dalším zdrojem empirického důkazu jsou Angelopoulos, Economides, Kammass (2007), kteří provedli také analýzu vlivu daňové struktury na ekonomický růst pro 23 zemí OECD jen s rozdílným časovým intervalem. Zatímco Widmalm používal data z období 1965-1990, tak druhá studie využívala data z období 1970-2000. Stejnou problematikou se také zabýval Lee a Gordon (2005), kteří použili data podobného období jako Angelopoulos a kol. (2007), rozdílem je ale jiná struktura zemí. Johansson a kol. (2011) se zabývala také vlivu daňové struktury ve 21 zemí OECD v období 1971-2004, která vycházela ze studie od OECD. Další studie, jež se zabývala vlivem korporátního zdanění na ekonomický růst v zemích OECD je od Macek (2015). Kotlán a kol. (2011), kteří ve své empirické studii také využili země OECD, které ale poté rozdělili na více homogenních skupin, aby našli podobnější znaky.

V podstatě, téměř všechny studie došli k podobnému závěru. S výjimkou Angelopoulos a kol., kteří došli k závěru, že sazba daně z podnikových zisků má pozitivní vliv na ekonomický růst. Ostatní studie se shodly, že právě korporátní zdanění negativně ovlivňuje růst výkonu ekonomiky. Na obrázku 25 je vyobrazen vývoj korporátních daní ve vybraných ekonomik. Na první pohled je patrné, že u všech zemí je trend sazby daně z příjmu právnických osob negativní. Od roku 2010 do 2018 se sazby výrazně nezměnily s výjimkou Velké Británie, u které se sazba snížila o 9 %. Od roku 2000 je snížení markantnější, zejména u Německa se snížila o více jak 20 %. Tento fakt snížení daňové sazby je, ale z hlediska empirických výsledků od Angelopolouse a kol. naprostým opakem v případě ekonomického růstu na obrázku 14, kdy právě výkon ekonomiky vybraných zemí má trend pozitivní. Za touto skutečností, že korporátní zdanění má snižující se trend a HDP naopak zvyšující se, je vliv korporátní daně na investice. Právě investiční aktivita ovlivňuje zmíněný ekonomický růst. Studie od Kotlán a kol., jenž si ke své analýze vybral země OECD, a poté tyto země rozdělil do více homogenních skupin, kdy ve skupině méně vyspělých evropských zemí je i Česká republika. U této kategorie zemí zjistil negativní vliv na ekonomický růst v případě zvýšení

korporátního zdanění. Závěrem lze říct, na základě výsledků empirického zjištění, že výnosy z korporátního zdanění mají pozitivní vliv na růst ekonomického výkonu.

Obrázek 25: Statutární sazby daně z příjmu právnických osob vybraných zemí. Zdroj: Vlastní zpracování z dat (OECD)

Obrázek 26: Investice. Zdroj: Vlastní zpracování z dat (OECD)

Vliv investic na daně z příjmu právnických osob je v negativní korelaci. Ostatně je to možné pozorovat na obrázku 26, na kterém jsou zaznamenány hodnoty tvorby hrubého fixního kapitálu za období 2000 až 2018. Dokládají to i studie od Becker, Fuest a Hemmelgarn (2006), kteří se zabývali německou daňovou reformou v roce 2000 a jejího dopadu na přímé zahraniční investice. Další studie, která toto dokládá na základě empirického výzkumu je Djankov a kol. (2008), kteří se také zabývali studií efektu korporátního zdanění na investice. Využili data pro 84 zemí mezi, kterými byly i země vybrané pro tuto práci. Jejich zjištění podporuje studii od Lee a Gordona (2004), že korporátní zdanění má negativní vliv na ekonomický růst, ale také je v souladu s výše uvedenými 5 autory se studií z roku 2008. Tato studie dále potvrzuje i pozitivní korelaci mezi změnou sazby korporátní daně a šedou ekonomikou, tedy vyšší snahu se vyhnout daňovému plnění. V jejich zjištění je i patrné z empirických výsledků, že právě zdanění podnikového zisku nejvíce ovlivňuje investiční aktivitu v porovnání se spotřebními daněmi nebo daně z příjmu fyzických osob, které jsou statisticky méně významné.

Makuyana (2016) ve své publikaci zkoumal vliv veřejných a soukromých investic na ekonomický růst. Tento vliv shrnul na základě teoretických a poté i empirických výsledků z ostatních studií. Výsledky jednotlivých studií se liší, jelikož braly v potaz jinou časovou periodu, jiný vzorek zemí a rozdílné metody zkoumání. Co mají ale společného, je pozitivní vliv na ekonomický růst. Diference poté zjistil na základě toho, zda se jedná o rozvinuté ekonomiky či rozvíjející se. U zemí, jež se považují za rozvinuté ekonomiky, mají hlavní podíl na růstu HDP především soukromé investice, protože veřejné investice připravily základ pro soukromé a ty poté nenesou další dodatečné náklady. Zatímco u rozvíjejících se ekonomik jsou důležité oba typy investic – veřejné i soukromé. Afonso a Aubyn (2019), kteří se zabývali veřejným a soukromým investováním v 17 zemích OECD (Německo, Švédsko, Itálie a Velká Británie jsou mezi nimi) v letech 1960 až 2014, dospěli k závěru na základě empirického pozorování, že soukromé investice mají pozitivní vliv na růst výkonu ekonomiky. Ve Švédsku a Velké Británii mají veřejné investice spíše negativní vliv na ekonomický růst, jelikož potlačují přísun soukromých investic, zatímco v případě Itálie a Německa mají pozitivní vliv a podporují přísun soukromých investic.

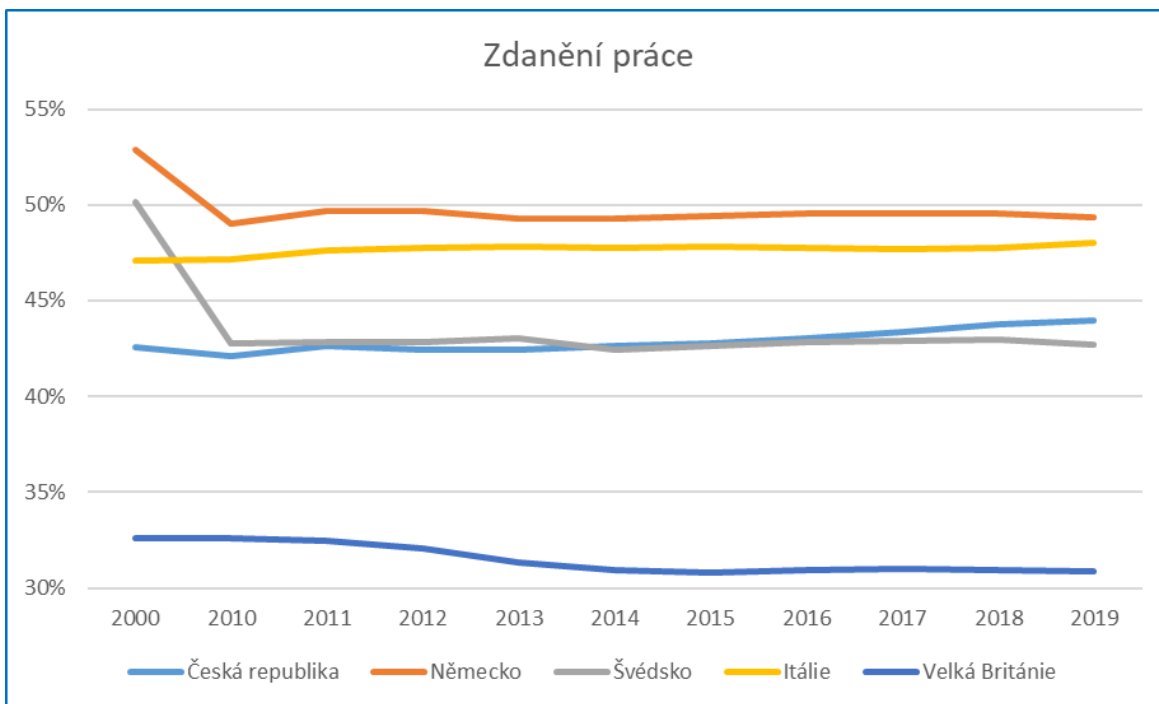
7.2. Daň z příjmu fyzických osob a příspěvky na sociální zabezpečení

Z obrázku 24 je více než zřejmé, že daň z příjmu fyzických osob a příspěvky na sociální zabezpečení tvoří více jak 50 % daňových příjmů u všech vybraných zemí s výjimkou Velké Británie. Jak je uvedeno výše v teoretické části a také v komparativní části této práce, Stretton (1999) uvádí, že efektivita výběru daní je v případě daní z příjmu fyzických osob a příspěvků na sociální zabezpečení je vyšší. Ostatně to potvrzuje i Andrlík (2014), který na základě dat Ministerstva financí zjistil, že v České republice výběr daní spojených s prací je nejefektivnější z pohledu výběru a nákladovosti. Z toho lze vyvodit závěr, že i v ostatních zemích to bude podobné, neboť tato daň a příspěvky na sociální zabezpečení jsou odváděny zaměstnavatelem a představují podstatnou část daňových, a i celkových vládních příjmů.

Z popisu jednotlivých daňových systémů vybraných zemí vyplývá, s výjimkou České republiky, které aplikuje rovnou daň z příjmu fyzických osob, a také rovnou sazbu mají příspěvky na sociální zabezpečení, že Německo, Itálie, Švédsko a Velká Británie aplikují progresivní daňové sazby na příjmy jednotlivců. Widmalm (2001) ve stejné studii, jako v případě korporátního zdanění, došel k závěru na základě empirického důkazu, že vztah mezi progresivním zdaněním a ekonomickým růstem je v negativní korelaci. Jahansson a kol. (2011), ve své publikaci zkoumající vliv daňového mixu na ekonomický růst pro 21 zemí OECD v období 1971-2004, dospěli ke stejnému závěru jako Widmalm. Griskevicius (2015), jenž se zabýval stejnou problematikou pro 34 zemí OECD v období 2000-2013, také dospěl k závěru, že progresivní zdanění negativně koreluje s ekonomickým růstem jen s rozdílem, že progresivita je více negativní v nízko a vysoko příjmovém pásmu, což je v souladu s teorií, kdy střední pásma zdanění jsou méně náchylná u zvýšení progresivního zdanění. Kotlán a kol., kteří OECD země rozdělili na další dílčí skupiny a jedna ze skupin byly země patřící do G7, zjistili, že u těchto zemí je progresivní zdanění příjmu naopak pozitivní na ekonomický růst, kdy tato daň v případě Německa, Itálie a Velké Británie představuje přibližně 30 % daňových příjmů. Celková daňová kvóta, která s výjimkou Velké Británie, je vyšší než v méně vyspělých státech, nemá na růst ekonomiky zásadní vliv. Naopak v další dílčí

skupině 5 evropských zemí (Česká republika, Polsko, Slovensko, Maďarsko a Slovinsko) došli k závěru, že daňová kvóta negativně koreluje s ekonomickým růstem v dlouhodobém horizontu. Macek (2014) ve své studii zabývající se zeměmi OECD v letech 2000 až 2011 potvrzuje také, že zejména zdanění práce nízko příjmových subjektů je v negativní spojitosti s ekonomickým růstem. Vatavu a Stefea (2019), kteří se zabývali studiem zdanění na ekonomický růst a zároveň lidský rozvoj ve východní Evropě (Česká republika součástí panelové regrese) a nejbohatších evropských států, mezi kterými jsou Německo, Švédsko a Velká Británie, v letech 1995-2015 a zjišťovali dlouhodobé a krátkodobé efekty změn ve strukturách daní. Rozdíl v těchto dvou skupinách zemí je zejména v rozložení podílu daní z příjmu a příspěvků na sociální zabezpečení (Obr. 24). Z jejich výsledků vzešlo, že z dlouhodobého hlediska zvýšení daňových výnosů má vliv na růst HDP. Zejména u bohatých států je velký vliv na růst HDP z příspěvků na sociální zabezpečení, zatímco u méně vyspělých států je vliv pomocí příjmů z daní jednotlivců. Dále zjistili pozitivní kauzální vztah mezi vývojem HDP a celkovým výběrem daní. Rozdílnost výsledků, oproti výše uvedeným, je dána především tím, že tato studie vzala v potaz i sociální aspekty obyvatel zemí. Právě proto, z hlediska dlouhodobého růstu a udržitelnosti, jsou přímé daně velmi důležité pro růst ekonomického výkonu, neboť je možné poté financovat výdaje na zdravotnictví, vzdělání a jiné sociální programy. Z obrázku 19 je z pozorovaných zemí možné vidět, že vyspělé země mají vyšší podíl zdanění. Výjimku představuje Velká Británie, která ale aplikuje rozdílnou sociální politiku.

Na obrázku 27 lze pozorovat vývoj zdanění práce. U Švédska a Německa je vidět strmé snížení daňového zatížení. V případě Německa se jedná o snižování sazeb, jak daně z příjmu, tak i sazeb u příspěvků na sociální zabezpečení, v průběhu sledovaného období. U Švédska se také snížila sazba daně, zejména na lokální úrovni, do které spadá 100 % průměrné roční mzdy. Česká republika má trend pomalu rostoucí, důvodem je rostoucí mzda, jelikož žádná výrazná změna ve složení zdanění práce neproběhla, s výjimkou roku 2009, kdy se zrušilo progresivní zdanění, a čím vyšší je mzda, tím je vyšší efektivní sazba zdanění práce. Pro výpočet je využita průměrná mzda v dané zemi, tudíž vyšší mzdy budou podléhat vyššímu zdanění, zejména v případě progresivního zdanění.

Obrázek 27: Zdanění práce. Zdroj: vlastní zpracování z dat (OECD)

Důvodem pro daňovou progresivitu v příjmových daních je redistribuce, kdy subjekty s vyšším příjmem odvádí více do veřejného rozpočtu, zatímco subjekty s nižším příjmem méně. Naopak rovná daň, jako v případě České republiky, se může zdát jako společensky spravedlivější, ale ve skutečnosti subjekty s nižším příjmem odvádí více v porovnání s jejich příjmem než subjekty s vyšším příjmem, pokud se vezme v potaz užitková hodnota.

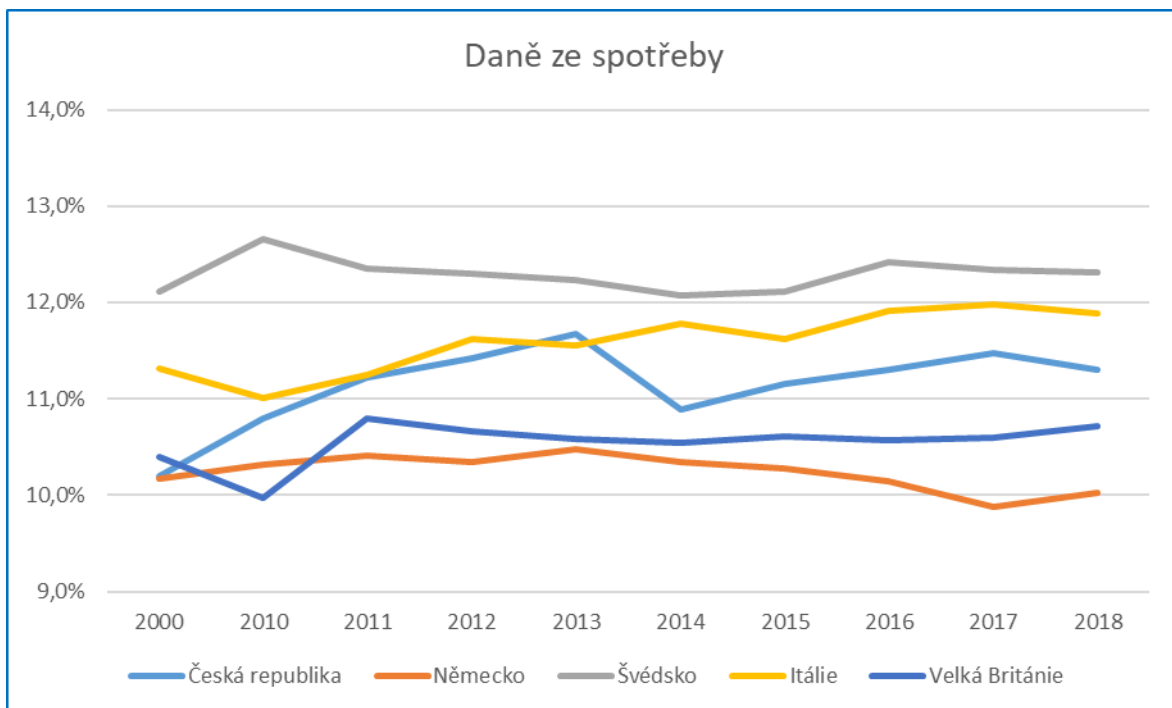
Dalším důvodem je fiskální stabilizace a proti cyklické dopady. Empirická studie od Weller a Rao (2010), jenž se zabývali vlivem progresivního zdanění na ekonomickou stabilitu. Dospěli k závěru, že progresivní zdanění příjmu přispívá k fiskální stabilizaci. Tedy v případě přehřívání ekonomiky, jsou vyšší příjmy zdaněny více místo toho, aby mohly být reinvestovány, a tím se brzdí příliš rychlý růst.

7.3. Spotřební daně

Spotřební daně představují u vybraných zemí přibližně 30 % všech daňových příjmů, u některých více u některých méně. Podílem v poměru HDP se hodnoty pohybují na hranici 11 %. Největším přispěvatelem do této skupiny daní je daň z přidané hodnoty, která svým

podílem přesahující 2/3 je neodmyslitelnou položkou v daňových soustavách. Vývoj se posledních téměř 20 let výrazně nezměnil, neb je to možné pozorovat na obrázku 28.

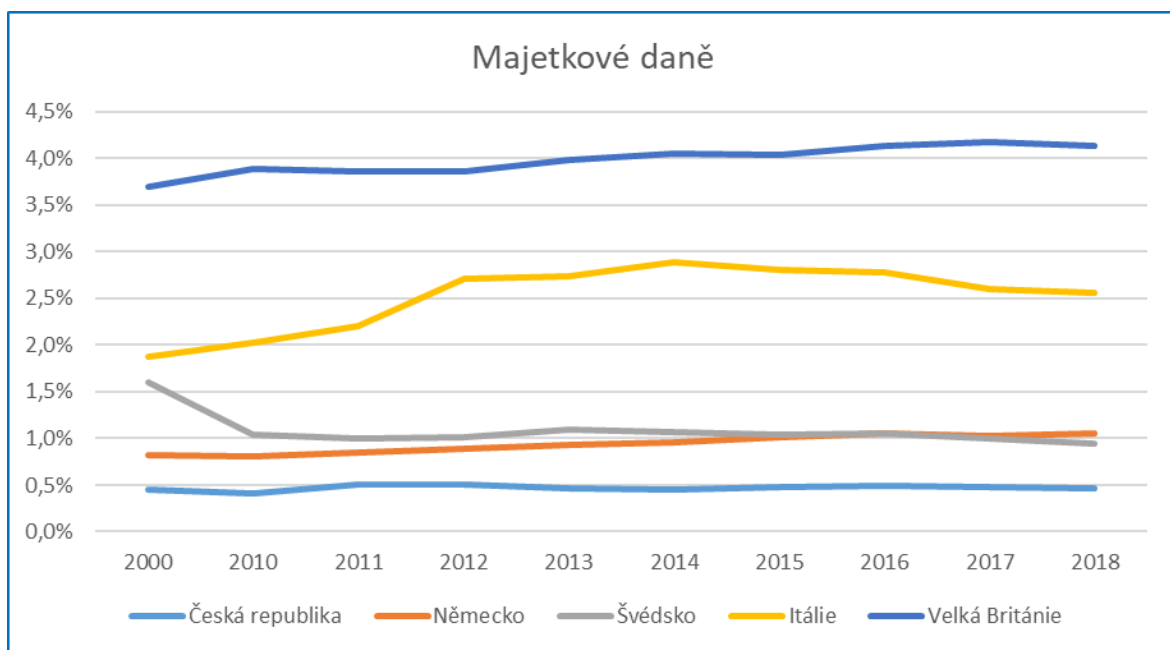
Obrázek 28: Daně ze spotřeby. Zdroj: Vlastní zpracování z dat (OECD)

Sazby daně z přidané hodnoty mají ve vybraných zemích spíše pozitivní růst, rychlejší růst naopak mají sazby na specifické produkty, které mají za cíl omezit spotřebu daných produktů. Mnoho studií zjišťovalo, jak právě tato skupina daní ovlivňuje ekonomický vývoj. Publikace od Alm a El-Gainainy (2012), která se zabývala, jak sazba daně z přidané hodnoty ovlivňuje konečnou spotřebu. Jejich datová základna představovala 15 zemí EU v období 1961-2005. Zjištění je, že pokud se zvýší sazba u DPH, tak to negativně ovlivní spotřebu, ale zároveň podpoří tvorbu úspor. Johannson a kol. (2011) přichází s podobným závěrem, že změna ve spotřebních daních může ovlivnit pracovní nabídku, ale zvýšené úspory můžou ovlivnit investice. Dále Johannson a kol. a Widmalm (2001) dospěli ke stejnému výsledku, že zdanění spotřeby či přesun daňového zatížení z příjmových daní na spotřební je přijatelnější u zemí s progresivním zdaněním. Kotlán, Machová a Janíčková (2011) také přispěli k tomuto tématu a z empirických výsledků pro země OECD došli k závěru, že DPH pozitivně ovlivňuje ekonomický růst, ale zároveň závisí na specifikaci modelu. Závěrem lze

říct, že spotřební daně nemají statistickou významnost, jako příjmové daně. Jelikož jsou sazby zejména u DPH ve vybraných zemích rovné, tak pro subjekty s vyšším příjmem je toto zdanění méně progresivní. A tedy přesun zatížení z příjmových daní na spotřební u zemí aplikujících progresivní zdanění může mít spíše pozitivní vliv než v zemích s rovnou sazbou zdanění příjmů.

7.4. Majetkové daně

Z výše uvedeného obrázku 24 je patrné, že majetkové daně představují zlomek toho, co ostatní daně. Tyto daně z velké části plynou do lokálních rozpočtů. Na obrázku 29 je patrné, že jednotlivé země mají odlišné zdanění majetku, zatímco u České republiky tato daň tvoří pouhé 0,5 % HDP, u Velké Británie se tato daň pohybuje na hranici 4 %. Dále lze pozorovat, že od roku 2000 se vývoj těchto daní výrazně nezměnil, s výjimkou Švédska, které opustilo od některých majetkových daní, proto je zřejmý pokles mezi roky 2000 a 2010.

Obrázek 29: Majetkové daně. Zdroj: Vlastní zpracování z dat (OECD)

Majetkové daně se rozdělují na čtyři druhy – pravidelné, opakující se především na roční bázi na pozemky a nemovitý majetek, poté na finanční transakce, daně z bohatství a daně z dědictví a darů. Johannson a kol. (2008), na základě empirických výsledků zemí OECD, že právě opakující se platby za pozemky a nemovitý majetek mají z dlouhodobého hlediska

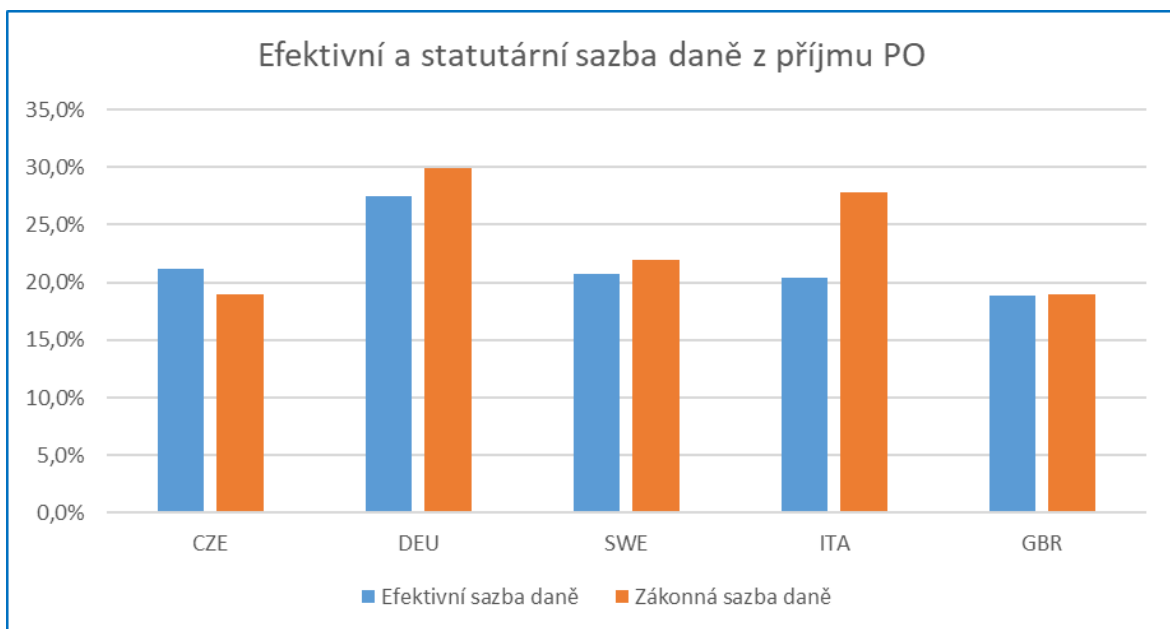
neutrální či pozitivní vliv na růst ekonomiky. Důvodem je, že tato daň neovlivňuje ekonomické subjekty z pohledu pracovní síly, nemusí nic produkovat, investovat a inovovat v porovnání s ostatními daněmi. Příjmy z daní se dají lépe predikovat, jelikož u nemovitých věcí a pozemků není tolik cyklických výkyvů, jako u jiných daní. Také je složitější se daňovému plnění vyhnout, protože budovy a pozemky jsou více viditelné. Naopak studie ostatní druhy majetkové daně hodnotí, jako negativní na růst. Stejnému závěru dospěl i Arnold (2008), pomocí empirických výsledků z dat 21 OECD zemí v letech 1971-2004. Johansson a kol. (2011) v další studii OECD zemí zjistili vliv majetkových daní na investice, kdy pravidelná daň z majetku může odradit příliv kapitálu do nemovitostí kvůli nižší návratnosti z důvodu zdanění a místo toho investovat do více produktivních aktivit.

Stoilova (2017) se zabývala podobným tématem – vlivem daňové struktury na ekonomický růst v zemích EU v letech 1996-2013 a dospěla k závěru pomocí empirické evidence, že majetkové daně působí pozitivně na ekonomický růst. McNabb (2018) se také zabýval daňovou strukturou a jejím vlivem na ekonomický růst pro 100 zemí. Země rozdělil do skupin podle výše příjmu, kdy všechny vybrané země v této práci patří do vysoko příjmové skupiny. Pomocí reálných dat zjistil, že právě u zemí s vyšším příjmem působí pozitivní vliv na majetkové daně a ekonomický růst. Závěrem lze tedy říct, že zvýšení majetkových daní rozhodně negativně neovlivňuje růst ekonomického výkonu.

8. Doporučení

Z výsledků komparace je více patrné, na základě využitých empirických výsledků z různých studií, které daně jsou více či méně škodlivé pro ekonomický vývoj v různých zemích. Většina publikací se zaměřovala na země patřících do skupiny OECD a EU. Některé studie podpořili výsledky, ať už pozitivně či negativně, i na základě širšího spektra výběru zemí. Dalším důležitým elementem zde hrála časová perioda a výběr metody, pomocí které proběhla empirická evidence. Lze ale konstatovat, že studie se v závěrech výrazně nelišily.

Z komparace je patrné, že korporátní zdanění má vliv na ekonomický růst, zejména z pohledu investiční aktivity. Každá z vybraných zemí má snižující se trend v sazbách. Ačkoliv je z obrázku 24 zřejmé, že Česká republika má nejnižší sazbu, z pohledu celkové efektivní sazby je druhá nejvyšší po Německu. Změna nemusí proběhnout ve snížení sazby jako takové, ale může probíhat na základě úpravy daňového základu či pomocí různých slev na dani, aby se efektivní sazba snížila. Rozdíly v daňových sazbách je patrný z obrázku 30.

Obrázek 30: Efektivní a statutární sazba daně z příjmu PO. Zdroj: Vlastní zpracování z dat (OECD)

Daň z příjmu fyzických osob a příspěvky na sociální zabezpečení mají podle studií největší vliv v negativním pohledu. V České republice se zdanění práce nachází na hranici 44 % a zatěžuje jak zaměstnance, tak zaměstnavatele. Jedná se o velice efektivní daň, neboť každý

subjekt na trhu práce je zdrojem prostředků veřejných rozpočtů, kdy je odvádí, v případě závislé činnosti, zaměstnavatel. Tudíž se jedná o efektivní zdroj veřejných rozpočtů, ale z hlediska výkonu práce se může jednat o demotivující faktor, zejména pro subjekty, jejichž příjem je nízký. Všechny studie, jež zjistily negativní vztah mezi zdaněním práce a ekonomickým růstem, se zabývaly pouze vlivem těchto dvou proměnných. Studie, která ale vzala v potaz i sociální aspekty zjistila, že je tomu právě naopak, kdy vládní výdaje na sociální zabezpečení, zdravotnictví a vzdělávání z dlouhodobého hlediska právě přispívají k růstu. Proto je důležité na tyto výdaje přispívat, jelikož obyvatelé, kteří získají kvalitní sociální služby, jsou ochotni platit více daní. Návrh tedy spočívá se zavedením progresivity v tom smyslu, aby lidé s nižším příjmem měli větší daňové úlevy a tím získali více prostředků k úsporám či spotřebě. Ostatně i výsledky studií říkají, že progresivní zdanění na nízké a vysoké příjmy je spíše negativní. Zároveň je možné na obrázcích 23 a 27 pozorovat nesoulad mezi sociální politikou a zdaněním práce v České republice a pozorovanými zeměmi.

Spotřební daně jsou z empirických výsledků spíše neškodné pro ekonomický růst, ale zároveň ekonomický růst výrazně nepodporují. Zvýšení spotřebních daní negativně ovlivní spotřebu, ale zároveň má pozitivní efekt na úspory, tudíž nelze jednoznačně říct, jaký efekt se dá očekávat, což ostatně dokládají i empirické studie. Lze ale konstatovat, že méně negativní efekt se dá očekávat u zemí s progresivním zdaněním, v případě zvýšení spotřebních daní, jelikož spotřební daně jsou méně progresivní než příjmové. Sazba spotřebních daní by se měla zvyšovat pouze u vybraných spotřebních daní – tabákové výrobky, alkoholické produkty a jiné zdraví škodlivé látky.

V České republice jsou výrazně méně zastoupené majetkové daně, momentálně se na českém území nachází pouze daň z nemovitých věcí, která je hrazena na roční bázi. Právě studie zaměřené na vliv daňové struktury na ekonomický růst došly k závěru napříč vybranými ekonomikami, že právě tento druh zdanění majetku je efektivní. Neb se jedná o stabilní příjem veřejných rozpočtů, kdy předmět daně nelze ukrýt a zároveň není třeba žádné technologické inovace pro udržení tohoto příjmu. Dalším hlediskem jsou investice, kdy je možné pomocí zdanění alokovat prostředky do výnosnějšího aktiva, který podpoří více ekonomický růst než investice do nemovitostí. Naopak zdanění finančních transakcí,

jakými jsou daň z převodu nemovité věci, není žádoucí, jelikož zvyšují náklady na pořízení nemovité věci, zejména pro rezidenční účely. Tudíž návrhem je zaměřením se na opakující se majetkové daně z nemovitého majetku. Daňové zatížení nemovitého majetku, lze jistě namodelovat tak, aby zvýhodňovalo rezidenční bydlení, jakožto základní lidskou potřebu.

V České republice jsou daňové výnosy všech daňových kategorií silně korelovány s vývojem výkonu ekonomiky. V tabulce 20 lze pozorovat jednotlivé korelační koeficienty mezi HDP a jednotlivých daňových kategorií. To znamená, že v případě České republiky je žádoucí růst HDP, jelikož s ním rostou i daňové výnosy. Výkon ekonomiky je determinován spotřebou, investicemi, vládními výdaji a čistým exportem. Tudíž, zejména v České republice, která aplikuje rovné zdanění příjmů, by mohlo zvýšení daňového zatížení běžné spotřeby domácností snížit celkovou spotřebu. Daňové zatížení podnikových zisků je z pohledu investic také nežádoucí zvyšovat.

Tabulka 20: Korelační koeficienty HDP a výnosů jednotlivých daňových kategorií. Zdroj: Vlastní zpracování z dat (OECD)

	<i>HDP</i>	<i>DPPO</i>	<i>DPFO</i>	<i>SCC</i>	<i>CONS</i>	<i>PROP</i>
HDP	1					
DPPO	0,94512	1				
DPFO	0,96421	0,94636	1			
SCC	0,99741	0,94942	0,97849	1		
CONS	0,99442	0,91995	0,96354	0,99262	1	
PROP	0,94848	0,84791	0,92355	0,94959	0,96758	1

Závěrečné doporučení je tedy v případě České republiky přenést daňovou zátěž z pracovní síly na daně majetkové a spotřební daně, zejména zvýšení výnosu ze spotřebních daní. Toho by se mohlo dosáhnout nikoliv pomocí zvýšení daňových sazeb u DPH, ale snížením daňového zatížení pro subjekty s nižším příjmem, jelikož pro subjekty s vyšším příjmem je zdanění spotřeby spíše regresivní a dále zvýšením daňových sazeb na vybrané spotřební daně, zejména alkoholické a tabákové výrobky. Česká republika vybírá silniční daň pouze v případě využití vozidla k podnikání. Po vzoru Německa navrhuji přenést daňové zatížení

na všechna motorová vozidla. Z pohledu korporátní daně je jisté, že míra zdanění ovlivňuje přísun investic a je tedy žádoucí daňové zatížení podnikových zisků nezvyšovat. Z vybraných studií také vyšlo najevo, že celkové zdanění působí spíše negativně na ekonomický růst v méně vyspělých zemích, zatímco ve vyspělých zemích jsou obyvatelé a podniky ochotni platit více daní za předpokladu, že obdrží kvalitní služby. Aby došlo k opačnému efektu, je nutné, aby se společnost sociálně vyvíjela, čímž může přispět stát svými výdaji. Zdanění není jediný element ve fiskální politice a tzv. tvrdá data nemusí být zcela vypovídající, jelikož neberou v potaz sociální vnímání občanů a podniků v dané zemi.

Závěr

Diplomová práce je zaměřena na analýzu daňových systémů České republiky a vybraných evropských zemí – Německo, Švédsko, Itálie a Velká Británie. V první části práce je vymezena daňová teorie, zejména definiční vymezení, znaky a funkce daní a poté je popsána klasifikační struktura daní. Následuje vymezení teorie sociálních světů, na základě kterých byly vybrány výše uvedené státy. Jedna celá kapitola je poté věnována celému daňovému systému České republiky, který je podrobně rozebrán, a jsou popsány jednotlivé daně. Struktura daňových systémů vybraných zemí je v kapitole následující, které ale nejsou rozebrány podrobně, jako v případě České republiky, neb komparace je věnována příjmovým daním, majetkovým daním a spotřebním daním, zejména daň z přidané hodnoty představuje 2/3 výnosů všech spotřebních daní.

K naplnění stanoveného cíle byla analyzována daňová struktura České republiky a poté struktura hlavních daní vybraných zemí, které přináší do veřejných rozpočtů nejvyšší výnosy. Dále k dosažení cíle této práce byla provedena komparace vybraných daní všech vybraných zemí, porovnávala se daň z příjmu právnických a fyzických osob, poté spotřební a majetkové daně a jejich vliv na ekonomický růst. Ke komparaci byly využity výsledky studií, které se zabývaly danou problematikou a poté provedli empirickou evidenci na základě reálných dat pomocí statistických a ekonometrických metod. V závěru jsou poté navržena doporučení vycházející z komparace, pomocí kterých je možné zmírnit nerovnováhy v hospodářské oblasti České republiky.

Z výsledků komparace je zjevné, že v České republice je zdanění práce nadměrně vysoké v porovnání s vybranými zeměmi, které aplikují rozdílnou sociální politiku. Naopak je zde prostor pro majetkové daně, které z výsledků mají pozitivní vliv na ekonomický růst. V případě České republiky není vhodné navyšovat sazby daně z přidané hodnoty, ale zvýšit výnosy z těchto daní, a to pomocí snížení daňového zatížení práce pro nízkopříjmové pásmo. Sazba by se měla dále navyšovat u vybraných spotřebních daní, zejména u tabákových a alkoholických výrobků, které mají negativní vliv na společnost.

Dále je třeba zmínit, že daňová soustava je jen jedna část fiskální politiky, nikoliv celý fiskální systém. Daňová kvóta, která je zobrazena na obrázku 22, není zcela vypovídajícím ukazatelem, jelikož nebere v potaz druhou část fiskální politiky. Je tedy třeba komparovat celý fiskální systém, tedy i výdaje veřejných rozpočtů, protože podle těch je možné uznat, jakou sociální politiku daný stát aplikuje a zda tomu odpovídá i míra zdanění.

Daňová soustava by měla mít dlouhodobé efekty, a nikoliv krátkodobé politické výhody, aby dané politické názory získaly voličskou většinu či byly znovuzvoleny. Politické strany můžou nalákat většinu tím, že cílem jejich politické propagace bude nižší zdanění určité oblasti bez ohledu na to, jaký efekt to bude mít v dlouhodobém horizontu. Daňový systém by měl být transparentní a jednoduchý, nikoliv v něm skrývat nedostatky ve veřejných financích a měl by jít v souladu s celým fiskálním systémem, tedy vládních příjmů a výdajů.

Seznam použité literatury

Afonso, A.; St. Aubyn, M. *Economic growth, public, and private investment returns in 17 OECD economies*. Port Econ J 18, 47–65 (2019). <https://doi.org/10.1007/s10258-018-0143-7>

Alm, J.; El-Ganainy, A. *Value-added taxation and consumption*. *International Tax and Public Finance* 20(1) 105-127 (2012). DOI 10.1007/s10797-012-9217-0

Andrlík, B. *Measurement of effectiveness of personal income tax in the Czech Republic*. *Acta Universitatis agriculturae et silviculturae Mendeliana Brunensis*, (2014) 62(2): 307–314.

Angelopoulos, K.; Economides, G.; Kammas, P. *Tax-spending policies and economic growth: Theoretical predictions and evidence from the OECD*. *European Journal of Political Economy*, 885-902 (2007). <https://doi.org/10.1016/j.ejpoleco.2006.10.001>

Arnold, J. *Do Tax Structures Affect Aggregate Economic Growth?: Empirical Evidence from a Panel of OECD Countries*. OECD Economics Department Working Papers, No. 643, OECD Publishing, Paris, (2008) <https://doi.org/10.1787/236001777843>.

Avi-Yonah, Reuven S., *The Three Goals of Taxation* (September 2005). Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=796776> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.796776>

BAKEŠ, M. *Finanční právo*. 6., upr. vyd. V Praze: C. H. Beck, 2012. Beckovy právnické učebnice. ISBN 978-80-7400-440-7.

Becker, J.; Fuest, C.; Hemmelgarn, T. *Corporate Tax Reform and Foreign Direct Investment in Germany - Evidence from Firm-Level Data* (2006). CESifo Working Paper Series No. 1722, Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=905754>

Bonoli, G. *Classifying Welfare States: a Two-dimension Approach*. *Journal of Social Policy*, 26, pp 351-372 (1997) doi:10.1017/S0047279497005059

Djankov, S.; Ganser, T.; McLiesh, C.; Ramalho, R.; Shleifer, A. *The Effect of Corporate Taxes on Investment and Entrepreneurship*. *American Economic Journal: Macroeconomics*, American Economic Association, vol. 2(3), pages 31-64, (2008). DOI 10.3386/w13756

Esping-Andersen, G. *Social Foundations of Postindustrial Economies*. 1st pub. New York : Oxford University Press, 1999. ISBN 0198742010.

Esping-Andersen, G. *The Three Worlds of Welfare Capitalism*. 4. ed. New Jersey: Princeton University Press, 1990. ISBN 0691094578.

Griskevicius, R. *Tax Progressivity and Its Effect on Economic Growth*. (2015) <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2630055>

Gruber, J. *Public Finance and Public Policy*. New York: Worth Publishers, 2011. ISBN 978-1-4292-1949-5

James, S.; Nobes, Ch. *The Economics of Taxation: Principles, Policy and Practic*. 12. vydání. Birmingham: Fiscal Publications, 2013. ISBN 978-1906201-19-7

Johansson, Å.; Arnold, J.; Brys, B.; Heady, Ch.; Schwellnus, C.; Vartia, L. *Tax Policy for Economic Recovery and Growth*. The Economic Journal, Volume 121, Issue 550, F59-F80 (2011). <https://doi.org/10.1111/j.1468-0297.2010.02415.x>

Kotlán, I.; Machová, Z.; Janíčková, L. *Vliv zdanění na dlouhodobý ekonomický růst*. Politická ekonomie [online]. 2011, 59(5), 638-658. DOI: 10.18267/j.polek.812. ISSN 2336-8225. Dostupné z: <http://hdl.handle.net/10084/90314>

Krajňák, M.; Široký, J. *Daňový systém ČR: studijní opora pro kombinované studium*. Olomouc 2018 *Vyd. Moravská vysoká škola Olomouc*.

Kubátová, K. *Daňová teorie a politika*. 7. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2018. ISBN 978-80-7598-165-3.

Lee, Y.; Gordon, H. R. *Tax structure and economic growth*. Journal of Public Economics, 1027-1043 (2005). <https://doi.org/10.1016/j.jpubeco.2004.07.002>

Lymer, A.; Oats, L. *Taxation: Policy and Practice*. 23. vydání. Birmingham: Fiscal Publications, 2017. ISBN 9781906201302

- Macek, R. *The Impact of Taxation on Economic Growth: Case Study of OECD Countries*. Review of Economic Perspectives (2015). DOI 10.1515/revecp-2015-0002
- Makuyana, G.; Odhiambo, N. *Public and private investment and economic growth: A review*. *Journal of Accounting and Management*, 2016, 6.2: 25-42.
- McNabb, K. *Tax Structures and Economic Growth: New Evidence from the Government Revenue Dataset*. *Journal of International Development* 173-205 (2018). <https://doi.org/10.1002/jid.3345>
- Ministerstvo financí. *Daně, poplatky a jiná obdobná peněžítá plnění*. Praha, 2018.
- Mitchell, E. *Esping-Andersenova teorie tří světů sociálního státu. Obsah a kritiky*. *Acta Universitatis Carolinae Philosophica at Historica 2 / Studia Sociologica XVII*: 9- 20 (2011).
- Nexia International. *The International Tax Handbook*. 6. vydání. Londýn: Bloomsbury Professional, 2017. ISBN 978-1-78451-396-2
- OECD (2020), The OECD Classification of Taxes and Interpretative Guide. in *Revenue Statistics 2019*, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/357af5f8-en>.
- OECD (2020), General government deficit (indicator). doi: 10.1787/77079edb-en (Accessed on 24 June 2020)
- OECD (2020), General government revenue (indicator). doi: 10.1787/b68b04ae-en (Accessed on 24 June 2020)
- OECD (2020), General government spending (indicator). doi: 10.1787/a31cbf4d-en (Accessed on 24 June 2020)
- OECD (2020), Social security contributions (indicator). doi: 10.1787/3ebfe901-en (Accessed on 24 June 2020)
- OECD (2020), Tax on corporate profits (indicator). doi: 10.1787/d30cc412-en (Accessed on 24 June 2020)

OECD (2020), Tax on goods and services (indicator). doi: 10.1787/40b85101-en (Accessed on 24 June 2020)

OECD (2020), Tax on payroll (indicator). doi: 10.1787/2787e067-en (Accessed on 24 June 2020)

OECD (2020), Tax on personal income (indicator). doi: 10.1787/94af18d7-en (Accessed on 24 June 2020)

OECD (2020), Tax on property (indicator). doi: 10.1787/213673fa-en (Accessed on 24 June 2020)

OECD (2020), Tax revenue (indicator). doi: 10.1787/d98b8cf5-en (Accessed on 24 June 2020)

OECD (2020), Tax wedge (indicator). doi: 10.1787/cea9eba3-en (Accessed on 24 June 2020)

Rybová, J. *Daňový systém*. České Budějovice 2017. Ekonomická fakulta, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. ISBN 978-80-7394-633-3

Stoilova, D. *Tax structure and economic growth: Evidence from the European Union*. Contaduría y Administración 62(3) 1041-1057 (2017). DOI 10.1016/j.cya.2017.04.006

Stretton, H. *Economics: A New Introduction*. Pluto Press, 1999. Accessed May 12, 2020. doi:10.2307/j.ctt183q4wb.

Vančurová, A.; Láchová, L. *Daňový systém ČR*. V Praze: 1. VOX, 2018. Ekonomie (VOX). ISBN 978-80-87480-63-2.

Vatavu, S.; Lobont, O.-R.; Stefea, P.; Brindescu-Olariu, D. *How Taxes Relate to Potential Welfare Gain and Appreciable Economic Growth*. Sustainability 2019, 11, 4094. <https://doi.org/10.3390/su11154094>

Weller, Ch.; Rao, M. *Progressive Tax Policy and Economic Stability*. Journal of Economic Issues 44(3): 629-659 (2010). DOI 10.2307/20778707

Widmalm, F. *Tax Structure and Growth: Are Some Taxes Better Than Others?*. Public Choice 107, 199–219 (2001). <https://doi.org/10.1023/A:1010340017288>

Zaviačičová, J. *Daňový systém: distanční studijní opora. 2.*, přeprac. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2008. ISBN 978-80-210-4687-0.

Internetové zdroje

Deloitte. *International Tax Germany Highlights 2020* [online]. Copyright © [cit.

08.06.2020]. Dostupné z:

<https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/global/Documents/Tax/dttl-tax-germanyhighlights-2020.pdf>

Deloitte. *International Tax Italy Highlights 2020* [online] (Citace 14. 6. 2020). Dostupné z:

<https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/global/Documents/Tax/dttl-tax-italyhighlights-2020.pdf>

Deloitte. *International Tax Sweden Highlights 2020* [online]. Copyright © [cit.

07.06.2020]. Dostupné z:

<https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/global/Documents/Tax/dttl-tax-swedenhighlights-2020.pdf>

Deloitte. *International Tax United Kingdom Highlights 2020* [online]. Copyright © [cit.

20.06.2020]. Dostupné z:

<https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/global/Documents/Tax/dttl-tax-unitedkingdomhighlights-2020.pdf>

Eurostat. *Gross Domestic product at market prices* [online]. [cit. 24.06.2020] Dostupné z:

<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tec00001/default/table?lang=en>

EY. *Worldwide Corporate Tax Guide*. 2019. [online]. Copyright © [cit. 07.06.2020].

Dostupné z: [https://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/ey-worldwide-corporate-tax-guide-2019/\\$FILE/ey-worldwide-corporate-tax-guide-2019.pdf](https://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/ey-worldwide-corporate-tax-guide-2019/$FILE/ey-worldwide-corporate-tax-guide-2019.pdf)

EY. *Worldwide Estate and Inheritance Tax Guide 2019* [online]. Copyright © Cultura, all rights reserved. [cit. 07.06.2020]. Dostupné z:

[https://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/ey-2019-worldwide-estate-inheritance-guide/\\$FILE/ey-2019-worldwide-estate-inheritance-guide.pdf](https://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/ey-2019-worldwide-estate-inheritance-guide/$FILE/ey-2019-worldwide-estate-inheritance-guide.pdf)

EY. *Worldwide Personal Tax and Immigration Guide 2019–20 | EY - Global*. [online].

Copyright © 2020 EYGM Limited. All Rights Reserved. [cit. 07.06.2020]. Dostupné z:

https://www.ey.com/en_gl/tax-guides/worldwide-personal-tax-and-immigration-guide-2019-20

EY. *Worldwide VAT, GST and Sales Tax Guide 2020* [online]. Copyright © [cit. 14.06.2020].

Dostupné z: [https://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/ey-2019-Worldwide-VAT-GST-and-Sales-Tax-Guide/\\$FILE/ey-2019-Worldwide-VAT-GST-and-Sales-Tax-Guide.PDF](https://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/ey-2019-Worldwide-VAT-GST-and-Sales-Tax-Guide/$FILE/ey-2019-Worldwide-VAT-GST-and-Sales-Tax-Guide.PDF)

Finance.cz - daně, banky, kalkulačky, spoření, kurzy měn [online] (Citace 04.06.2020).

Dostupné z: <https://www.finance.cz/530616-spotrebni-dan-u-piva-a-vina/>

Finanční správa. *Obecné informace | Právníkové osoby | Daň z příjmů | Finanční správa*.

[online]. Copyright © 2013 [cit. 29.05.2020]. Dostupné z:

<https://www.financnisprava.cz/cs/dane/dane/dan-z-prijmu/pravnicke-osoby/obecne-informace>

Finanční správa. *Ostatní | Fyzické osoby | Daň z příjmů | Finanční správa*. [online].

Copyright © 2013 [cit. 03.05.2020]. Dostupné

z: <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/dane/dan-z-prijmu/fyzicke-osoby-poplatnik/ostatni>

Finanční správa. *Podnikatel (OSVČ) | Fyzické osoby | Daň z příjmů | Finanční správa*.

[online]. Copyright © 2013 [cit. 03.05.2020]. Dostupné z:

<https://www.financnisprava.cz/cs/dane/dane/dan-z-prijmu/fyzicke-osoby-poplatnik/podnikatel-osvc>

GOV.UK. *Annual Tax on Enveloped Dwellings* [online]. Copyright © Crown copyright [cit. 21.06.2020]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/guidance/annual-tax-on-enveloped-dwellings-the-basics>

GOV.UK. *Inheritance Tax* [online]. Copyright © Crown copyright [cit. 21.06.2020]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/inheritance-tax>

GOV.UK. *National Insurance rates and categories* [online]. Copyright © Crown copyright [cit. 20.06.2020]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/national-insurance-rates-letters>

GOV.UK. *Rates and allowances for Corporation Tax* [online]. Copyright © Crown copyright [cit. 20.06.2020]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/government/publications/rates-and-allowances-corporation-tax/rates-and-allowances-corporation-tax#ring-fence-companies>

GOV.UK. *Self-employed National Insurance rates* [online]. Copyright © Crown copyright [cit. 20.06.2020]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/self-employed-national-insurance-rates>

GOV.UK. *Stamp Duty Land Tax* [online]. Copyright © Crown copyright [cit. 21.06.2020]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/stamp-duty-land-tax/residential-property-rates>

Innogy.cz. *Daň z elektřiny | innogy. Plyn a elektřina od innogy | innogy* [online]. Copyright © 2020 innogy [cit. 05.06.2020]. Dostupné z: <https://www.innogy.cz/pece/dan-z-elektriny/>

Měšec.cz. *Zákon o místních poplatcích (úplné znění)* [online]. Copyright © 1998 [cit. 29.04.2020]. Dostupné z: <https://www.mesec.cz/zakony/zakon-o-mistnich-poplatich/uplne/>

Money Advice Service. *How much Income Tax and National Insurance you should pay.* [online]. Copyright © Copyright 2020 The Money Advice Service 120 Holborn, London EC1N 2TD [cit. 20.06.2020]. Dostupné z: <https://www.moneyadviceservice.org.uk/en/articles/tax-and-national-insurance-deductions>

Monitor Státní Pokladny. *Monitor Státní Pokladny* [online]. Dostupné z:
<https://monitor.statnipokladna.cz/statni-sprava/prehled?rad=t&obdobi=2004>

Ministerstvo financí ČR. *Zrušení daně z nabytí nemovitých věcí míří do Senátu | 2020 | Ministerstvo financí ČR*. [online]. Copyright © 2005 [cit. 02.06.2020]. Dostupné z:
<https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2020/zruseni-dane-z-nabyti-nemovitych-veci-38157>

Podnikas.cz. *Podnikání, daně a finance* [online] (Citace 15. 3. 2020). Dostupné z:
<https://www.podnikas.cz/pojem-dane/>

PWC. *Germany - Individual - Other taxes. Worldwide Tax Summaries Online* [online]. Copyright © [cit. 14.06.2020]. Dostupné z:
<https://taxsummaries.pwc.com/germany/individual/other-taxes>

Value Added Tax (VAT) | WW+KN. *Steuerberater Regensburg – WW+KN – Steuerberatung in München, Regensburg | WW+KN* [online]. (Citace 14. 6. 2020) Dostupné z:
<https://wwkn.de/en/about-german-taxes/value-added-tax-vat/>

Testovací server CDV. *Daňové zákony: Sazba daně*. [online] [Citace: 21. 3. 2020] Dostupné z: <https://turbo.cdv.tul.cz/mod/book/view.php?id=5978&chapterid=6325>

Zákon č. 16/1993 Sb. Zákon o dani silniční. *Zákony pro lidi - Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění* [online]. Copyright © AION CS, s.r.o. 2010 [cit. 01.06.2020]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-16>

Zákon č. 235/2004 Sb. Zákon o dani z přidané hodnoty. *Zákony pro lidi - Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění* [online]. Copyright © AION CS, s.r.o. 2010 [cit. 03.06.2020]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-235>

Zákon č. 261/2007 Sb. Zákon o stabilizaci veřejných rozpočtů. *Zákony pro lidi - Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění* [online]. Copyright © AION CS, s.r.o. 2010 [cit. 05.06.2020]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2007-261>

Zákon č. 338/1992 Sb. Zákon o dani z nemovitých věcí. *Zákony pro lidi - Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění* [online]. Copyright © AION CS, s.r.o. 2010 [cit. 01.06.2020]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-338>

Zákon č. 340/2013 Sb. Zákonné opatření Senátu o dani z nabytí nemovitých věcí. *Zákony pro lidi - Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění* [online]. Copyright © AION CS, s.r.o. 2010 [cit. 02.06.2020]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2013-340>

Zákon č. 353/2003 Sb. Zákon o spotřebních daních. *Zákony pro lidi - Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění* [online]. Copyright © AION CS, s.r.o. 2010 [cit. 03.06.2020]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2003-353>

Zákon č. 586/1992 Sb. Zákon o daních z příjmů. *Zákony pro lidi - Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění* [online]. Copyright © AION CS, s.r.o. 2010 [cit. 03.05.2020]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-586>

Zákon č. 589/1992 Sb. Zákon o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. *Zákony pro lidi - Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění* [online]. Copyright © AION CS, s.r.o. 2010 [cit. 05.06.2020]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-589>

Seznam tabulek

Tabulka 1: Efekty zvýšení progresivního zdanění příjmu.....	25
Tabulka 2: Charakteristika režimů sociálních států.	26
Tabulka 3: Základ daně z příjmu FO u dílčích činností.....	32
Tabulka 4: Přehled výdajových paušálů.....	34
Tabulka 5: Slevy na dani z příjmu FO.	36
Tabulka 6: Daňové zvýhodnění.	36
Tabulka 7: Daňové sazby osobních vozidel.....	41
Tabulka 8: Sazby daně z pozemků.	43
Tabulka 9: Sazby daně ze staveb a jednotek.	43
Tabulka 10: Sazby daně z minerálních olejů.....	46
Tabulka 11: Snížené sazby daně z piva.	47
Tabulka 12: Sazby daně z tabáku.....	48
Tabulka 13: Sazby pojistného zaměstnance a zaměstnavatele.....	49
Tabulka 14: Národní sazby daně z příjmu FO.	54
Tabulka 15: Sazby daně z příjmu ze zaměstnání a podnikání.....	58
Tabulka 16: Sazby daně z převodu nemovitosti v jednotlivých spolkových zemích.	59
Tabulka 17: Výše národní sazby daně z příjmu FO v Itálii.....	61
Tabulka 18: Sazby daně z příjmu ve VB.	65
Tabulka 19: Sazby daně z vlastnictví rezidentní nemovitosti.	67
Tabulka 20: Korelační koeficienty HDP a výnosů jednotlivých daňových kategorií.	86

Seznam obrázků

Obrázek 1: Důchodový a substituční efekt.	13
Obrázek 2: Příjmy státního rozpočtu 2019.	15
Obrázek 3: Rozdělení daňových sazeb.....	23
Obrázek 4: Progresivní a lineární zdanění příjmu.....	24
Obrázek 5: Dvou rozměrná teorie sociálních států.	28

Obrázek 6: Přímé daně ČR.	30
Obrázek 7: Nepřímé daně ČR.....	44
Obrázek 8: Struktura daňových příjmů ČR.	50
Obrázek 9: Struktura výdajů České republiky.....	51
Obrázek 10: Struktura daňových příjmů Švédska.....	52
Obrázek 11: Struktura daňových příjmů Německa.....	56
Obrázek 12: Struktura daňových příjmů Itálie.....	60
Obrázek 13: Struktura daňových příjmů Velké Británie.	63
Obrázek 14: Vývoj HDP vybraných zemí.	68
Obrázek 15: Vývoj HDP na obyvatele vybraných zemí.	69
Obrázek 16: Hospodaření Velké Británie.....	70
Obrázek 17: Hospodaření Itálie.	70
Obrázek 18: Hospodaření České republiky.....	70
Obrázek 19: Hospodaření Švédska.	70
Obrázek 20: Hospodaření Německa.	70
Obrázek 21: Aplikace dvourozměrné typologie sociálních světů.....	71
Obrázek 22: Relativní podíl daňových příjmů na HDP.	72
Obrázek 23: Struktura výdajů vybraných zemí v % HDP.....	73
Obrázek 24: Podíl jednotlivých daní na celkových daňových příjmech.....	74
Obrázek 25: Statutární sazby daně z příjmu právnických osob vybraných zemí.....	76
Obrázek 26: Investice.....	76
Obrázek 27: Zdanění práce.	80
Obrázek 28: Daně ze spotřeby.....	81
Obrázek 29: Majetkové daně.....	82
Obrázek 30: Efektivní a statutární sazba daně z příjmu PO.....	84

